

การศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

A STUDY OF NARCOTIC DRUG PREVENTION AND PROBLEM – SOLVING
OPERATIONS IN SCHOOLS IN PANG MAPHA DISTRICT UNDER
THE MAE HONG SON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

รัตนากร แก้วน้อย

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2566

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ

การศึกษาดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ผู้วิจัย

นางสาวรัตนกร แก้วน้อย

สาขาวิชา

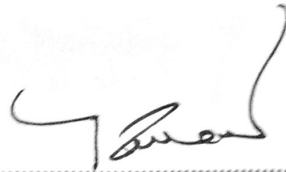
การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

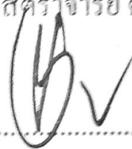
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

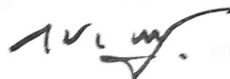
คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร)

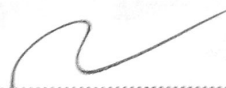

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อนันต์ บุญชัย)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาดำเนินงานหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

วันที่ ๑๙ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ : การศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ผู้วิจัย : รัตนากร แก้วน้อย

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

: รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหา
การดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหา
การดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา
ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด และครูผู้ร่วมงานงานยาเสพติด จำนวนทั้งหมด 63 คน ในการศึกษา
ครั้งนี้ศึกษาข้อมูลจากประชากรทั้งหมด และกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการศึกษา
แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา จำนวน 5 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

ระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับมาก โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานมากที่สุด คือ มาตรการป้องกัน ส่วนมาตรการ
ที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ มาตรการรักษา สำหรับปัญหาการดำเนินงานการป้องกัน
ยาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมาตรการที่มีปัญหา
การดำเนินงานมากที่สุด คือ มาตรการรักษา ส่วนมาตรการที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด
คือ มาตรการค้นหา

แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา แบ่งเป็น 5 มาตรการ คือ มาตรการป้องกัน ให้นหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดแนวปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา ประสานหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษามีการดำเนินงานชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวที่เป็นระบบ มาตรการค้นหา สถานศึกษา ดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งมีการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มปลอดภัย กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติดและกลุ่มค้า มาตรการรักษา มีการประสานงานกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ส่งต่อนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษาตามความสมัครใจ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง มาตรการเฝ้าระวัง ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจหาสารเสพติด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดให้มีช่องทางสื่อสารเพื่อเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ร้องทุกข์เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความเสี่ยงในการติดยาเสพติด มาตรการบริหารจัดการ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมความประพฤติและออกตรวจในสถานศึกษา สถานศึกษามีการดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

คำสำคัญ : การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา,
สถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1

The Title : A Study of Narcotic Drug Prevention and Problem – Solving Operations in Schools in Pang Mapha District under the Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 1

The Author : Rattanakorn Kaewnoi

Program : Educational Administration

Independent Study Advisor

: Associate Professor Dr. Prapan Thumachai

Advisor

ABSTRACT

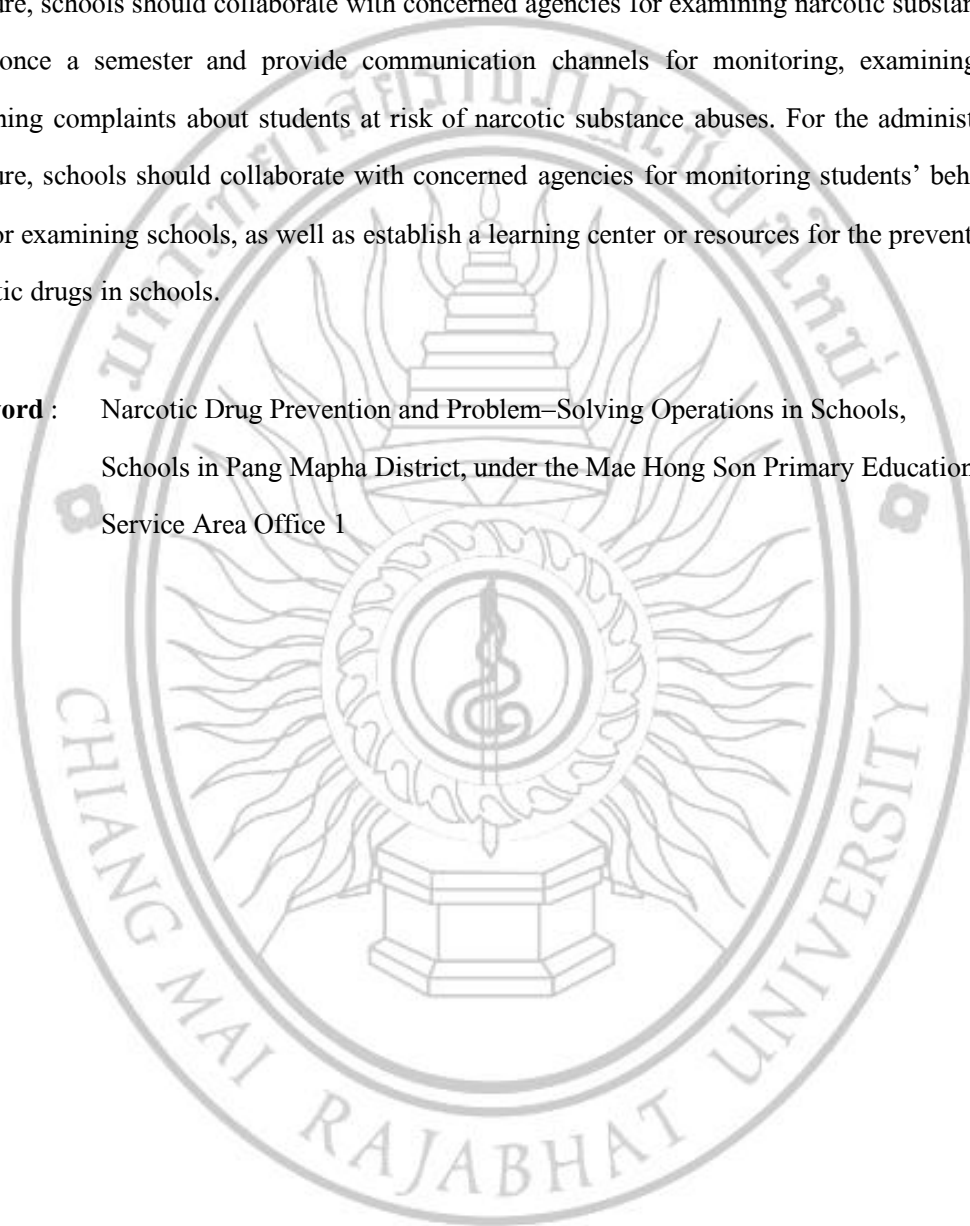
The objectives of this research were to investigate the levels of narcotic drug prevention and problem – solving operations in the schools in Pang Mapha district and to explore the narcotic drug prevention and problem – solving operation guidelines. The population comprised 63 school administrators and teachers in charge of and partaking in anti – narcotic operations. The target group was five experts for exploring narcotic drug prevention and problem – solving operation guidelines. The research instruments consisted of a five – point rating scale questionnaire and a structured interview. The content analysis was used to analyze the qualitative data and the quantitative data were statistically analyzed for frequency, percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The research results are summarized as follows.

The overall levels of the prevention operations were at the high level. The measure with the highest operational mean was prevention, while the one with the lowest operational mean was rehabilitation. The overall prevention problems were at the moderate level. The measure with the highest operational problem was rehabilitation, while the one with the lowest operational problem was screening.

There were four measures for the guidelines to prevent and solve narcotic drug problems in the schools. For the preventive measure, original affiliations should designate operation guidelines to schools and coordinate with heads of concerned state agencies and schools to systematically carry out To–Be–Number–One and White Classroom activities. For the screening

measure, schools should screen students according to the student support system and classify them into risk – free, risky, abusing, addicted and trafficking groups. For the rehabilitation measure, schools should collaborate with concerned partnership networks for rehabilitation and transference for treatment on a voluntary basis as well as monitoring the results continuously. For the monitoring measure, schools should collaborate with concerned agencies for examining narcotic substances at least once a semester and provide communication channels for monitoring, examining, and launching complaints about students at risk of narcotic substance abuses. For the administrative measure, schools should collaborate with concerned agencies for monitoring students' behaviors and for examining schools, as well as establish a learning center or resources for the prevention of narcotic drugs in schools.

Keyword : Narcotic Drug Prevention and Problem-Solving Operations in Schools,
Schools in Pang Mapha District, under the Mae Hong Son Primary Educational
Service Area Office 1

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพยา ภาวะบุตร ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการจัดทำ การค้นคว้าอิสระฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนทำให้ผู้ศึกษานำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และขอขอบคุณท่านผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด ครูผู้ร่วมงานงานยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอบางมะฝ้า และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้าย ขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ และครอบครัว รวมทั้งเพื่อนนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้มาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์จากการค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ

รัตนกร แก้วน้อย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	๗
ABSTRACT	๘
กิตติกรรมประกาศ	๑๑
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	๑๑
สารบัญภาพ	๑๒
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด	8
การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	27
แนวทางการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด	
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	33
บริบท และการจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอปางมะผ้า สังกัด	
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
กรอบแนวคิดในการวิจัย	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	46
	รูปแบบการวิจัย	46
	ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหา การดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	46
	ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	50
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
	ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	55
	ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการหาแนวทางการแก้ไขปัญหการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	73
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
	สรุปผลการวิจัย	92
	อภิปรายผล	97
	ข้อเสนอแนะ	102

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	108
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	109
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	110
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อทำการค้นคว้าอิสระ	111
ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ ...	113
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์	115
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการให้สัมภาษณ์	116
ภาคผนวก ช สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม	117
ภาคผนวก ซ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย	124
ภาคผนวก ฌ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	126
ประวัติผู้วิจัย	142

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย ลุ่มน้ำของและกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำแดง	35
2.2	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำของและกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำแดง	36
4.1	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสอน ประสบการณ์การดำเนินงาน ในตำแหน่ง ตำแหน่งปัจจุบัน	53
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม	55
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการป้องกัน	56
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการค้นหา	57
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการรักษา	59
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษาในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการเฝ้าระวัง	60
4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการบริหารจัดการ	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม	63
4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการป้องกัน	64
4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการค้นหา	66
4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการรักษา	68
4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการเฝ้าระวัง	69
4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการบริหารจัดการ	71
4.14 ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษาอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1	82
4.15 จำนวน และร้อยละผลการยืนยันความถูกต้อง และความเหมาะสมแนวทางการแก้ไข ปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	88

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ขอบเขตการปกครองระดับตำบล อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน	37
2.2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันยาเสพติดในประเทศไทยมีความรุนแรงมากขึ้น แม้ว่ารัฐบาลเร่งให้ทุกภาคส่วนดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเต็มกำลัง แต่เนื่องจากยาเสพติดได้ขยายวงกว้างอยู่ทุกพื้นที่ จึงไม่สามารถควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ ซึ่งยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา สุขภาพของประชาชนโดยทั่วไป รวมถึงประเทศชาติที่ต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เพื่อทัดเทียมกับนานาประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศ และสิ่งสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ การให้ความรู้ สร้างความตระหนักถึงโทษ และอันตรายของยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชน ผู้ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ 5 ร้วในการป้องกันปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย ร้วชายแดน ร้วชุมชน ร้วสังคม ร้วโรงเรียน และร้วครอบครัว เพื่อเป็นการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างครอบคลุม รวมไปถึงมีบทกฎหมายที่เคร่งครัดอย่างจริงจังต่อผู้กระทำความผิดคดียาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2558, น. 28)

ปัญหายาเสพติดลุกลามเข้าสู่สถานศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มเด็ก และเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต และพบว่าในแต่ละปีมีเด็ก และเยาวชน 600,000 คนต้องคดียาเสพติด ซึ่งสอดคล้องข้อมูลจากผลการวิจัยของ วิชา สมิงไพร (2547, น. 1) ได้เสนอให้สถานศึกษาเร่งดำเนินการการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างเร่งด่วน รัฐบาลได้กำหนดปัญหายาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังเพื่อป้องกันไม่ให้ยาเสพติดลุกลามในสถานศึกษา รัฐบาลจึงมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด โดยให้สถานศึกษาดำเนินการตาม 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง และมาตรการบริหารจัดการ โดยให้มีการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย

จนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นการตัดวงจรการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, น.7) ให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการยาเสพติดทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร รวมถึงการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น กีฬาต้านยาเสพติด ลูกเสือต้านภัยยาเสพติด โครงการ 1 ตำรวจ 1 โรงเรียน (Drug Abuse Resistance Education : D.A.R.E.) โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือชมรมกิจกรรมเป็นหนึ่งในขั้วไม่พึ่งยาเสพติด (To Be Number One) รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อสร้างทักษะการตัดสินใจในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อครอบคลุมความต้องการและความเหมาะสมแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน สำหรับสาเหตุการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ พบว่า มีหลายปัจจัย เช่น ความอยากรู้อยากลอง ความทึบเค้นอง การถูกเพื่อนชักชวน รวมถึงปัญหาครอบครัว เช่น พ่อ แม่ไม่มีเวลาดูแล การหย่าร้าง การทะเลาะวิวาท ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น จึงหันไปพึ่งเพื่อนเพื่อเป็นการทดแทน (เข้มมะรัต บุตรสุริย์, 2560, น. 1)

ปัญหายาเสพติดของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2562 พบว่า กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญสามารถลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าพื้นที่จำนวนมากขึ้น ซึ่งจำนวนยาเสพติดที่ถูกตรวจยึดในพื้นที่มีปริมาณมากกว่าชายแดน และรูปแบบการลำเลียงยาเสพติดตามพื้นที่ชายแดนเป็นการลักลอบลำเลียง โดยใช้รถยนต์บรรทุกยาเสพติดจำนวนมาก และนำไปเก็บรักษาบริเวณที่พักยาเสพติด เพื่อรอการกระจายเข้าสู่พื้นที่ตอนต่อไป เช่น การใช้รถยนต์กระบะที่ติดตั้งตู้ทึบหรือวัสดุปิดคลุมกระสอบยาเสพติดด้านหลังกระบะ การซุกซ่อนในผลผลิตทางการเกษตร การซุกซ่อนไว้ในสัมภาระพกติดตัวผู้โดยสาร รถโดยสาร และซุกซ่อนในช่องเก็บของรถโดยสาร เป็นต้น จากสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดข้อหาหลัก ประจำปี พ.ศ. 2561 คดีผลิต คดีเป็นร้อยละ 54 คดีจำหน่าย ร้อยละ 22 คดีครอบครองเพื่อจำหน่าย ร้อยละ 84 คดีครอบครอง ร้อยละ 172 คดีเสพ ร้อยละ 374 รวมทั้งสิ้น 708 คดี และพบว่า ในปี พ.ศ. 2561 สถิติของกลางยาเสพติด ยาบ้า จำนวน 117,533 เม็ดฝิ่น จำนวน 28,624.83 กรัม เฮโรอีน จำนวน 17,275 กรัม กัญชา จำนวน 1,731.008 กรัม และยาไอซ์ 176.826 กรัม (สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2565, น. 72) จากข้อมูลสถานการณ์ และสถิติการจับกุมยาเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น เฮโรอีน ยาไอซ์ โคเคน ยาเสพติดที่ลดลง คือ ฝิ่น ยาบ้า และกัญชา เป็นผลมาจากการดำเนินการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด โดยบูรณาการความร่วมมือกันจากทุกภาคส่วน ทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ และพลเรือน แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่าทุกอำเภอ

และแหล่งผลิตยาเสพติดตั้งอยู่บริเวณประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน ซึ่งเมื่อยาเสพติดลำเลียงผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็จะส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดไปยังจังหวัดอื่น ๆ ทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ และเยาวชนของชาติได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง สำหรับข้อมูลการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาหรือผู้ติดยาเสพติดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 พบว่า มีผู้เสพยาเสพติดหรือผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานบริการทุกระบบ ทั้งหมด 448 คน แยกเป็นสมัครใจ 30 คน ร้อยละ 67.63 ระบบบังคับบำบัด 145 คน คิดเป็นร้อยละ 32.36 และระบบต้องโทษจำนวน 50 คน จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 421 หมู่บ้าน โดยแบ่งเป็นหมู่บ้านระดับเฝ้าระวังทั่วไป (หมู่บ้านสีขาว) จำนวน 354 หมู่บ้าน หมู่บ้านเฝ้าระวังระดับปานกลาง จำนวน 52 หมู่บ้าน และหมู่บ้านระดับรุนแรง (สีแดง) จำนวน 15 หมู่บ้าน โดยมีพื้นที่ที่รุนแรงมากที่สุด คือ อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย และอำเภอขุนยวม แม้ว่าส่วนราชการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่โดยการอบรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ยังคงพบปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง ชุมชนมีความห่างไกล เป็นถิ่นทุรกันดาร ถนนมีความยากลำบาก และพื้นที่ทั้ง 7 อำเภออยู่ติดกับแนวชายแดน ซึ่งยากต่อการเข้าถึง เพื่อจับกุมและปราบปราม (สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2565, น. 72)

การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของศูนย์อำนวยการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติตาม 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง และมาตรการบริหารจัดการ แต่ยังไม่มีการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตาม 5 มาตรการดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษาพิจารณาเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 สามารถใช้ผลการศึกษาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานป้องกัน และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผน และกำหนดนโยบายการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาระดับการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด จำนวน 21 คน และครูผู้ร่วมงานงานยาเสพติด จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 63 คน การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาจากประชากรทั้งหมด

กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ

กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด จำนวน 2 คน ในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศด้านการแก้ไขปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา (Best Practice) และผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาระดับการดำเนินการป้องกันปัญหาการดำเนินงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 โดยยึดแนวคิดและทิศทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดตามยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

1. การดำเนินการป้องกัน และปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา (ศูนย์อำนวยการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, น. 7) ได้แก่

- 1.1 มาตรการป้องกัน
- 1.2 มาตรการค้นหา
- 1.3 มาตรการรักษา
- 1.4 มาตรการเฝ้าระวัง
- 1.5 มาตรการบริหารจัดการ

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

ขอบเขตด้านสถานที่

การศึกษานี้มุ่งศึกษาระดับการดำเนินการป้องกัน และปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน

ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาระดับการดำเนินการป้องกันและปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2565

นิยามศัพท์เฉพาะ

การดำเนินงานการป้องกัน หมายถึง การดำเนินงาน 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง และมาตรการบริหารจัดการ ของสถานศึกษา ในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของศูนย์อำนวยการป้องกัน และปราบปราม ยาเสพติดแห่งชาติ ดังนี้

มาตรการป้องกัน หมายถึง วิธีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของสถานศึกษา โดยให้ความรู้ อบรม ส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ จัดตั้งนักเรียนแกนนำ จัดให้มีที่ปรึกษาอบรมนักเรียน กลุ่มเสี่ยง ปลุกฝังจิตสำนึกให้นักเรียน จัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย มีบุคลากรรับผิดชอบงาน ป้องกันยาเสพติด และมีการจัดตั้งโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือ ชมรมกิจกรรมเป็นหนึ่งโดยไม่พึ่งยาเสพติด (To Be Number One) ในสถานศึกษา

มาตรการค้นหา หมายถึง วิธีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของสถานศึกษา โดยการ จัดระบบการคัดกรองนักเรียน การสำรวจ การจำแนกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การจัดทำ ข้อมูลนักเรียน การวางแผน การประเมินสถานการณ์ การเก็บข้อมูลของนักเรียน

มาตรการรักษา หมายถึง วิธีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของสถานศึกษา โดยการ ส่งต่อนักเรียนที่ติดยาไปบำบัดฟื้นฟูสภาพร่างกาย และจิตใจให้เลิกเสพยา การดำเนินการจัด กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนกลับไปเรียนได้อย่างปกติ

มาตรการเฝ้าระวัง หมายถึง วิธีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของสถานศึกษา โดยจัดให้มีระบบการเฝ้าระวังเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของสถานศึกษา การสร้างภาวะ ป้องกันให้เหมาะสม รวมถึงจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

มาตรการบริหารจัดการ หมายถึง วิธีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยมีโครงสร้างการบริหารจัดการด้านยาเสพติด การบริหารงานด้านข้อมูล การบริหารจัดการ ด้านบุคลากร การกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการบูรณาการจัดการเรียน การสอนหรือให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ระดับการดำเนินงานการป้องกัน หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การป้องกัน และระดับการดำเนินงานการป้องกันปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาที่เป็นจริง ในปัจจุบันตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด และครูผู้ร่วมงาน งานยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามแนวคิด ทิศทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามยุทธศาสตร์

การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของศูนย์อำนวยการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ทั้ง 5 มาตรการ

แนวทางการแก้ไขปัญหาคำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา หมายถึง ผลการสังเคราะห์ข้อมูลการสัมมนาแนวทางการแก้ไขปัญหาคำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษาที่ได้จากการสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานงานยาเสพติด และ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงาน ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการแทน ในตำแหน่งของสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2565

ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด หมายถึง บุคลากรวิชาชีพ หรือข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ รับผิดชอบงานด้านการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2565

ครูผู้ร่วมงานงานยาเสพติด หมายถึง บุคลากรวิชาชีพ หรือข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ ร่วมงานด้านการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2565

สถานศึกษา คือ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลถึง ช่วงชั้นที่ 3 อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 จำนวน 21 โรงเรียน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้ศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด
2. การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
3. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
4. บริบท และการจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด

แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติดในการศึกษารั้ครั้งนี้จะกล่าวถึงความหมายของยาเสพติด ประเภทของยาเสพติด ยาเสพติดให้โทษประเภท 5 พ.ศ. 2565 โทษพินัยของยาเสพติด สาเหตุของการติดยาเสพติด อาการของผู้ติดยาเสพติด แนวทางการดำเนินงานแก้ไขผู้ติดยาเสพติด และวิธีปฏิบัติตนภายหลังการบำบัดรักษาสำหรับผู้ติดยาเสพติด ตามลำดับ ดังนี้

ความหมายของยาเสพติด

ได้มีผู้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้แตกต่างกัน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2554, น. 1) ได้กล่าวว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมี หรือสารใด ๆ ที่กิน สูบ ฉีด ดม หรือด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นระยะเวลาติดต่อกันจะทำให้เกิดการเสพติด หากไม่ได้เสพจะมีอาการอยากยาอย่างรุนแรง และสารเสพติดส่งผลทำให้สมอง และร่างกายให้ทรุดโทรมลง

วิชา มหาคุณ (2551, น. 79) ได้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า ยาหรือสารเคมีที่เสพ หรือนำเข้าสู่ร่างกาย เช่น นิด สูด กิน ดม หรือวิธีการใด ๆ ติดต่อกันเป็นครั้งคราวหรือเป็นเวลานาน ยาหรือสารนั้นจะส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ

เสาวนีย์ ภูม (2554, น. 32) ได้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่ได้จากผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ และจากการสังเคราะห์ หากเสพหรือได้รับเข้าสู่ร่างกาย เป็นเวลานานจะส่งผลร้ายแรงต่อร่างกายและจิตใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556, น. 947) ได้ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือ สารเคมีที่เสพหรือนิดเข้าไปในร่างกายเป็นระยะเวลาติดต่อกันจะส่งผลทำให้เกิดพิษเรื้อรังต่อ ร่างกายและจิตใจ เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา

ศักดิ์ มั่งคั่งรัตน์ (2563, น. 12) ได้สรุปความหมายของยาเสพติด หมายถึง ยาหรือ สารที่ร่างกายได้รับ เช่น กิน นิด สูด ดม จะออกฤทธิ์ต่อประสาท และร่างกาย หากใช้สารนั้น ๆ เป็นประจำจะเกิดความต้องการเพิ่มปริมาณมากขึ้น จนส่งผลทำให้ร่างกาย และจิตใจทรุดโทรม

บราวน์ (Brown, 1979, P. 33) ได้ให้คำจำกัดความของยาเสพติดไว้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดพิษเรื้อรัง และทำให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อผู้เสพ และสังคม

สรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมี ที่ได้จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ เมื่อบุคคลใด ๆ นำเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีการนิด ดม สูด หรือกิน สารเหล่านั้นจะส่งผลกระทบร้ายแรง ต่อร่างกาย และจิตใจ เช่น ทำให้ร่างกายทรุดโทรม ทำให้สมองฝ่อ และหากใช้เป็นประจำ จะทำให้เกิดความ ต้องการเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ จนขาดไม่ได้หรือที่เรียกว่า อาการเสพติด

ประเภทของยาเสพติด

พรหมมี พุ่มไม้ (2548, น. 11 – 12) ได้แบ่งประเภทของยาเสพติดตามการออกฤทธิ์ ต่อระบบประสาทไว้ดังนี้

1. ประเภทกระตุ้นประสาท เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะกระตุ้นสมองบริเวณศูนย์สุข (Reward Center) และศูนย์ก้าวร้าว (Aggressive Center) ให้หลั่งสารสื่อประสาทจึงส่งผลทำให้รู้สึกสดชื่น กระปรี้กระเปร่า ขยัน ทำงานได้นานขึ้น แต่เมื่อได้รับสักระยะหนึ่งจิตประสาทเริ่มตึงเครียด ศูนย์สุข อ่อนล้า สารนี้จะกระตุ้นศูนย์ก้าวร้าวส่งผลให้ผู้เสพเกิดอาการก้าวร้าว ซึ่งยาเสพติด ประเภทนี้ ได้แก่ โคเคน (Cocaine) ยาบ้า (Metham Phetamine) กระท่อม (Kratom) คาเฟอีน (Caffeine) และนิโคติน (Nicotine) ในบุหรี่ เป็นต้น

2. ประเภทกดประสาทส่วนกลาง (Central Nervous System Depressants) เมื่อเข้าสู่ ร่างกาย จะกดการทำงานของสมองบริเวณระบบลิมบิก (Limbic System) ซึ่งส่วนลิมบิกจะมีศูนย์ ควบคุมความกังวล และมีสารสื่อประสาท ที่เรียกว่า สารกาบา (Gamma Amino Butyric Acid : GABA)

ทำหน้าที่ลดความกังวลใจทำให้รู้สึกผ่อนคลายและสบายใจ ยาเสพติดชนิดนี้จะกดประสาทส่วนกลาง ทำให้รู้สึกจิตใจสงบ เยือกเย็น ไม่พึงชัน ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ฝิ่น (Opium) มอร์ฟีน (Morphine) เฮโรอีน (Heroin) ยานอนหลับ ยากล่อมประสาทชนิดต่าง ๆ และเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เป็นต้น

3. ประเภทหลอนประสาท (Psychedelic Drugs) เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะส่งผลต่อการรับรู้ต่าง ๆ ผิดเพี้ยนไป เช่น มีความรู้สึกเหมือนสัมผัสจิตใจคนอื่นได้ หากยาประเภทนี้ใช้ไปนาน ๆ จะมีอาการสับสนไม่รู้เวลา ไม่รู้สถานที่ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ กัญชา (Marijuna) ยาอี (Ecstasy) LSD (Lysergic Acid Diethylamide) เห็ดขี้ควาย (Magic Mushroom) ถ้ำโพง เป็นต้น

4. ประเภทสารระเหย (Inhalants) เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะออกฤทธิ์ผสมผสาน คือ กระตุ้นประสาท กดประสาท และหลอนประสาท หากเสพเป็นเวลานานจะไปทำลายสมองและปลายประสาทอาจส่งผลทำให้ร่างกายพิการ และไม่สามารถรักษาให้เป็นปกติได้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2554, น. 6 – 7) ได้แบ่งประเภทของยาเสพติดตามลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แบ่งตามแหล่งที่เกิด ได้แก่

1.1 ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตได้จากพืช เช่น ฝิ่น กระต่อม และกัญชา

1.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตโดยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน และแอมเฟตามีน

2. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้แก่

2.1 ประเภทที่ 1 ยาเสพติดชนิดร้ายแรง และไม่เป็นประโยชน์ต่อทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน (Heroin) แอมเฟตามีน (Amphetamine) เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) แอลเอสดี (LSD) เอ็กตาซี (Ecstasy) หรือ MDMA

2.2 ประเภทที่ 2 ยาเสพติดทั่วไป ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคน โคเคอีนและเมทาโดน

2.3 ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภทที่ 2 ผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอซึ่งมีโคเคอีนเป็นส่วนผสม

2.4 ประเภทที่ 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 เช่น อะเซติลแอนไฮโดรด์ อะเซติลคลอไรด์ เอทิลีนไดอะไซด์ ไดอะเซตเตท ไลเซอร์จิก อาซิก

2.5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่ถูกจัดอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา กระต่อม ฝิ่น (ซึ่งรวมถึงพันธุ์ฝิ่น เมล็ดฝิ่น กล้าฝิ่น ฟางฝิ่น) พืชเห็ดขี้ควาย

3. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ได้แก่

3.1 ประเภทกดประสาท เช่น มอร์ฟิน เฮโรอีน ฟีน ยาแก้ปวดประสาท สารระเหย ยานอนหลับ ยากลุ่มนี้มีอัตราการเสพติดสูงทั้งเสพติดทางกาย และจิตใจ และพบว่า ทางกายแพทย์ ใช้รักษาอาการเจ็บปวด เช่น ไข้หลังจากผ่าตัด หรือใช้รักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้าย ยาเสพติด กลุ่มนี้จะกดระบบประสาท และออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางที่ควบคุมความรู้สึกทำให้ไม่เจ็บปวด ซึ่งมีคนบางกลุ่มนำยาในกลุ่มนี้ไปใช้ในการเสพติด โดยใช้ในปริมาณมากเกินไป การรักษาโรค ซึ่งฤทธิ์ของยาจะกดระบบประสาทส่วนสมองอย่างรุนแรง จนทำให้สมองมีแรงคิดช้าลง อาจทำให้เป็นคนปัญญาอ่อนได้ นอกจากนี้ ฤทธิ์ของยาจะกดระบบการทำงานของอวัยวะอื่น ๆ ในร่างกาย เช่น กดศูนย์การหายใจ ทำให้หัวใจเต้นช้า หายใจช้า หากใช้ในปริมาณมาก ยาจะเพิ่มฤทธิ์ในการกดระบบประสาทสมอง และกดศูนย์การหายใจมากขึ้น ส่งผลให้หายใจไม่สะดวก จนทำให้เสียชีวิตได้ นอกจากนี้ ผู้ที่ใช้นาเสพติดโดยวิธีการฉีดอาจทำให้เกิดโรคร้ายแรงจากการใช้เข็มฉีดยา

3.2 ประเภทกระตุ้นประสาท เช่น โคคาอีน แอมเฟตามีน กระท่อม ยาบ้า โคเคน ยาอี (อีเฟดรีน) และยาอี (เอกซ์ตาซี) ซึ่งทางการแพทย์ใช้รักษาผู้ป่วยโรคประสาท โรคซึมเศร้า ซึ่งฤทธิ์ยาจะกระตุ้นประสาทให้ตื่นตัว ไม่หิว ไม่ง่วง บางคนใช้เป็นยาลดความอ้วน หากใช้ยานี้เป็นเวลานาน จะทำให้เกิดการติดยา ยาประเภทนี้ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ทำให้ประสาทตื่นตัวชั่วคราว เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะมีการซึมเศร้า และอ่อนเพลีย เพราะร่างกายถูกฝืนให้ทำงานหนัก จนเกินกำลัง และขาดการพักผ่อน ถ้าใช้ยานี้ติดต่อกันเป็นเวลานานจะส่งผลให้ร่างกาย สมองเกิดความเครียด สุขภาพจิตเสื่อมโทรมจนอาจกลายเป็นโรคจิตคุ้มคลั่งได้

3.3 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี เมสคาลิน ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย และยาเคมซึ่งยาประเภทนี้ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทสมองส่วนสัมผัสทั้ง 5 ฤทธิ์ของยาจะทำให้การมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส การสัมผัส และการดมกลิ่นเปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นจริง จะเห็นภาพลวงตา จินตนาการที่ดีสวยงาม และน่ากลัวจนไม่สามารถควบคุมได้ และถ้าหลอนประสาทมาก ๆ จะทำให้กลายเป็นคนบ้าไปในที่สุด

3.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน (กด กระตุ้น และหลอนประสาท) เช่น กัญชา ซึ่งระยะแรกจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาททำให้สมองตื่นตัว หัวใจเต้นเร็ว หลังจากนั้นจะออกฤทธิ์กดประสาททำให้สมองมีแรงคิดช้า และกดศูนย์การหายใจทำให้หัวใจเต้นช้า รวมถึงการหายใจที่ช้าลงด้วย ต่อจากนั้นจะออกฤทธิ์หลอนประสาท ทำให้เพ้อฝัน ควบคุมตนเองไม่ได้ ยาเสพติดประเภทนี้มีลักษณะของการออกฤทธิ์ทำลายระบบต่าง ๆ ภายในร่างกาย โดยเฉพาะระบบประสาทสมองที่ได้รับการกระตุ้น กด และหลอน ส่งผลให้สมองเสื่อมจนถึงขั้นส่งผลให้ความจำเสื่อมลงได้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด (2554, น. 3) ได้จำแนกยาเสพติดตามคุณสมบัติการออกฤทธิ์เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. ยาเสพติดประเภทฝิ่น และกลุ่มของฝิ่น เช่น เฮโรอีน มอร์ฟิน ฝิ่นและอนุพันธ์อื่น ๆ ที่สกัดได้จากฝิ่น เช่น โคเคอิน ซึ่งจะออกฤทธิ์กดประสาท และกดสมองอย่างรุนแรง ทำลายร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และบั่นทอนชีวิตอย่างรวดเร็ว

2. ยาเสพติดประเภทยานอนหลับ และยาสงบประสาท ซึ่งยานอนหลับชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในการแพทย์ มีคนบางกลุ่มนำมาใช้ในทางที่ผิด โดยไม่ได้รับคำแนะนำจากแพทย์ จึงเกิดการเสพติด และเกิดอันตรายต่อระบบสมอง รวมถึงระบบประสาท ยาประเภทนี้ คือ ยานอนหลับประเภทบาร์บิทูเรต และพบว่า ยาที่คนไทยนิยมใช้มากที่สุด คือ เซโคนาล (Seconal) หรือที่เราเรียกว่า เหล้าแห้ง และยาสงบประสาทที่ใช้ระงับความกระวนกระวาย ระงับความเครียด ซึ่งเป็นยาระงับประสาทอ่อน ๆ

3. ยาเสพติดประเภทกัญชาหรือพืชกระท่อม กัญชามีฤทธิ์หลอนประสาท ทำให้ร่างกายเสื่อมโทรม และเป็นโรคจิตได้ง่าย ส่วนกระท่อมมีฤทธิ์กระตุ้นประสาททำให้มีอาการตื่นตัวผิดปกติ หากใช้ติดต่อกันนาน ๆ จะมีผลต่อระบบประสาททำให้ประสาทหลอน และเป็นโรคจิตได้

4. ยาเสพติดประเภทแอมเฟตามีน (Amphetamine) เป็นยากระตุ้นระบบประสาท ส่วนกลาง ในอดีตเรียกว่า ยาม้า หรือยาขยัน แต่ปัจจุบันเรียกว่า ยาบ้า มีคนบางส่วนนำไปใช้ในทางที่ผิด เช่น ใช้เป็นยาแก้ง่วง ยาเพิ่มพลัง หรือแม้แต่ใช้เป็นยาลดความอ้วน เนื่องจากยาเหล่านี้มีฤทธิ์กระตุ้นให้สมองตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา แต่เมื่อหมดหมดฤทธิ์ยา ร่างกายจะอ่อนล้าลงทันที ซึ่งส่งผลให้การทำงานของอวัยวะในร่างกายมีความฝืนฝวน ผิดปกติ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ พบว่า ในบางรายเกิดอาการคลุ้มคลั่งคล้ายคนเป็นโรคจิต และประสาทหลอน

5. ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท และไอระเหย ผู้เสพจะมีอาการเพ้อฝัน จิตหลอน มองเห็นภาพลวงตา ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ มีเมืออยู่กับความฝัน รวมถึงประสาทการรับรู้ความรู้สึกที่ผิดปกติทั้งในด้านการมองเห็น การรับรส การได้กลิ่นหรือสัมผัสต่าง ๆ ที่แปรปรวน ผู้ที่ติดยาประเภทนี้สามารถทำร้ายตนเอง และทำร้ายผู้อื่นให้ถึงขั้นเสียชีวิตได้ เนื่องจากไม่สามารถควบคุมตนเองได้ตามปกติอย่างที่เคยเป็น ซึ่งยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ แอลเอสดี (LSD) รวมถึงสารระเหยต่าง ๆ ที่มีอันตรายต่อระบบประสาททำให้ประสาทมีอาการให้มึนงง การสั่งการสมองช้าลง และมีอาการคลื่นไส้ เวียนศีรษะ และมึนเมา หากใช้ยาเสพติดประเภทนี้เป็นระยะเวลานาน จะส่งผลให้ผู้เสพเสียชีวิตได้ในที่สุด

ยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ออกประกาศ ดังต่อไปนี้ (กระทรวงสาธารณสุข, 2565, น. 8)

ข้อ 1 ให้ยาเสพติดให้โทษที่ระบุชื่อดังต่อไปนี้ เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

1.1 พืชฝิ่น พืชซึ่งมีชื่อพฤกษศาสตร์ว่า *Papaver somniferum* L. และ *Papaver bracteatum* Lindl. หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้ฝิ่นหรือแอลคาลอยด์ของฝิ่น

1.2 เห็ดขี้ควาย หรือพืชเห็ดขี้ควาย ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Psilocybe cubensis* (Earle) Singer หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้สาร Psilocybin หรือ Psilocin

1.3 สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชง ซึ่งเป็นพืชในสกุล *Cannabis* ยกเว้นสารสกัด ดังต่อไปนี้

(ก) สารสกัดที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (Tetrahydrocannabinol : THC) ไม่เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนักเฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้สกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงที่ปลูก ภายในประเทศ

(ข) สารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชาหรือกัญชง ที่ได้จากการปลูกภายในประเทศ

ข้อ 2 กรณียาเสพติดให้โทษตามข้อ 1 ที่เป็นสารควบคุมคุณภาพในการตรวจวิเคราะห์ และควบคุมคุณภาพของการตรวจสารเสพติดในร่างกาย ซึ่งเป็นเครื่องมือแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องมือแพทย์ และต้องใช้ตามวัตถุประสงค์ของเครื่องมือแพทย์นั้น ให้ยกเว้นจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ประกาศ ณ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 โดยที่พิจารณาเห็นว่า กัญชา เป็นสมุนไพรที่มีค่าต่อการศึกษาหรือวิจัย มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 มาตรา 44 มาตรา 45 (3) และ (4) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการคุ้มครอง และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย จึงออกประกาศไว้ (กระทรวงสาธารณสุข, 2565, น. 9) ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้กัญชา หรือสารสกัดจากกัญชาซึ่งเป็นพืชในสกุล Cannabis เป็นสมุนไพรควบคุม

ข้อ 2 อนุญาตให้ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ยี่สิบปีขึ้นไปสามารถครอบครอง ใช้ประโยชน์ ดูแล เก็บรักษา ขนย้าย จำหน่ายสมุนไพรควบคุมตามข้อ 1 ได้ ยกเว้นการกระทำได้ต่อไปนี้

2.1 การใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะโดยการสูบ

2.2 การใช้ประโยชน์กับสตรีมีครรภ์หรือสตรีให้นมบุตร

2.3 การจำหน่ายให้กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี สตรีมีครรภ์หรือสตรีให้นมบุตร

ข้อ 3 อนุญาตให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน และหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย สามารถใช้ประโยชน์จากสมุนไพรควบคุมตามข้อ 1 ให้กับผู้ป่วยของตน

ข้อ 4 อนุญาตให้ผู้ป่วยตามข้อ 3 สามารถครอบครอง ขนย้าย ดูแล เก็บรักษาเพื่อใช้ประโยชน์ในปริมาณที่จ่ายให้สำหรับใช้ประโยชน์เป็นเวลาสามสิบวัน ประกาศ ณ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับกัญชาหรือกัญชง ในสถานศึกษา ส่วนราชการหรือหน่วยงานในสังกัด และในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดมาตรการป้องกัน และเผื่อระวังปัญหาที่อาจเกิดจากการใช้กัญชา หรือกัญชงในนักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากร ในสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัด และในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 กำหนดให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ไม่สามารถใช้และเข้าถึงกัญชาได้ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับกัญชาหรือกัญชงในสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัด และในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เหมาะสม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2565 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับกัญชา กัญชงของสถานศึกษา ส่วนราชการหรือหน่วยงานในสังกัดหรือในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ไว้ดังต่อไปนี้ (กระทรวงสาธารณสุข, 2565, น. 20 – 21)

ข้อ 1 สถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ห้ามใช้กัญชาหรือกัญชงกับนักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากร โดยเด็ดขาด เพราะอาจมีผลต่อการพัฒนาสมองของนักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากร

ข้อ 2 ห้ามมิให้นักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากร ของสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ใช้กัญชาหรือกัญชงเพื่อการนันทนาการใด ๆ เพราะอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น อาการทางจิต และระบบการทำงานต่าง ๆ ของร่างกาย

ข้อ 3 ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการกำกับควบคุมร้านค้าที่จำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มในบริเวณสถานศึกษา ส่วนราชการหรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการให้งดจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีการผสมส่วนใด ๆ ของกัญชาหรือกัญชง อีกทั้งห้ามมิให้นักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากรของสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ นำอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีการผสมส่วนใด ๆ ของกัญชาหรือกัญชงเข้ามาบริโภคในสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเด็ดขาด

ข้อ 4 ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนราชการหรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรม หรือการผลิตสื่อนวัตกรรม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้กัญชาหรือกัญชง และอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชงที่เกินปริมาณตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้แก่ นักเรียน นักศึกษา บุคลากรผู้ปกครองประชาชน หรือชุมชนที่อยู่หรืออาศัยบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษาหรือหน่วยงาน เพื่อสร้างสังคมที่ปลอดภัยจากอันตรายของกัญชาหรือกัญชง

ข้อ 5 การใช้กัญชาหรือกัญชงเพื่อการรักษาต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของแพทย์ หรือการใช้กัญชาหรือกัญชง เพื่อการศึกษาวิจัยต้องอยู่ภายใต้การกำกับ ควบคุม และดูแลอย่างใกล้ชิดของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้าหน่วยงานนั้น ๆ

ข้อ 6 นอกจากแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้แล้ว ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้า ส่วนราชการ หรือหัวหน้าหน่วยงานของสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการอาจออกมาตรการ หรือแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดจากกัญชาหรือกัญชงได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัด และในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการนั้น ๆ (ประกาศ ณ วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2565)

สรุปได้ว่า ยาเสพติด มี 4 ประเภท ได้แก่ กดประสาท กระตุ้น หลอนประสาท และออกฤทธิ์ผสมผสาน เมื่อนำยาเสพติดเหล่านี้เข้าสู่ร่างกายด้วยวิธีการกิน ดม สูบ และฉีด จะส่งผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจแก่ผู้ใช้อย่างร้ายแรงจนถึงขั้นเสียชีวิต รวมถึงทำให้เกิดผลกระทบทั้งต่อตนเองและผู้อื่นอีกด้วย ในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศให้กัญชาซึ่งเคยเป็นยาเสพติดประเภทที่ 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ให้เป็นสมุนไพรควบคุมเพื่อใช้ประโยชน์ต่อทางการแพทย์ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ไม่สามารถใช้และครอบครองกัญชาได้ เนื่องจากกัญชาอาจมีผลกระทบต่อระบบสมอง และร่างกาย ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางการป้องกัน โดยให้สถานศึกษาสร้างความรู้ ความตระหนักถึงโทษ และพิษภัยของกัญชาหรือกัญชง และสารเสพติดต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดดังกล่าว

โทษพิษภัยของยาเสพติด

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, น. 16) ได้กล่าวถึง โทษพิษภัยที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดว่า นอกจากจะมีผลกระทบทางตรง คือ ต่อร่างกาย และจิตใจของผู้เสพ และยังส่งผลกระทบทางอ้อม เช่น ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ดังนี้

1. โทษพิษภัยต่อผู้เสพ คือ ทำให้ระบบประสาท และอวัยวะต่าง ๆ ทำงานผิดปกติ ทำให้ร่างกาย เช่น พอมลง ชูบชืด ผิวกว้าง ไม่มีแรง อ่อนเพลีย สมองเสื่อม ความคิดสับสน และป่วยเป็นโรคติดเชื้อต่าง ๆ ได้ง่าย เช่น โรคตับอักเสบ ไตอักเสบ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ โรคปอด โรคมะเร็งปอด ภูมิคุ้มกันต่ำในร่างกายลดลงสุขภาพจิตเสื่อม อารมณ์แปรปรวน ซึมเศร้า วิดกกังวล พังซ่าน ซึ่งผลกระทบดังกล่าว จะทำให้ผู้เสพยาเสพติดไร้สมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจในการดำเนินชีวิตในสังคม ขาดความเชื่อมั่น ไม่สนใจตนเอง ไม่สนใจการเรียนการทำงาน และอาจประสพอุบัติเหตุได้ เนื่องจากฤทธิ์ของยาเสพติดส่งผลกระทบต่อระบบประสาท และสมอง
2. พิษภัยต่อครอบครัว คือ ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนเอง และครอบครัว รวมถึงส่งผลให้ผู้เสพเป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ห่วงใยดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติ จนทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น ผลกระทบด้านการเงินในครอบครัว เนื่องจากผู้เสพต้องนำเงินมาซื้อยาเสพติด บางรายอาจต้องนำเงินมารักษาดตนเองจากโรคร้ายต่าง ๆ อันเกิดจากการใช้หรือเสพยาเสพติดทำให้ครอบครัวมีรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น จนกลายเป็นภาระของครอบครัว ที่นำไปสู่ปัญหาการทะเลาะวิวาทและเกิดความแตกแยกในครอบครัว

สรุปได้ว่า โทษพิษภัยของยาเสพติด มีทั้งทางตรงและทางอ้อม โทษทางตรง คือ ทำให้ผู้เสพสารเสพติดมีร่างกายทรุดโทรม และระบบต่าง ๆ ในร่างกายทำงานผิดปกติ โทษทางอ้อม คือ ทำให้ผู้เสพรวมถึงครอบครัวของผู้เสพเสื่อมเสียชื่อเสียง และเสียทรัพย์สินจนส่งผลให้เกิดการทะเลาะวิวาทในครอบครัวจนถึงขั้นครอบครัวแตกแยกได้

สาเหตุของการติดยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (2552, น. 9 – 12) ได้กล่าวว่า สาเหตุของการติดยาเสพติด จำแนกได้ 4 สาเหตุ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สาเหตุที่เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

1.1 ออยากทดลอง เมื่ออยากรู้อยากลอง จึงไปทดลองใช้โดยไม่คิดว่าตนจะติดสิ่งเสพติดนั้น ซึ่งในการทดลองใช้ในระยะแรก ๆ อาจมีความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็ตาม ถ้ายังไม่ติดสิ่งเสพติดนั้นก็อาจประมาทไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นอีกจนในที่สุดก็ติดสิ่งเสพติดนั้นหรือถ้าไปทดลองใช้สิ่งเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน แม้ว่าจะเสพเพียงครั้งเดียวก็อาจจะทำให้ติดยาเสพติดได้

1.2 ความคึกคะนอง โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีนิสัยชอบแสดงความเก่งกล้า โอ้อวดตนเองกับกลุ่มเพื่อนด้วยวิธีการใช้สิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ เพราะเห็นแก่ความสนุกสนานตื่นเต้น และเพื่อต้องการการยอมรับจากเพื่อน โดยไม่ได้คำนึงถึงผลเสียหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นภายหลัง จนกลายเป็นคนติดสิ่งเสพติดไปในที่สุด

1.3 การถูกชักชวน หลอกล่อตามคำชักชวน คำโฆษณาของผู้ขายสินค้าที่เป็นสิ่งเสพติด บางชนิด เช่น ยากระตุ้นต่าง ๆ ยาขยัน ยาฆ่า และยาบ้า ซึ่งผู้ขายมักโฆษณาสรรพคุณสิ่งเสพติดนั้นว่ามีคุณภาพดี เช่น ทำให้มีพลัง ทำให้ร่าเริงแจ่มใส ทำให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาดี สามารถรักษาโรคได้บางชนิด เป็นต้น ผู้ที่เชื่อคำชักชวนตามคำโฆษณา เชื่อตามคำชักชวนของเพื่อนฝูง ซึ่งโดยมากเป็นพวกที่ติดสิ่งเสพติดนั้นอยู่แล้ว ด้วยความเกรงใจเพื่อนหรือเชื่อเพื่อน หรือต้องการแสดงว่า ตนเป็นพวกเดียวกับเพื่อนด้วยใช้สารเสพติดนั้น

1.4 สาเหตุที่เกิดจากการถูกหลอกลวง ปัจจุบันนี้มีผู้ขายสินค้าประเภทอาหาร ขนมหรือเครื่องดื่ม ผู้ขายบางรายใช้สารเสพติดผสมลงในสินค้า เมื่อผู้ซื้อสินค้านำไปรับประทาน จึงเกิดการติด อยากรับประทานอีกซึ่งในกรณีนี้ผู้ซื้ออาหารนั้นมารับประทานจะรู้สึกดีว่าตนเองเกิดการติดสิ่งเสพติด รู้เพียงแต่ว่าอยากรับประทานอาหาร ขนมหรือเครื่องดื่มที่ซื้อมานั้น ๆ กว่า จะทราบก็ต่อเมื่อมีอาการเสพติดรุนแรงจนไม่สามารถรักษาให้หายได้

2. สาเหตุที่เกิดจากการเจ็บป่วย

2.1 คนที่มีอาการป่วยทางกายเกิดขึ้นเพราะสาเหตุต่าง ๆ เช่น ได้รับบาดเจ็บรุนแรง เป็นแผลเรื้อรัง มีความเจ็บปวดอยู่เป็นประจำด้วยบางอย่าง ทำให้ได้รับทุกข์ทรมานมากหรือ

เป็นโรคประจำตัวบางอย่าง เป็นต้น ทำให้ได้รับทุกข์ทรมานนั้น ซึ่งวิธีหนึ่งที่ทําง่าย คือ การรับประทานยาที่มีฤทธิ์ระงับอาการเจ็บป่วย เพื่อระงับอาการเจ็บปวดนั้นได้ ซึ่งไม่ใช่เป็นการรักษาที่เป็นต้นเหตุของความเจ็บป่วย เพียงแต่ทำให้อาการเจ็บป่วยนั้นหมดไปหรือลดน้อยลงได้ ชั่วขณะ และเมื่อยาหมดฤทธิ์ไป ก็จะกลับมาเจ็บปวดอีกเช่นเดิม ทำให้ผู้ป่วยกลับไปใช้ยานั้นอีก เมื่อทำเช่นนี้ไปนาน ๆ จึงเกิดอาการติดยานั้นขึ้น

2.2 ผู้ที่มีจิตใจไม่ปกติ เช่น มีความวิตกกังวล เครียด มีความผิดหวังในชีวิต มีความเศร้าสลดเสียใจ เป็นต้น ทำให้สภาวะจิตใจไม่เป็นปกติจนเกิดอาการป่วยทางจิตชั่วขณะหนึ่ง หากรับประทานแต่ไม่ได้รักษาที่ต้นเหตุ เมื่อยาหมดฤทธิ์จิตใจก็จะกลับเครียดอีก และผู้ป่วย ก็จะเสเพลสิ่งเสพติด ถ้าทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ก็จะทำให้ผู้นั้นติดยาเสพติดในที่สุด

2.3 การไปซื้อยามารับประทานเองโดยไม่ทราบสรรพคุณที่แท้จริงของยา ปริมาณ ที่ควรรับประทาน เพราะการรับประทานยาเกินขนาดหรือปริมาณที่แพทย์สั่ง หรือรับประทาน ติดต่อกันนาน ๆ อาจส่งผลทำให้เกิดการเสพติดยานั้นได้ และบางครั้งอาจมีอาการถึงขั้นเสียชีวิตได้

3. สาเหตุอื่น ๆ

3.1 การอยู่ใกล้แหล่งขายหรือใกล้แหล่งผลิตหรือเป็นผู้ขายหรือผู้ผลิตเอง จึงทำให้ มีโอกาสติดสิ่งเสพติดให้โทษมากกว่าคนทั่วไป เมื่อมีเพื่อนสนิทหรือพี่น้องที่ติดสิ่งเสพติดอยู่ นั้น ย่อมได้เห็นวิธีการเสพของผู้ที่อยู่ใกล้ชิด รวมทั้งเห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของเขามาด้วย และยังอาจ ได้รับคำแนะนำหรือชักชวนจากผู้เสพด้วยจึงมีโอกาสติดได้ง่าย

3.2 คนบางคนอยู่ในสภาพที่มีปัญหาหรือว่างงาน ความยากจน ค่าใช้จ่ายเพิ่ม โดยรายได้ลดลงหรือคงที่มีหนี้สินมาก เป็นต้น เมื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ก็หันไปใช้สิ่งเสพติด เพื่อช่วยผ่อนคลายความทุกข์ แม้จะรู้ว่าเป็นชั่วครู่ช่วยยามก็ตาม เช่น กลุ่มใจที่เป็นหนี้คนอื่นก็ไป กินเหล้าหรือสูบบุหรี่ให้เมา เพื่อจะได้ลืมเรื่องหนี้สิน บางคนต้องการรายได้เพิ่มขึ้น โดยพยายาม ทำงานให้หนักและมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่ร่างกายอ่อนเพลียมาก จึงรับประทานยากระตุ้นร่างกาย เพื่อให้ สามารถทำงานต่อไป เมื่อทำเป็นประจำจะทำให้ติดสิ่งเสพติดนั้นในที่สุด

3.3 การเลียนแบบที่ไปเห็นผู้ที่ตนสนิทสนมรักใคร่หรือเพื่อน จึงเห็นว่าเป็นสิ่งที่ น่าลอง เป็นสิ่งที่เก๋ เป็นสิ่งที่แสดงความเป็นพวกเดียวกัน จึงไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นจนติด

3.4 คนบางคนมีความผิดหวังในชีวิตตนเอง ในชีวิตครอบครัวหรือผิดหวังในชีวิต สังคม เพื่อเป็นการประชดตนเองหรือผู้อื่น จึงไปใช้สิ่งเสพติดทั้ง ๆ ที่ทราบว่าเป็นสิ่งไม่ดีก็ตาม จากสาเหตุหลัก ๆ อยู่ 4 ประการ คือ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การถูกหลอกลวง การเจ็บป่วย และ สาเหตุอื่น ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ควรจะเป็นทั้งสิ้น

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (2552, น. 7 – 10) ได้กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้เยาวชนติดยาเสพติด ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. สาเหตุจากการถูกชักชวน เนื่องจากเยาวชนมีสัญชาติญาณต้องการอยู่ร่วมกัน ต้องการได้รับการยกย่อง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่คณะ เมื่อเพื่อนฝูงชักชวนให้เสพยา ก็อาจจะไม่กล้าปฏิเสธเพราะกลัวว่าจะเข้ากับพวกไม่ได้

2. สาเหตุจากความกดดันในครอบครัวที่มีสาเหตุต่าง ๆ กัน ประกอบด้วย

2.1 พ่อแม่ทะเลาะกันทุกวัน ลูกเกิดความรำคาญใจที่เห็นสภาพเช่นนี้ ทำให้เบื่อบ้าน จึงใช้เวลาไปคบกับเพื่อนนอกบ้าน ซึ่งอาจนำไปสู่การเสพยาในที่สุด

2.2 พ่อแม่หย่าร้าง ต่างคนต่างมีคู่ใหม่ ขาดความสนใจในตัวลูก ทำให้ลูกน้อยใจ จึงหันไปเสพยาเสพติด

2.3 พ่อแม่ไม่เข้าใจลูกคิดว่าเด็กต้องการเพียงแค่งานไปใช้จ่าย ไม่ได้ให้ความรัก และความเข้าใจกับลูก จะเป็นหนทางชักนำให้เสพยาเสพติดได้

2.4 พ่อแม่ที่แสดงออกในการรักลูกไม่เท่ากัน ซึ่งความจริงพ่อแม่ทุกคนรักลูกเท่ากัน ลูกไม่ได้รับการแสดงออกในความรักจึงเกิดความน้อยใจ และอาจนำไปสู่การเสพยาได้

3. สาเหตุจากความจำเป็นของบางอาชีพ เช่น ผู้ที่ทำงานกลางคืน นักร้อง พนักงานบริการ นักดนตรี คนขับรถ ผู้มีอาชีพเหล่านี้ อาจใช้สารเสพติดโดยคิดว่าจะช่วยให้ทำงานได้ดี เช่น ช่วยทำให้ไม่ง่วง ช่วยให้มีพลังกล้า เป็นต้น

4. สาเหตุจากปัญหาเศรษฐกิจ บางคนไม่มีงานทำ หรือเงินไม่พอใช้ จึงเริ่มเป็นผู้ค้า เมื่อได้กำไรชดเชยมาก ๆ ก็เกิดการเสพยาให้ติดยาในที่สุด

5. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม มีผู้ติดยาเสพติดจำนวนไม่น้อยมีความตั้งใจเลิกยา แต่เมื่อเลิกได้แล้วสังคมไม่ยอมรับ ทำให้หันไปสูยาเสพติดอีก

6. ขาดความรู้ในเรื่องยาเสพติด เยาวชนบางคนไม่มีความรู้เรื่องยาเสพติดว่ามีโทษอย่างไร จึงหลงผิดไปลองยาซึ่งสาเหตุของความเข้าใจผิดที่ทำให้เยาวชนติดยาเสพติด มีดังนี้

6.1 คิดว่าการสูบบุหรี่ หรือดื่มสุราทำให้เป็นคนเด่น คนดัง เยาวชนเป็นวัยอยากรู้อยากเห็น อยากลอง เมื่อมีความคิดที่เป็นอิสระจึงมักสร้างค่านิยมขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นเองว่าการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เป็นสิ่งโก้เก๋ ความเข้าใจแบบนี้เป็นสิ่งไม่ถูกต้อง เพราะความโก้เก๋เด่นดัง อยู่ที่ว่ามีความรู้ ประพฤติตนได้เหมาะสม ใช้ความรู้ที่ตนมีอยู่ไปในทางสร้างสรรค์ สร้างความก้าวหน้าให้ตนเอง และสังคม

6.2 คิดว่าสิ่งเสพติดเป็นสิ่งที่สร้างความประทับใจให้กับเพศตรงข้าม

6.3 คิดว่าสิ่งเสพติดเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้มีความสุขทางเพศ

สรุปได้ว่า สาเหตุของการติดสารเสพติด ได้แก่ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความอยากรู้อยากลอง ความเก๋กะนอง การถูกชักชวน การถูกหลอกลวง ทั้งจากเพื่อน และบุคคลรอบข้าง รวมถึงจากการเจ็บป่วยที่นำยาเสพติดบางชนิดมาใช้ในการรักษาเป็นเวลานานจนทำให้เกิดการเสพติด รวมไปถึงปัญหาด้านครอบครัวที่ขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง

อาการของผู้ติดยาเสพติด

สำนักพัฒนาการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด (2552, น. 8) กล่าวว่า วัฏจักรการเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มของนักเรียน นักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดเป็นครั้งคราว โดยจะมีพฤติกรรมเสี่ยงและมีปัญหาครอบครัว จึงหาทางออกโดยการใช้ยาเสพติดเพราะจะทำให้มีความสุข ช่วยให้อึดความทุกข์ได้ชั่วขณะ เป็นสาเหตุให้เกิดการติดยาทางจิตใจขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ต่อจากนั้นก็จะมีพัฒนาการใช้ยาเสพติดในปริมาณที่สูงขึ้น และเป็นเวลานานซึ่งอาจจะเป็นอาการของโรคจิตจากการเสพยา และมีการแสดงอาการของการติดยาอย่างชัดเจน โดยจะแสดงอาการ ดังนี้

1. อาการของการติดยา เช่น จะแสดงอาการพลุ่งพล่าน กระวนกระวาย อารมณ์แปรปรวน วิดกกังวล ซึมเศร้า ไม่ยินดีในร่าย บางครั้งหงุดหงิด โกรธง่าย ก้าวร้าวและรุนแรง อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ ซึ่งเกิดจากการได้รับยาในปริมาณมาก จึงทำให้มีอาการประสาทหลอนเห็นภาพหลอนเป็นภาพต่าง ๆ มักเป็นภาพที่น่ากลัว มีอาการหวาดระแวงคิดว่าจะมีคนมาทำร้าย มีความคิดหลงผิด ทุแว่ว บางรายถึงขั้นทำร้ายผู้อื่น ซึ่งจะแสดงอาการคือ สับสน เชื่องซึม และไม่รับรู้ความเป็นไปรอบตัว สมาธิ และความจำสูญเสีย การรู้เวลา สถานที่ และบุคคลสูญเสียไป เช่น ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน เวลาเท่าไร และจำไม่ได้ว่าคนที่พูดด้วยเป็นใคร การพูดจาผิดปกติก้าวร้าว ฟังไม่รู้เรื่อง สื่อสารกับคนอื่นไม่รู้เรื่อง บางรายหายจากบ้านไปนาน ๆ โดยไม่บอกกล่าว และขาดเรียนบ่อยโดยไม่ทราบสาเหตุ มีพฤติกรรมชอบโกหกกว่าไปทำธุระ หรือไปหาเพื่อน ทำตัวห่างเหินจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง พี่น้อง ขาดความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองไม่ได้ จะแสดงออกทางพฤติกรรม เอาแต่ใจตนเอง ไม่สนใจความรู้สึกของผู้อื่น โกรธง่ายและไม่มีความกลัว ทำลายข้าวของหรือเกิดการทะเลาะวิวาทได้ ขาดจริยธรรมและคุณธรรม ทำความผิดลงโดยไม่ยอมไม่เห็นความผิดของตนเอง เช่น ลักขโมย นื้อโกง โดยไม่คิดว่าเป็นความผิด มีปัญหาด้านการเงินหรือใช้จ่ายเงินเกินความจำเป็นโดยไม่มีเหตุผล เพื่อจะนำไปซื้อยาเสพติด หรือมีหนี้สินเกินตัว

2. ความผิดปกติทางร่างกาย จากการตรวจร่างกายจะพบความผิดปกติที่สำคัญ ๆ

- 2.1 มีความผิดปกติของชีพจร การหายใจ อุณหภูมิและความดันโลหิต
- 2.2 น้ำหนักลดลง และมีอาการอ่อนเพลียเรื้อรัง
- 2.3 อาการไอเรื้อรัง หลอดลมอักเสบ และนัยน์ตาแดง

- 2.4 สุขภาพทรุดโทรม เนื่องจากขาดการดูแลเอาใจใส่
- 2.5 มีรอยผื่นแดงที่ปากและจมูก เนื่องจากเสพยาเสพติด
- 2.6 ไม่ดูแลอนามัยของตนเอง แต่งเนื้อแต่งตัวสกปรก
- 2.7 ท้องผูกเสมอ
- 2.8 ทำทางเชื่องซึมและไม่มีแรง
- 2.9 มีรอยแผลซ้ำตามตัว หรือบาดแผลลักษณะอื่น ซึ่งเกิดจากอุบัติเหตุถูกทำร้ายร่างกาย ถูกประทุษร้ายทางเพศหรือพยายามฆ่าตัวตาย
- 2.10 มีรอยฉีกขาดที่แขน
- 2.11 มีอาการชาตามมือ แขนขา รวมทั้งแขนขาอ่อนแรง
- 2.12 การทรงตัวเสีย หกล้มง่าย นัยน์ตากระตุกและชัก

ศักดิ์ มังกระรัตน์ (2563, น. 19) กล่าวว่า วัฏจักรของผู้ติดยาเสพติด และสารเสพติดสามารถจำแนกตามชนิดของยาเสพติดบางชนิดได้ ดังนี้

1. ผู้ป่วยติดฝิ่น ฝิ่นจะออกฤทธิ์โดยตรงต่อระบบสองส่วนกลางทำให้สมองทำงานช้าลง ส่งผลให้อวัยวะอื่น ๆ ทำงานช้าลงไปด้วย มีอาการเบื่ออาหาร ระบบในร่างกายเปลี่ยนแปลงไป พบว่าในเพศหญิงมีอาการรอบเดือนไม่ปกติ ส่วนเพศชายพบว่าสมรรถภาพทางเพศเสื่อมลง เป็นต้น อาการที่พบ คือ

- 1.1 อารมณ์หงุดหงิด
- 1.2 หาวบ่อย เหงื่อออก น้ำมูก น้ำตาไหล
- 1.3 กล้ามเนื้อกระตุก ขนลุก
- 1.4 ปวดตามกล้ามเนื้อ
- 1.5 หายใจถี่เร็ว ม่านตาขยาย ความดันโลหิต และอุณหภูมิสูงกว่าเดิม
- 1.6 นอนไม่หลับ อาเจียน ท้องเดิน

2. ผู้ป่วยติดมอร์ฟีน มอร์ฟีนมีฤทธิ์แรงกว่าฝิ่น 10 เท่า ดังนั้น หากขาดยาจะแสดงอาการจะที่รุนแรงกว่าฝิ่น มอร์ฟีนจะมีผลต่อร่างกายและจิตใจโดยตรงมีฤทธิ์กดสมองส่วนกลางทำให้ความคิดอ่านช้า ความเจ็บป่วยผ่อนคลาย จิตใจเปลี่ยนไป เคลิบเคลิ้มถ้าเสพในปริมาณขนาดสูงจะพบอาการข้างเคียง คือ คั่นตามตัว หน้าแดง ท้องผูก หายใจลำบาก ม่านตาเล็กลง อาการขาดยาจะเหมือนกับอาการขาดฝิ่น แต่มีความรุนแรงกว่า

3. ผู้ป่วยติดเฮโรอีน ซึ่งเฮโรอีนเป็นยาเสพติดที่มีฤทธิ์แรงที่สุด แต่มีฤทธิ์แรงกว่าฝิ่น 50 – 100 เท่า ออกฤทธิ์เช่นเดียวกับฝิ่น เสพติดง่ายแต่รักษายากกว่า ผู้ป่วยจะมีอาการง่วงซึม งุนงง

เกียจคร้านในการทำงาน ความคิดอ่านช้าลง ร่างกายชubbพอม มีโรคแทรกซ้อนได้ง่าย อาการขาดยาจะเหมือนอาการขาดฝิ่น แต่รุนแรงกว่า อาการที่พบ คือ

- 3.1 หวานอนบ่อย มีน้ำมูก ไอ จาม น้ำตาไหล ม่านตาขยาย เส้นเลือดขยาย
- 3.2 หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูงขึ้น หายใจถี่ขึ้น อุณหภูมิเพิ่มขึ้นเล็กน้อย
- 3.3 อาเจียน ท้องเสีย สั่น หนาวสั่น
- 3.4 หงุดหงิด กระสับกระส่าย ปวดหลัง ชาตามตัว ปวดกระดูก ปวดท้อง ตะคริว

เบื่ออาหาร

เมื่อผู้ป่วยเกิดอาการทรมานจะไม่ทนต่ออาการ พอหมดฤทธิ์ยาเสพติดก็จะพยายามหา ยาเสพติดมาเสพ เพราะกลัวอาการถอนยา

4. ผู้ป่วยยากระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน คาเฟอีน และกระท่อม ซึ่งมีฤทธิ์ กระตุ้นสมองส่วนกลางทำให้ตื่นเต้น ตกใจง่าย ความดันโลหิตสูง หายใจเร็ว กระปรี้กระเปร่า ช่วงหนึ่งบางขณะจะควบคุมตัวเองไม่ได้ อยู่หนึ่งไม่ได้ ใจสั่น มือสั่น มีอาการประสาทหลอน อารมณ์หงุดหงิดง่าย กระวนกระวาย หรือซึมเศร้า มึนงง ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ อ่อนเพลีย นอนไม่หลับ เบื่ออาหารเมื่อขาดยาจะอ่อนเพลียไม่มีแรง

5. ผู้ป่วยติดยานอนหลับ ซึ่งพบมากในกลุ่มบาร์บิทูเรต พาราไลโซไทด์ โปรไมด์ ครอโรลไฮเรท เป็นต้น ยากลุ่มนี้มีฤทธิ์กดประสาทส่วนกลางและเป็นยาเสพติดที่ร้ายแรง ทำให้เกิดพิษเรื้อรัง มีอาการมึนงง เลื่อนลอยทางความรู้สึก บ้าบิ่น หงุดหงิด ก้าวร้าว คลุ้มคลั่ง ทำร้ายตัวเอง เช่น ใช้ของมีคมกรีดแขน ชกต่อยุ่ ข้าง ยาจ้ำพวกนี้มีการใช้อย่างแพร่หลาย เช่น เซโคบาล โซเดียม

อาการขาดยาที่พบ คือ หากใช้มาก 5 – 8 แคปซูลต่อวัน แล้วหยุดทันทีจะมีอาการ หงุดหงิด ปวดศีรษะ กระวนกระวาย มือสั่น กล้ามเนื้อกระตุก คลื่นไส้ ความดันโลหิตลดลง หน้ามืด เป็นลม และชักได้ เมื่อฟื้นจากชักจะมีอาการง่วง ทำอะไรแปลก ๆ และหนาว มีอาการประสาทหลอน อยู่หลายวัน

ปัจจุบันพบผู้ติดยากลุ่ม Hypnotic ในกลุ่ม Benzodiazepine เช่น Dormicum (Midazolam) Rohypnol (Flunitrazepam) เพิ่มมากขึ้น ซึ่งหากใช้มากจะมีอาการเพลีย (Fatigue) กล้ามเนื้ออ่อนแรง สั่น (Ataxia) ความจำเสื่อม หลงลืม (Amnesia)

6. ผู้ป่วยติดสารระเหย ได้แก่ พวกทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาว เบนซิน ยาทาเล็บ น้ำมัน ขัดเงา ซึ่งมีพิษร้ายแรงมาก ทำให้ร่างกายเกิดพยาธิสภาพที่ถาวรเป็นความพิการที่ไม่สามารถแก้ไข ให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้ เช่น สมองเสื่อม ความจำเสื่อม เป็นอัมพาต เป็นโรคหัวใจ ดับอักเสบ ปอดอักเสบ เป็นต้น อาการที่พบคือ

- 6.1 เวียนศีรษะ ตาพร่า นัยน์ตากระตุก
- 6.2 สูญเสียการทรงตัว เดินเซ หกล้มง่าย ชัก
- 6.3 มือสั่น เสียงสั่น หรือสั่นทั้งตัว
- 6.4 มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ขาดการยับยั้งชั่งใจ

สรุปได้ว่า อาการของผู้ติดยาเสพติดจะมีอารมณ์แปรปรวน หงุดหงิดง่าย ก้าวร้าว รุนแรง มีอาการอ่อนเพลีย เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ หากได้รับยาในปริมาณมากจะมีอาการประสาทหลอน หวาดระแวงว่าจะมีคนมาทำร้าย และอาจก้าวร้าวถึงขั้นทำร้ายผู้อื่น

แนวทางการดำเนินงานแก้ไขผู้ติดยาเสพติด

สุริยันต์ เสร้เรื่องยุทธ (2551, น. 16 – 19) กล่าวว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ดำเนินการเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การบำบัดรักษาในรูปแบบผู้ป่วยนอก โดยผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลเป็นผู้ป่วยที่สมัครรักษาด้วยการรับยาไปรับประทานที่บ้านทุก ๆ 7 วัน รวม 3 ครั้ง การนัดผู้ป่วยมารับยา เพื่อให้รายงานผลของการรับประทานยาและอาการกับพยาบาล ซึ่งพยาบาลจะสังเกตและประเมินอาการ บันทึกอาการและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นลงในทะเบียนประวัติผู้ป่วย ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะแนวเป็นรายกลุ่ม รายบุคคลกับผู้ป่วยและญาติ เพื่อให้เข้าถึงการปฏิบัติตัวและแนวทางการปรับเปลี่ยนความคิด เจตคติให้เป็นไปในทางที่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่ผู้ป่วยอาศัยอยู่ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการกลับไปติดยาของผู้ป่วย

2. การบำบัดรักษารูปแบบผู้ป่วยใน คือ การรับผู้ป่วยยาเสพติดเข้ารับการรักษากลายเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

- 2.1 ระยะเตรียมการ เป็นระยะที่ผู้ป่วยไม่ได้เข้ารับการบำบัดรักษา ซึ่งผู้ป่วยจะมีทั้งสมัครใจมาเอง หรือมากับครอบครัว และมีผู้ควบคุมมา (ตำรวจ) ผู้ป่วยต้องผ่านการคัดกรองแยกประเภทในรายฉุกเฉิน เช่น ไข้ยาเกินขนาด หรือในรายหมดสติและมีผู้นำส่ง หรือในรายที่มีอาการทางจิตประสาท จะมีการสังเกตอาการ เพื่อประเมินและวิเคราะห์เป็นไปอย่างถูกต้อง และการวินิจฉัยความพร้อมของผู้ป่วยรวมถึงญาติ เพื่อนำผู้ป่วยมาเข้ารับการรักษารูปแบบผู้ป่วยในต่อไป ในระยะเตรียมการก่อนการบำบัดรักษามีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมตัวผู้ป่วยและครอบครัวให้มีความตั้งใจที่จะรักษาอย่างแท้จริง

ด้านตัวผู้เสพติดแพทย์จะให้ความรู้ วิธี และระยะเวลาสร้างความเชื่อมั่น ในการบำบัดรักษาอย่างถ่องแท้ มีความตั้งใจจริงและทราบถึงอาการอดยาที่เกิดหลังถอนพิษยา ที่มีต่อร่างกาย แม้ว่าจะมียาทดแทนแต่ผู้ป่วยต้องอดทนเพื่อให้การรักษาผ่านพ้นประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นต้องเตรียมมอบหมายภารกิจและแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่จะละทิ้งให้กับผู้อยู่เบื้องหลัง

โดยไม่กังวลกับงานอื่น ๆ เพื่อจิตใจจะได้ปลอดโปร่ง แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และรับการบำบัดรักษาได้เต็มที่

ด้านผู้ปกครองหรือครอบครัวจะต้องเข้าใจในการรับภารกิจต่าง ๆ แทนผู้ป่วยที่จะเข้ารับการบำบัดรักษาช่วงระยะหนึ่ง อาจจะใช้เวลาหนึ่งเดือนหรือหลาย ๆ เดือน เพื่อให้บิดามารดา หรือครู อาจารย์ ทราบถึงระยะเวลา ความมุ่งหมายของการบำบัดรักษาเพื่อจะได้เตรียมการด้านการศึกษาเล่าเรียนหรือเตรียมการที่จะหาระยะเวลาว่างไว้อย่างเหมาะสม สำหรับสถานบำบัดยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในระยะนี้ประมาณ 1 – 30 วัน

2.2 ระยะถอนพิษซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถทนต่ออาการอยากยาเสพติด ซึ่งในระยะนี้ผู้ป่วยอาจมีอาการขาดยาหรืออาการอื่น ๆ และอาจมีภาวะแทรกซ้อนที่ผู้ป่วยเป็นอยู่ แต่ไม่ได้รับการบำบัดรักษาเพราะผู้ป่วยขาดการสนใจตนเองหรือบางรายใช้ยาเสพติดเพื่อไม่ให้ง่วงจะได้ทำงานได้มาก ๆ จึงต้องใช้ยาเสพติดในปริมาณมากขึ้นด้วย อาจทำให้เกิดอันตรายทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม ดังนั้นการดูแลผู้ป่วยระยะนี้จำเป็นต้องยึดหลักการประเมินสภาพผู้ป่วย 4 ประการ คือ

2.2.1 การประเมินสุขภาพทางด้านร่างกาย เพื่อสามารถวางแผนการช่วยเหลือผู้ป่วยทางด้านร่างกายได้อย่างถูกต้อง ตรงตามสภาพและอาการของผู้ป่วยที่จะช่วยให้การรักษาขั้นตอนการถอนพิษยาได้ผลดียิ่งขึ้น

2.2.2 การประเมินสภาพทางด้านจิตใจของผู้ป่วย เพื่อวางแผนส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีความเข้าใจในการบำบัดรักษาสภาพจิตที่ต้องประเมินได้แก่ สภาพอารมณ์ สภาพจิตใจ ในระยะเวลาก่อนพิษ ผู้ป่วยอาจมีความวิตกกังวล จิตใจอ่อนไหว หวาดกลัว มีอาการหลงผิด เห็นภาพหลอน หูแว่ว จากฤทธิ์ของยาเสพติด

2.2.3 การประเมินสภาพทางสังคมของผู้ป่วย มีความสำคัญมาก เพราะเมื่อผู้ป่วยได้รับการบำบัดรักษาในระยะถอนพิษครบกำหนดแล้ว ผู้ป่วยจะเลิกยาได้เด็ดขาดหรือหันไปเสพยาอีกจะขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคมของผู้ป่วยได้แก่ สภาพครอบครัว สภาพชุมชน สภาพฐานะ เศรษฐกิจของผู้ป่วย การคบเพื่อน ลักษณะหรือพฤติกรรมของเพื่อน

2.2.4 การประเมินคุณภาพของผู้ป่วยหากสามารถประเมินหรือวิเคราะห์บุคลิกภาพของผู้ป่วยได้ถูกต้องจะช่วยให้สามารถวางแผนการช่วยเหลือผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยให้ผู้ป่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดีขึ้น สำหรับสถานบำบัดยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในระยะนี้ประมาณ 15 – 45 วัน

2.3 ระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นอีกหนึ่งขั้นตอนที่สำคัญของการบำบัดรักษา ซึ่งการรักษาทางกายจะทำได้ง่ายโดยผู้ป่วยยอมรับและปฏิบัติตาม เมื่อร่างกายกลับสู่สภาพปกติแล้ว

ผู้ติดยาเสพติดยังไม่ล้มรสาติของยาเสพติด เขาจะกลับไปเสพซ้ำอีก นอกจากการไม่ล้มรสาติแล้ว การที่ผู้ป่วยกลับไปสู่อังคมภายนอกโดยไม่ได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทศนคติและ ยังไม่ได้รับการบำบัดทางด้านจิตใจ จะมีโอกาสกลับไปเสพซ้ำอีก ดังนั้น ในระยะนี้จะเป็นการรักษา ที่ให้ผู้ผู้ป่วยฝึกรการพัฒนาตนเอง การอยู่ร่วมกัน การปรับตัวเพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ฝึกรวิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง พัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้นเพื่อการกลับเข้าสู่สังคมอย่างมี ความสุขและไม่กลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีก สำหรับสถานบำบัดยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้เวลาประมาณ 45 วัน ถึง 1 ปี

2.4 ระยะติดตามการรักษา เมื่อได้ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดตามขั้นตอน มาเป็นระยะเวลานานพอสมควรแล้ว จะมีการวิเคราะห์ตรวจสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ป่วย โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอีกครั้ง จึงจะพิจารณาให้ออกจากสถานบำบัดรักษาได้ เพื่อกลับไปสู่อครบครัวและสังคมได้อย่างปกติ ในบางรายที่สภาพจิตใจยังไม่เข้มแข็งพอ หรือพิจารณา สิ่งแวดล้อมที่ผู้ติดยาจะกลับคืนสู่สภาพเดิมโดยไม่มีกรแก้ไขเสียก่อน แล้วก็ต้องนำวิธีการทดลอง เษชญชีวิตภายนอก โดยใช้ระบบที่เรียกว่า บ้านกึ่งวิถี (Half – Way House) โดยสถานบำบัดรักษา จัดขึ้นภายในบริเวณที่พอจะควบคุมได้ให้ผู้ติดยาที่รักษาหายเรียบร้อยแล้วออกไปทำงานข้างนอกได้ ในเวลากลางวันแต่ต้องไปกลับอยู่พักแรมที่บ้านกึ่งวิถีตลอดเวลาและอยู่ในระเบียบแบบแผน ที่วางไว้เพื่อเป็นการฝึกหัดดูแลแนวทางการปฏิบัติตนต่อสังคมภายนอก อาจให้มีการพบปะครอบครัว เป็นกิจวัตร โดยการเตรียมตัวให้ผู้ติดยาเสพติดค่อย ๆ ปรับสภาพเสชญชีวิตภายนอกนี้ทำอยู่ ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ในรายที่กลับเข้าสู่สังคมตามปกติก็ช่วยเหลือจัดหางานให้ทำ โดยมีนักสังคม สงเคราะห์และนักจิตวิทยาติดต่อให้เป็นการจัดหางานอาชีพ (Job Employment) หรือให้กลับไป ศึกษาเล่าเรียนในสายอาชีพต่อไป ในบางกรณีอาจจัดเป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันเอง ทั้งในการทำงาน และการดำรงชีวิตผู้บำบัดรักษามีหน้าที่ติดตามผลเพื่อประเมินคุณค่ารักษาในระยะเวลาต่อไป เพื่อสอบถามความเป็นอยู่และปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะช่วยแก้ไขได้ในรายที่ได้สามารถพบปะกันได้ จะมีวิธีการติดต่อโดยจดหมายเป็นระยะ ๆ ไป การดูแลติดตามผลนี้จะช่วยพยุงกำลังใจและ เน้นแนวทางปฏิบัติทั้งตัวอดีตผู้ติดยาและเน้นแนวการช่วยเหลือให้แก่ครอบครัวผู้อยู่แวดล้อมด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาทางกายและจิตใจที่ก่อให้เกิดเป็นสาเหตุของการติดยาเสพติด และให้ห่างไกล จากสิ่งแวดล้อมที่จะชักนำ และสำคัญที่สุด คือ อยู่ห่างจากยาเสพติดให้มากที่สุดสำหรับสถานบำบัด ยาเสพติดส่วนใหญ่จะใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน

สำหรับโรงพยาบาลรัฐญญารักษ์และศูนย์บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในส่วน ภูมิภาคได้ปรับระยะเวลาในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติด ในปัจจุบัน โดยมีระยะเวลาในการบำบัดรักษา 4 ระยะ เช่นเดิมแต่ปรับระยะเวลาในการรักษาให้สั้น

ลงเหลือเพียงประมาณ 4–6 เดือน โดยมีการประเมินสภาพผู้ป่วยอย่างชัดเจน รวมถึงนำครอบครัว และชุมชนเข้ามาเป็นหลักในการบำบัดรักษาตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการบำบัดรักษา

สรุปได้ว่า การดำเนินงานแก้ไขผู้ติดยาเสพติด โดยผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ในรูปแบบผู้ป่วยนอก ซึ่งผู้ป่วยจะต้องได้รับการรักษาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจตามลำดับ ขั้นตอนของโรงพยาบาล หรืออาจเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลรัฐ ญารักษ์และศูนย์บำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้ที่ติดสารเสพติด

วิธีปฏิบัติตนภายหลังการบำบัดรักษาสำหรับผู้ติดยาเสพติด

กระทรวงศึกษาธิการ (2541, น. 25) ได้กล่าวว่า ถึงแม้ว่าผู้ติดยาเสพติดจะได้รับการ บำบัดรักษาโรงพยาบาลแล้วก็ตาม แต่การบำบัดรักษายาเสพติดมิได้เสร็จสิ้นด้วยการรักษา ด้วยยาเพียงอย่างเดียว ยังมีปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้ติดยาเสพติดกลับไปอยู่กับครอบครัวและสังคม อย่างไม่ต้องพึ่งพาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดจะต้องได้รับการบำบัดรักษาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ควบคู่กัน โรงพยาบาลหรือสถานบำบัดรักษาเสพติดทั่วไปมักมีการจัดบริการดูแลผู้ป่วย อย่างต่อเนื่องหลังจากการบำบัดรักษา สิ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งจะชะลอการกลับไปติดยาซ้ำ ได้อีกทางหนึ่ง โดยปฏิบัติตามที่งานติดตามผลมีบริการให้ ได้แก่

1. นำผู้ป่วยไปพบแพทย์เมื่อมีอาการป่วยทางกาย หรือทางจิต
2. ให้บริการปรึกษาผู้ป่วยและครอบครัวเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
3. ตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด

ส่วนการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการกลับไปเสพติดซ้ำควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ไม่พุดคุยกับผู้เสพยาในที่ลับตาหรือเป็นกลุ่ม
2. ไม่กระทำตนเป็นผู้รับฝาก นำส่ง หรือหยาบคายเสพยา
3. คบกับเพื่อนที่ไม่เสพยาเสพติด รวมทั้งหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่มีประโยชน์ทำให้เต็มที่ใน

แต่ละวัน

4. ชวนให้เพื่อนเลิกยาเสพติด ถ้าเพื่อนไม่เลิกให้แจ้งผู้ปกครอง ครู อาจารย์ทราบทางอ้อม

เช่น จดหมาย

5. อย่าคิดว่าตัวเองเลิกยาเสพติดได้แล้ว หากจะใช้นิดหน่อยคงไม่คิดอีก
6. ไม่คลุกคลีกับแหล่งที่มีการซื้อขายยาเสพติด
7. นึกถึงผลกระทบของการใช้ยาเสพติด
8. ให้กำลังใจตนเองในการทำความดีที่ทำอย่างสม่ำเสมอ
9. มองโลกในแง่ดี มีความหวังในชีวิต
10. หากมีปัญหาควรปรึกษาพ่อแม่ หรือบุคคลที่ไว้วางใจ

11. มีการจัดกิจกรรมประจำวันเพื่อไม่ให้มีเวลาว่างมากเกินไปซึ่งกิจกรรมที่ให้ในแต่ละวันเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และปรับตารางชีวิตหลังการใช้จ่ายเสพติดในด้านความเป็นอยู่ ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

12. หลีกเลียงตัวกระตุ้น ได้แก่ คน สถานที่ สิ่งของ อารมณ์ ความรู้สึกและเวลา ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดอาการอยากยา เช่น คนขายยาเสพติด สถานเริงรมย์ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเสพยา สถานที่ที่เคยเสพยาเสพติด โดยสำรวจว่าตัวกระตุ้นใดเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อตนเองมากที่สุด จนถึงน้อยที่สุด และใช้วิธีจัดการกับตัวกระตุ้น โดยใช้เทคนิคการหยุดความคิด จินตนาการ โดยการสร้างภาพที่เปิดปิดไฟ (สวิตช์) ให้เกิดขึ้นในใจแทนที่ความคิดเหล่านั้น เช่น การติดหนังยางในข้อมือ เมื่อใดก็ตามที่เริ่มคิดถึงยาเสพติดให้ติดหนังยางและพูดกับตัวเองว่าไม่ ฝึกการผ่อนคลาย โดยหายใจเข้าลึก ๆ ให้เต็มปอด และหายใจออกช้า ๆ ทำ 3 ครั้ง จนรู้สึกผ่อนคลาย โทรศัพท์ปรึกษาหรือพูดคุยกับผู้ที่ไว้วางใจเพื่อจะได้ระบาย มีกำลังใจและตระหนักในสิ่งที่กำลังคิด

สรุปได้ว่า วิธีปฏิบัติตนภายหลังการบำบัดรักษาสำหรับผู้ติดยาเสพติด ด้านกิจกรรม คือ ควรหากิจกรรมที่ผ่อนคลาย สร้างความสนุกสนาน เช่น การเล่นกีฬา การทำกิจกรรม นันทนาการ ส่วนด้านจิตใจ ก็ควรหมั่นฝึกจิตใจตนเองให้มีความเข้มแข็ง รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง และรู้จักข่มใจตนเอง เป็นต้น

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ในการศึกษานี้จะกล่าวถึง นโยบาย และมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา หลักการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด และบทบาทของครูต่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามลำดับดังนี้

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา (สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา 2559, น. 2 – 3) ได้กำหนดมาตรการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยง และวัยเสี่ยงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เรียนรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด รู้จักทักษะการปฏิเสธหลีกเลียงยาเสพติดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อหลีกเลียงการหมกมุ่น มั่วสุมกับยาเสพติดและอบายมุข ตลอดจนดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงได้กำหนดนโยบายให้ผู้บริหารองค์กรหลัก หน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้บริหารทุกระดับนำนโยบายการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่การปฏิบัติ จัดทำแผนปฏิบัติการครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

2. ผู้บริหารทุกระดับ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาต้องให้ความสำคัญ และมีจิตสำนึกร่วมกัน ในการปกป้องคุ้มครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ร่วมกันจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนจัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติด ในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เช่น กิจกรรม To Be Number One กิจกรรม เชิงสร้างสรรค์ต่าง ๆ ค่ายคุณธรรม กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีป้องกันยาเสพติด กิจกรรมกีฬา ป้องกันยาเสพติด ส่งเสริมการรวมกลุ่มของนักเรียน นักศึกษา ทั้งในส่วนของชมรมและ สภานักเรียน

4. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดการเรียนการสอนให้ความรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะชีวิต ภูมิคุ้มกันต่อต้านยาเสพติด และอบายมุข จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาทุกคนให้ทั่วถึง โดยสร้างเครือข่ายแกนนำทุกระดับในสถานศึกษา

5. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดระบบการดำเนินงาน 5 มาตรการ ตามโครงการสถานศึกษา สืขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง และมาตรการบริหารจัดการ ภายใต้กลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ ที่กำหนดให้สถานศึกษา ต้องมียุทธศาสตร์ ต้องมีแผนงาน ต้องมีระบบข้อมูล ต้องมีเครือข่าย ไม่ปกปิดข้อมูล และไม่ไล่ นักเรียนออก

6. ผู้บริหารทุกระดับอำนวยการ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและ จัดมาตรการเสริมแรงให้แก่ผู้รับผิดชอบด้านยาเสพติดดีเด่นด้วยการยกย่อง ชมเชย มอบโล่ เกียรติบัตร เลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ มาตรการลงโทษบุคลากรที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ออกจากราชการและเพิกถอนใบประกอบวิชาชีพครู

สรุปได้ว่า นโยบายการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการ คือ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมด้านการให้ความรู้ การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการมีระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด

มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ดังนี้

1. มาตรการป้องกัน มีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามกลุ่มสนใจ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกไม่ให้นักเรียน นักศึกษาไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กิจกรรมหลักที่ดำเนินการ โครงการ To Be Number One
 2. มาตรการค้นหา สถานศึกษามีการจัดระบบการคัดกรอง จำแนกกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มปลอด กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกลุ่มค้า กิจกรรมหลักที่ดำเนินการ โครงการห้องเรียนสีขาว
 3. มาตรการรักษา มีการจัดระบบการส่งต่อกลุ่มเสพ กลุ่มติด เข้าสู่การบำบัดรักษา ตามระบบสมัครใจการนำเข้าสู่กระบวนการจิตสังคมบำบัดในสถานศึกษาและค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กิจกรรมหลักที่ดำเนินงาน โครงการลูกเสือต้านภัยยาเสพติด
 4. มาตรการเฝ้าระวัง มีการดำเนินการจัดให้มีนักเรียน นักศึกษาแกนนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเฝ้าระวังให้ไม่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด จัดระเบียบพื้นที่เสี่ยงและมีการกำจัดปัจจัยเสี่ยงพื้นที่อับ โดยการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อไม่ให้เอื้อต่อการไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีการจัดกิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติด อย่างหลากหลาย รวมถึงกิจกรรมหลักด้านการดำเนินงาน โครงการตำรวจประสานสถานศึกษา 1 ตำรวจ 1 สถานศึกษา
 5. มาตรการบริหารจัดการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์การดำเนินงาน มีแผนปฏิบัติการ และอำนวยการกำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปรายงาน แจ้งต้นสังกัด และการประสานงานกับทุกภาคส่วน
- สรุปได้ว่า มาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการ เฝ้าระวัง และมาตรการบริหารจัดการ

การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้วยยุทธศาสตร์ 5 ด้าน (สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา, 2559, น. 6) ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามกลุ่มสนใจ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกไม่ให้นักเรียน นักศึกษาไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กิจกรรมหลักที่ดำเนินการ โครงการ To Be Number One
2. ยุทธศาสตร์ด้านการค้นหา สถานศึกษามีการจัดระบบการคัดกรอง จำแนกกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มปลอด กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกลุ่มค้า กิจกรรมหลักที่ดำเนินการ โครงการห้องเรียนสีขาว

3. ยุทธศาสตร์ด้านการรักษา สถานศึกษาจัดระบบการส่งต่อกลุ่มเสพ กลุ่มติดเข้าสู่การบำบัดรักษา ตามระบบสมัครใจการนำเข้าสู่กระบวนการจิตสังคมบำบัดในสถานศึกษาและค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กิจกรรมหลักที่ดำเนินงาน โครงการถูกเสียด้านภัยยาเสพติด

4. ยุทธศาสตร์ด้านการเฝ้าระวัง สถานศึกษาดำเนินการทำให้มีนักเรียน นักศึกษา แยกนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเฝ้าระวังให้ไม่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด จัดระเบียบพื้นที่เสี่ยงและมีการจัดป้อมจับเสี่ยงพื้นที่อับ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ไม่ให้เอื้อต่อการไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กิจกรรมหลักที่ดำเนินงาน โครงการตำรวจประสานสถานศึกษา 1 ตำรวจ 1 สถานศึกษา

5. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การดำเนินงาน มีแผนปฏิบัติการ และอำนวยการ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปรายงานแจ้งต้นสังกัด และการประสานงานกับทุกภาคส่วน

การดำเนินงานกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่

1. สถานศึกษาดำเนินการ 4 ต้อง คือ

1.1 สถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสถานการณ์ในพื้นที่ที่มีความรุนแรงต่างกัน

1.2 สถานศึกษาต้องมีแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตลอดปีการศึกษา

1.3 สถานศึกษาต้องมีระบบข้อมูลการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ระบบด้านการป้องกัน ระบบด้านการเฝ้าระวัง ระบบด้านการดูแลช่วยเหลือ และระบบด้านการบริหารจัดการ

1.4 สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานทำงานระหว่างนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้นำด้านศาสนา

2. สถานศึกษาดำเนินการ 2 ไม่ คือ

2.1 สถานศึกษาไม่ปกปิดข้อมูล กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกลุ่มค้ายาเสพติด

2.2 สถานศึกษาไม่ผลักปัญหา ไม่ไล่นักเรียน นักศึกษาออกจากสถานศึกษา ให้นำไปบำบัดรักษา เมื่อหายแล้วให้กลับมาเรียนได้ตามปกติ

สรุปได้ว่า การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 5 มาตรการ ประกอบด้วย มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง และมาตรการบริหารจัดการ 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน ยุทธศาสตร์ด้านการค้นหา ยุทธศาสตร์ด้านการรักษา ยุทธศาสตร์ด้านการเฝ้าระวัง และยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ และกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่

หลักการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

วัชรินทร์ อันทชัย (2550, น. 21) กล่าวว่า การป้องกัน หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ต่อเนื่องและสัมพันธ์ระหว่างกัน การให้บุคคลใด ๆ ระงับการกระทำในสิ่งที่ได้ทำมาแล้ว โดยวิธีการกักขัง การบำบัด รักษา การสั่งการ ไปจนถึงการไม่ส่งเสริมในการริเริ่มใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม และยังได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญของการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด พอสรุปได้ว่า การให้ข้อมูลหรือความรู้เรื่องยาเสพติดจะต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายและวิธีการที่จะให้โดยเฉพาะนักเรียน ไม่ควรแสดงตัวอย่างยาเสพติดซึ่งเป็นของจริง ให้นักเรียนเห็นหรือให้รายละเอียดจนเกินไปเพราะจะทำให้เกิดความอยากรู้อยากลองได้ โดยที่การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จะดำเนินการ 2 ลักษณะ คือ

1. ลดจำนวนผู้ติดยาเสพติดให้น้อยลง เป็นการดำเนินงานป้องกันผู้ติดยาเสพติดอยู่แล้ว หลังจากได้รับการรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพไม่ให้หันกลับไปเสพหรือติดยาเสพติด รวมถึงการนำไปแพร่ระบาดในกลุ่มผู้ไม่เสพ
2. เพิ่มจำนวนผู้ได้รับภูมิคุ้มกันจากยาเสพติด เป็นการดำเนินงานป้องกันในกลุ่มผู้ไม่เสพติดและผู้ที่เคยเสติดมิให้กลับไปเสติดอีก

ส่วนการจัดทีมงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจะมีทีมงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด 1 ทีม ประกอบด้วย บุคลากรในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 คน ได้แก่ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูสุขศึกษา หรือครูพลศึกษา ครูที่นักเรียนไว้วางใจและเชื่อฟัง และครูฝ่ายปกครอง ทีมงานนี้จะได้รับการอบรมจากคณะวิทยากรในระดับจังหวัด ทีมงานเมื่อผ่านการอบรมแล้วควรมีภารกิจ ดังนี้

1. เป็นแกนนำในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตามแนวทางการดำเนินงานที่ได้รับการอบรม
2. ขยายความคิด สร้างความเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นในการดำเนินงานป้องกัน บำบัด รักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนที่ติดยาเสพติดให้แก่ผู้บริหาร เพื่อน ครู อาจารย์ผู้ปกครอง นักเรียน
3. ศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
4. ค้นหานักเรียนที่มีปัญหายาเสพติด
5. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหายาเสพติดให้หยุดหรือเลิกใช้ยาเสพติด
6. ติดตามผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนทั้งกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนที่ติดยาเสพติด
7. สร้างนักเรียนแกนนำหรือนักเรียนพี่เลี้ยง

สรุปได้ว่า หลักการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด มี 2 ลักษณะ คือ การลดจำนวนผู้ติดยาเสพติด รวมถึงการเพิ่มจำนวนผู้ที่ต้องได้รับภูมิคุ้มกันจากยาเสพติด และการสร้างทีมงาน ทั้งทีมงานครู บุคลากร ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด และทีมงานนักเรียน นักศึกษาแกนนำ

บทบาทครูที่มีต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ชิน ไทยยัง (2547, น. 38) กล่าวว่า ครูมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และสามารถให้การช่วยเหลือแก่นักเรียนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหานักเรียน ปัญหาส่วนตัว ตลอดจนปัญหาการติดยาเสพติดได้อย่างทันที่ ครูมีบทบาทในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดดังนี้

1. ร่วมอบรม หรือประชุมชี้แจง เพื่อให้ครูทุกคนมีแนวทางปฏิบัติต่อเด็กที่เหมือนกันที่มีปัญหายาเสพติด เช่น ไม่ตำหนิ หรือประจานให้เด็กรู้สึกอับอาย หรือสร้างความเสียหายให้แก่เด็ก
2. ครูต้องปฏิบัติตามนโยบายของสถานศึกษา คือ ให้โอกาสแก่เด็กที่มีปัญหายาเสพติดในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
3. ครูทุกคนต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้ที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
4. ครูทุกคนต้องสอดส่องพฤติกรรมของเด็ก และถ้าพบว่าเด็กมีแนวโน้มที่จะมีปัญหายาเสพติดหรือต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ครูต้องไต่ถามหรือให้คำปรึกษาและติดตามดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดรวมทั้งศึกษาและรวบรวมข้อมูลของเด็กที่อยู่ในความดูแล
5. มีการสื่อสารที่ดีและรวดเร็วระหว่างครูด้วยกัน เพื่อปิดโอกาสไม่让孩子ติดยาเสพติด และสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหายาได้อย่างทันที่
6. มีการสื่อสารที่ดี และรวดเร็วระหว่างครูกับผู้ปกครอง เช่น นักเรียนขาดเรียน โดยไม่มีสาเหตุ หรือพฤติกรรมมั่วสุม เป็นต้น เพื่อจะได้ร่วมมือกันดำเนินการแก้ไขอย่างทันที่

สรุปได้ว่า บทบาทครูที่มีต่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด คือการได้รับการอบรมแนวทางในการปฏิบัติต่อนักเรียน รวมถึงคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียน และมีการประสานงานกับผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อร่วมกันป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด

**แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1**

แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1, 2565, น. 32) ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา
2. ให้ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการลูกเสือต้านภัยยาเสพติด โดยให้มีการบูรณาการกับงานด้านคุณธรรมจริยธรรม
3. ให้สถานศึกษาดำเนินการสำรวจนักเรียนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และสรุปรายงานข้อมูลโดยใช้กรอบเดียวกันกับการรายงานข้อมูลในระบบ CATAS
4. ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือโครงการ 1 ดำรง 1 โรงเรียน
5. ให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมโครงการบ้านหลังเรียน เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างในทางสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดอาสาบำเพ็ญประโยชน์ อนุรักษ์ กีฬา เป็นต้น
6. ให้สถานศึกษาดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการห้องเรียนสีขาว และโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด
7. ให้สถานศึกษาทุกแห่งขับเคลื่อนงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ให้ครบทุกขั้นตอนครบร้อยละ 100
8. ให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง การใช้สื่อนิทานพัฒนาทักษะสมองในเด็กปฐมวัย (Executive Function: EF)
9. ให้ดำเนินการจัดกิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันงดสูบบุหรี่โลก วันต่อต้านยาเสพติด และกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา
10. ให้ดำเนินการนำเข้าข้อมูลการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาในระบบ NISPA ระบบ CATAS และระบบ SPC
11. ให้ดำเนินการขับเคลื่อนงาน To Be Number One
12. ให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการจัดส่งแผนปฏิบัติการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว

สรุปได้ว่า แนวทางการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 โดยสถานศึกษาจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำโครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ดำเนินงานตามโครงการ สรุปผล และรายงานผลการดำเนินงานในระบบ NISPA ระบบ CATAS และระบบ SPC รวมทั้ง การจัดกิจกรรมที่หลากหลายที่ครอบคลุมความต้องการของทุกช่วงอายุอย่างต่อเนื่องทุกปี

บริบท และการจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ประวัติความเป็นมา

อำเภอปางมะผ้าเป็นแหล่งอารยธรรมเก่าแก่มากตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ดังปรากฏ ร่องรอยการอยู่อาศัยของมนุษย์ในถ้ำต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอปางมะผ้ากว่า 70 ถ้ำ ค้นพบโครงกระดูก โบราณที่เรียกว่า “โลงผีแมน” จำนวนหลายร้อยโลง ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้ เช่น หม้อดินเผา ปลายเชือกทาบ เครื่องมือขวานหิน เครื่องประดับที่ทำด้วยสัมฤทธิ์ และลูกปัดต่าง ๆ เป็นต้น ในสมัย สงครามโลกครั้งที่ 2 กองทหารญี่ปุ่นได้ตัดถนนจากเมืองปายไปยังจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อเข้าสู่ ประเทศเมียนมา ต่อมาพ่อค้าประชาชนได้ใช้เส้นทางนี้ในการติดต่อไปมาโดยมีจุดพักค้างแรม บริเวณที่ห้วยแม่ฮ่อมอง ไหลลงน้ำลงเรียกว่า “สบป่อง”และบริเวณที่พักค้างแรมเรียกว่า “ปางมะผ้า” เป็นภาษาของชาวไทยใหญ่ เพราะจุดที่พักแรมนี้สามารถหามาปรุงอาหารได้ “ปาง” แปลว่า ที่พักแรม “มะผ้า” หรือ “หมากผ้า” แปลว่ามะนาว “ปางมะผ้า” จึงหมายถึงบริเวณที่พักแรม ที่มีต้นมะนาวอยู่เป็นจำนวนมากในรัศมี 20 กิโลเมตร รอบหมู่บ้านสบป่อง หรือปางมะผ้าเป็นภูเขา สลับซับซ้อนมีชาวไต (ไทใหญ่) มูเซอ ลีซอ ตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นหย่อมๆ และแทบจะตัดขาด จากโลกภายนอกโดยสิ้นเชิง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2520 ทางราชการได้ตัดถนนให้ดีขึ้น บรรดาชาว พื้นราบ ชาวเขา จากต่างอำเภอหรือต่างจังหวัด และชนกลุ่มน้อยผู้หลบหนีเข้าเมืองจากประเทศ เมียนมา ได้อพยพเข้ามาตั้งรกรากทำมาหากินมากขึ้นตามลำดับ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จึงได้แบ่งแยกเขตจากการปกครองตั้งกิ่งอำเภอปางมะผ้า แยกการปกครองจากอำเภอเมือง แม่ฮ่องสอน เมื่อปี พ.ศ. 2530 และได้ยกฐานะเป็นอำเภอปางมะผ้า เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2539 (สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2565, น. 1)

ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอปางมะผ้า มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขาสูงชันสลับซับซ้อน กันตลอด ประมาณร้อยละ 95 ของพื้นที่อำเภอ หรือประมาณ 1,039 ตารางกิโลเมตร ป่าไม้ส่วนใหญ่

เป็นป่าเบญจพรรณ ส่วนที่เหลือเป็นที่ราบระหว่างหุบเขา ซึ่งเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านต่าง ๆ ประมาณ ร้อยละ 5 ของพื้นที่อำเภอ หรือประมาณ 55 ตารางกิโลเมตร

ประชากร

ประชากรส่วนใหญ่ในอำเภอปางมะผ้าเป็นชาวไทยภูเขา ประกอบด้วย ชนเผ่ามูเซอดำ มูเซอแดง ไทยใหญ่ ลีซู กระเหรี่ยง ม้ง ปะโอ ลัวะ และคนพื้นเมือง

การศึกษา

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 21 แห่ง แบ่งเป็น โรงเรียนประถมศึกษา 13 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส 8 แห่ง และโรงเรียนสาขา 1 แห่ง

ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำของ และกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำล่าง

ตารางที่ 2.1 จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำของและกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำล่าง

เครือข่ายลุ่มน้ำของ (ตำแหน่ง)	จำนวน (คน)	เครือข่ายลุ่มน้ำล่าง (คน)	จำนวน (คน)
ผู้อำนวยการโรงเรียน	9	ผู้อำนวยการโรงเรียน	9
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	1	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	3
ข้าราชการครู	77	ข้าราชการครู	99
พนักงานราชการ	2	พนักงานราชการ	9
อัตราจ้าง	9	อัตราจ้าง	16
ลูกจ้างชั่วคราว	4	ลูกจ้างชั่วคราว	10
รวม	102	รวม	146

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2564)

2. จำนวนนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำของและกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำล่าง

ตารางที่ 2.2 จำนวนนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำของและกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำล่าง

เครือข่ายลุ่มน้ำของ (นักเรียน)	จำนวน (คน)	เครือข่ายลุ่มน้ำล่าง (นักเรียน)	จำนวน (คน)
อนุบาล 1	32	อนุบาล 1	53
อนุบาล 2	113	อนุบาล 2	288
อนุบาล 3	110	อนุบาล 3	188
ประถมศึกษาปีที่ 1	114	ประถมศึกษาปีที่ 1	186
ประถมศึกษาปีที่ 2	130	ประถมศึกษาปีที่ 2	180
ประถมศึกษาปีที่ 3	117	ประถมศึกษาปีที่ 3	194
ประถมศึกษาปีที่ 4	104	ประถมศึกษาปีที่ 4	180
ประถมศึกษาปีที่ 5	112	ประถมศึกษาปีที่ 5	151
ประถมศึกษาปีที่ 6	110	ประถมศึกษาปีที่ 6	165
มัธยมศึกษาปีที่ 1	45	มัธยมศึกษาปีที่ 1	115
มัธยมศึกษาปีที่ 2	44	มัธยมศึกษาปีที่ 2	103
มัธยมศึกษาปีที่ 3	42	มัธยมศึกษาปีที่ 3	107
รวม	1,037	รวม	1,910

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2564)

ที่ตั้ง พื้นที่ และอาณาเขต

อำเภอปางมะผ้า ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน 67 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1095 และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 876 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 1,094 ตารางกิโลเมตร โดยพื้นที่เกือบทั้งหมดอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน และประเทศสาธารณรัฐ
แห่งสหภาพเมียนมา

ภาพที่ 2.1 : ขอบเขตการปกครองระดับตำบล อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ที่มา : จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ขอบเขตการปกครองระดับตำบล อำเภอปางมะผ้า),
2565

สภาพเศรษฐกิจ

การเกษตรกรรม

การประกอบอาชีพของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอปางมะผ้าเป็นภาคเกษตรกรรม
มีพื้นที่การเกษตร ประมาณ 112.87 ตารางกิโลเมตร หรือ 70,543 ไร่ ผลิตภัณฑ์เศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ

เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วแดงหลวง ถั่วลิสง กระเทียม ขิง เป็นต้น สำหรับการปลูกสัตว์ มีสัตว์เลี้ยงที่สำคัญ ได้แก่ ไก่ สุกร โคเนื้อ กระบือ และเป็ด

การค้าชายแดน

อำเภอปางมะผ้ามีช่องทางชายแดนอาศัยเส้นทางเดินในภูมิประเทศโดยการเดินเท้าหรือรถจักรยานยนต์ในฤดูแล้ง มี 6 ช่องทางหลัก โดยมีราษฎรของหมู่บ้านใกล้เคียง ๑๐ หมู่บ้านชายแดนใช้ผ่านเพื่อการค้าขายของใช้จำเป็น และการติดต่อในกลุ่มเครือญาติพี่น้องเท่านั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ มีทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยในต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

จุไรรัตน์ ดีเพชร (2562) ได้ศึกษา การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผน ด้านการให้ความร่วมมือ ด้านการดำเนินการและด้านการประเมินผล เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา จำแนกตามเพศ สถานะ และสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ฉัตรชัย อันบำรุง (2556) ได้ศึกษาการจัดระบบการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า สภาพการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียนบ้านแม่คะ กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด ส่วนใหญ่ครูสอนตามเนื้อหาสาระที่หลักสูตรกำหนดไว้ มีการจัดนิทรรศการและการเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด จัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน มีการตรวจสอบสภาพนักเรียน นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และการจัดกิจกรรมอบรมจริยธรรม สอนทักษะด้านอาชีพ จัดกิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ เนตรนารีให้เพื่อนในห้องคอยสอดส่องดูแล แนะนำชักชวนและสังเกตพฤติกรรม สำหรับปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน แนวปฏิบัติ คือ ควรปรับเปลี่ยนกิจกรรมในการดำเนินงานบางส่วน เช่น การพัฒนารูปแบบการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน และควรเพิ่มกิจกรรมในการให้คำปรึกษานักเรียนในกรณีที่เกิดยาเสพติด และไม่ติดยาเสพติด ส่วนสภาพการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ ในกลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่ครูคอยให้ความรู้และว่ากล่าวตักเตือน คอยควบคุมดูแล

พฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งในและนอกโรงเรียน ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ สภาพแวดล้อมของนักเรียนเสี่ยงกับสิ่งเสพติด แนวปฏิบัติ คือ ควรสร้างเครือข่ายการทำงาน จัดให้นักเรียนไปทัศนศึกษาและดูงานในสถานบำบัดฟื้นฟูยาเสพติด เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด สำหรับสภาพการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่กะในกลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด โดยครูและผู้ปกครองคอยสอดส่องพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด นำนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษา ปัญหาสำคัญที่สุด คือ นักเรียนกลุ่มนี้จะใช้ยาเสพติดเฉพาะตอนที่อยู่บ้านและจะไม่มาโรงเรียนถ้ารู้ว่าตัวเองติดยาเสพติด แนวปฏิบัติคือควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดูแลช่วยเหลือและคอยดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ส่วนสภาพการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่กะ ในกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด โรงเรียนจะเรียกนักเรียนมาพบเพื่อซักถามให้ความรู้เรื่องยาเสพติด หากไม่เลิกพฤติกรรมดังกล่าวจะแจ้งให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ และจะประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในการให้ข้อมูลนักเรียนที่มีพฤติกรรมค้ายาเสพติด แนวปฏิบัติ คือการประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุข เพื่อนำวิธีการบำบัดรักษามาใช้ในโรงเรียน

ชลิต นกขุนทอง (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษา พบว่าสภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายระบบ โดยระบบดูแลช่วยเหลือและระบบเฝ้าระวังอยู่ในระดับมาก ส่วนระบบการป้องกันการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด และระบบบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายระบบ คือ ระบบดูแลช่วยเหลือ ระบบเฝ้าระวัง ระบบการป้องกัน และระบบบริหารจัดการ ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ระบบการป้องกันการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ระบบดูแลช่วยเหลือ ระบบการบริหารจัดการ และระบบเฝ้าระวัง สำหรับแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างชัดเจน มีครูที่ปรึกษาใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัตินักเรียนรายบุคคล มีแผนปฏิบัติงานชัดเจน

พรศักดิ์ บรรเทาทุกข์ (2558) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัย พบว่าสภาพในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษา ภาพรวมมีสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการแก้ไขปัญหาย่อยในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนา ระบบงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านเครือข่ายการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านข้อมูล ข่าวสาร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนงานยาเสพติด อยู่ในระดับ มาก จากการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมมีปัญหาในการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับน้อย พบปัญหาในเรื่องการรวบรวมข้อมูล ทั้งจากภายในและภายนอก เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบงาน อยู่ในระดับน้อย พบปัญหาในเรื่อง การพัฒนาระบบงานรองรับยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวางแผนงานยาเสพติด อยู่ในระดับน้อย พบปัญหาในเรื่องระบบ กลไก แผนกำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานที่ยังไม่ชัดเจน รองลงมา คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับน้อย พบปัญหาในเรื่องการติดตาม และรายงานผล พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มติด และกลุ่มค้ายาเสพติดให้ทุก ๆ ฝ่ายที่ทราบ รองลงมา คือ ด้านเครือข่ายในการจัดกิจกรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการแก้ไขปัญหาย่อยในระดับน้อย พบปัญหาในเรื่องพฤติกรรมของนักเรียนที่ยังไม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น หลังจากเข้าสู่กระบวนการ

เพ็ญจันทร์ รื่นเนตร (2563) ได้ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 – 2 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วยรายการปฏิบัติ รวมทั้งสิ้น 77 รายการ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการป้องกัน จำนวน 15 รายการ ด้านการค้นหา จำนวน 15 รายการ ด้านการรักษา จำนวน 13 รายการ ด้านการเฝ้าระวัง จำนวน 17 รายการ และด้านการบริหารจัดการ จำนวน 17 รายการ โดยรายการปฏิบัติในแต่ละด้าน ประกอบด้วย กระบวนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วม ดำเนินงาน การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และแนวทาง การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ทุกรายการปฏิบัติมีผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำ แนวทางไปปฏิบัติจริงได้ สูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ที่ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05

ภาวินี สุ่มงคล (2556) ได้ทำการศึกษาคำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินงานในระดับมากทุกด้าน โดยมีการดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับยาเสพติดในโรงเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแก่นักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับยาเสพติดตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการดำเนินงานต่ำที่สุด คือ ด้านการตรวจสอบและให้การช่วยเหลือผู้ใช้นายาเสพติด ส่วนการเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันและโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

วิชา สมิงไพร (2557) ได้ศึกษาคำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก มาตรการป้องกันมีการดำเนินงานมากที่สุด ส่วนมาตรการค้นหา มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการบริหารจัดการ และมาตรการรักษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย คือ มาตรการรักษา มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา ส่วนมาตรการเฝ้าระวัง และมาตรการบริหารจัดการมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาคำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ควรดำเนินงาน คือ ศึกษาดูงานการจัดกิจกรรม To Be Number One สถานศึกษาจัดตั้งสารวัตรนักเรียนปราบปรามยาเสพติด จัดระบบคัดกรองให้มีประสิทธิภาพ ส่งผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดทันที สถานศึกษาควรจัดค่ายคุณธรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดสายตรวจของโรงเรียนทำงานร่วมกับตำรวจ สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ครู ตำรวจ ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดและส่งบุคลากรเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ศักดิ์ดา มังคะรัตน์ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่าสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในสถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรการป้องกัน รองลงมา คือ มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการค้นหา มาตรการบริหารจัดการ และมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มาตรการรักษา ส่วนปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ในภาพรวมมีปัญหาย่อยในระดับปานกลาง โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรการป้องกัน รองลงมา คือ มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการบริหารจัดการ และมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มาตรการค้นหา ส่วนแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยแบ่งเป็น 5 มาตรการ คือ มาตรการป้องกัน มี 5 รายการปฏิบัติ เช่น ครูผู้รับผิดชอบให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียน จัดนิทรรศการในเวลาและโอกาสที่สำคัญ มาตรการค้นหา มี 5 รายการปฏิบัติ เช่น ครูผู้รับผิดชอบออกเยี่ยมบ้านนักเรียน มาตรการรักษา มี 5 รายการปฏิบัติ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาให้กำลังใจกับผู้ที่เคยใช้สารเสพติด โดยพูดคุยกันให้กำลังใจ รับฟังปัญหาโดยไม่แสดงท่าทีรังเกียจ มาตรการเฝ้าระวัง มี 4 รายการปฏิบัติ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาพูดคุยทำความเข้าใจถึงเหตุจำเป็นที่ต้องขอความร่วมมือจากสถานประกอบการ และมาตรการบริหารจัดการ มี 4 รายการปฏิบัติ เช่น สถานศึกษากำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สนอง หอมรวง (2559) ได้ศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือด้านการวางแผน ด้านการให้ความร่วมมือด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล ส่วนการเปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผล และด้านการนำผลการปฏิบัติไปสู่การปรับปรุงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เปรียบเทียบการดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันเช่นกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในกรณีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายา

ยาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยเรียงลำดับตามความถี่ 3 อันดับแรก จากมากไปน้อย ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน รองลงมา คือ การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังไม่เป็นระบบ และมีการจัดกิจกรรมในการป้องกันปัญหายาเสพติดน้อย ส่วนข้อเสนอแนะเรียงลำดับตามความถี่ 3 อันดับแรก จากมากไปน้อย อันดับแรก ได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน เพื่อดำเนินการให้เพียงพอ รองลงมา คือ ควรมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง และควรมีการตรวจสอบหาสารเสพติดในนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

เข็มมะรัต บุตรสุริย์ (2560) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน อำเภอวัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นด้านระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ด้านระบบข้อมูล ควรจัดทำระบบทะเบียนประวัตินักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้านระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรให้ความรู้เรื่องยาเสพติดตามเนื้อหาวิชา และสอดแทรกในเนื้อหาวิชา ด้านระบบการให้คำปรึกษา ควรส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม กิจกรรมทางเลื้อก ด้านระบบเฝ้าระวัง ควรร่วมมือกับชุมชนในการสอดส่องพื้นที่หรือแหล่งมั่วสุมนอกโรงเรียน ด้านระบบสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่ายการดำเนินงาน ควรมีโครงการเยี่ยมบ้าน การสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครอง จัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาตามวัน และโอกาสอันสมควร ด้านระบบบริหาร ควรมีการวางแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

งานวิจัยในต่างประเทศ

โรซาติ (Rosati, 2005) ได้ทำการศึกษาการป้องกันยาเสพติดที่มีคุณภาพในโรงเรียนตามโครงการโรงเรียนปลอดยาเสพติด โดยศึกษาจากปัจจัยเสี่ยง คือ สภาพชีวิตของเด็กที่ไม่เอื้ออำนวย ให้เด็กมีความประพฤติที่ถูกต้องเหมาะสม จากการศึกษาให้แนวทางในการแก้ปัญหาไว้ ดังนี้ 1) การทำให้เด็กมีความตั้งใจและมีทักษะชีวิตที่ถูกต้องลักษณะและสร้างสภาพแวดล้อมที่จะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมดังกล่าว โดยลดปัจจัยเสี่ยงเพิ่มปัจจัยคุ้มกันในตัวเด็ก และสภาพแวดล้อมของเด็ก 2) แนวทางเริ่มแรกของวิธีป้องกันการติดยาเสพติด โดยอาศัยโรงเรียนเป็นหลักเน้นที่ตัวบุคคล โดยใช้วิธีให้กลัวยาเสพติด การให้ความรู้โดยการให้ข้อมูล จัดบรรยายโดยผู้เชี่ยวชาญหรือ

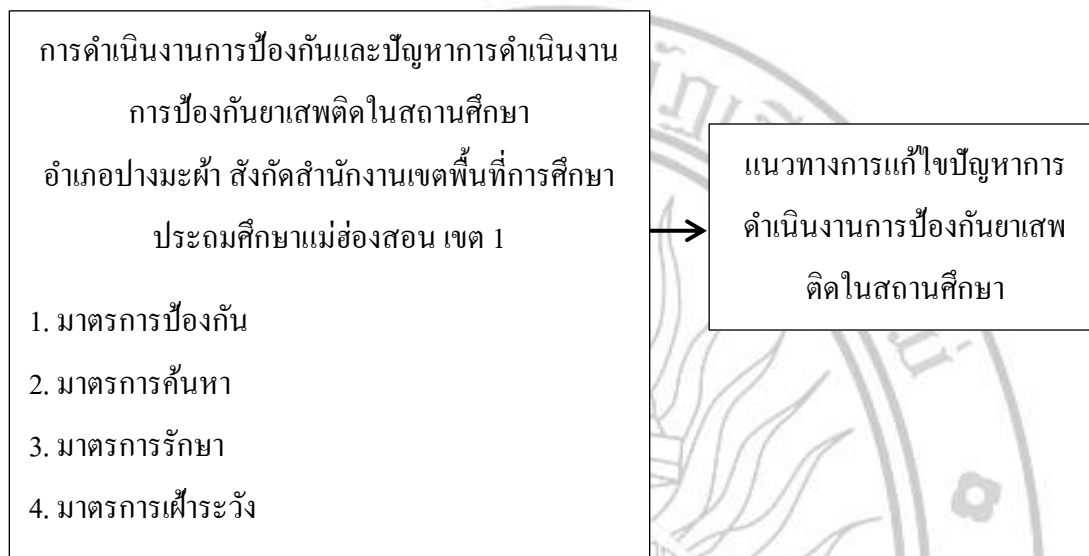
ผู้ที่เคยติดยาเสพติด และ 3) เน้นการดำเนินการแบบครบวงจร คือ ใช้แนวทางที่เห็นบุคคลและสภาพแวดล้อมการให้โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และนักเรียนเข้ามามีบทบาท หลักสูตรเน้นเรื่องทักษะและองค์ประกอบอื่น ๆ หลาย ๆ อย่าง การมีส่วนร่วมของนักเรียน การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน การมีส่วนร่วมของครอบครัวและกิจกรรมเชิงบวก

ทอมป์สัน (Thompson, 1995) ได้ศึกษาการประเมินผลโครงการป้องกันการติดยาเสพติดในโรงเรียนชนบทของรัฐมินเนโซต้าตอนใต้ โดยศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการใช้ในทางที่ผิดและสารเสพติดเพื่อกำหนดความแตกต่างของความรู้ การยอมรับตนเอง ทักษะการใช้สารเสพติด และการรักษาระหว่างกลุ่มที่กำหนดความรู้ในด้านการต่อต้านสารเสพติด และกลุ่มที่ไม่กำหนดความรู้ การศึกษาครั้งนี้ได้ตรวจสอบผลกระทบเกี่ยวกับเพศด้วย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนในกลุ่มที่กำหนดความรู้การต่อต้านการติดยาเสพติด มีความรู้เรื่องสารเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้กำหนดเนื้อหา และนักเรียนหญิงจะมีสูงกว่านักเรียนชาย ผลการสำรวจทัศนคติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนในกลุ่มที่กำหนดความรู้จะมีการรับรู้สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้กำหนดความรู้ ดังผลการวิจัยซึ่งแสดงให้เห็นว่าใครที่กำหนดความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด การยอมรับตนเอง ทักษะที่มีต่อสารเสพติด และการรักษา ควรจัดอยู่ในโปรแกรมการสอนของโรงเรียน โดยให้มีการประเมินและแก้ไขหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อติดตามนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมโครงการต่อต้านสารเสพติดให้มีผลในการต่อต้านระยะยาว

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสถานศึกษา เนื่องจากยาเสพติดได้มีการแพร่ระบาดมากในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งสถาบันครอบครัวสถานการศึกษา และองค์กรต่าง ๆ ต้องผนึกกำลังกันอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เด็กและเยาวชนปลอดภัยจากยาเสพติด โดยเฉพาะการดำเนินงานตาม 5 มาตรการ 4 ต้อง 2 ไม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ประกอบด้วย 5 มาตรการ ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 : กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาคำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับการดำเนินงานการป้องกันและปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณระดับการดำเนินงานการป้องกันและปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติดจำนวน 21 คน และครูผู้ร่วมงานงานยาเสพติด จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 63 คน โดยการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามระดับการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามแนวคิดและทิศทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

ตาม 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง และ มาตรการบริหารจัดการ มีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันการ และ แก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยนำมาปรับปรุงเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา ในครั้งนี้

2. วิเคราะห์ข้อมูลในการปรับปรุงเครื่องมือเกี่ยวกับการศึกษาระดับการดำเนินการ การป้องกัน และปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ได้แก่

2.1 มาตรการป้องกัน

2.2 มาตรการค้นหา

2.3 มาตรการรักษา

2.4 มาตรการเฝ้าระวัง

2.5 มาตรการบริหารจัดการ

3. สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย

4. นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาเนื้อหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านโครงสร้างเนื้อหา หลักวิชา ตลอดจนภาษา

5. นำร่างแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยอาศัยดุลพินิจของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิด้านการดำเนินการป้องกันการ และ แก้ไขปัญหาเสพติด ที่มีคุณวุฒิ ทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Content Validity) โดยพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ผลปรากฏว่าข้อคำถามของแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 เป็นค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ (ภาคผนวก จ) โดยมีการกำหนดเกณฑ์ในการ ตรวจสอบพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ผู้ทรงคุณวุฒิแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นถูกต้อง และมีความสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นถูกต้อง และมีความสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ผู้ทรงคุณวุฒิแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ถูกต้องและไม่มีความสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 ฉบับ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 – 204) ผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เท่ากับ .94 และค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอ ปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เท่ากับ .97 (ภาคผนวก จ)

8. ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูลกับ ประชากร

แบบสอบถามการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน ประสบการณ์การดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานการป้องกันและปัญหาการ ดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 ตาม 5 มาตรการ คือ มาตรการป้องกัน จำนวน 10 ข้อ มาตรการ ค้นหา 11 ข้อ มาตรการรักษา 6 ข้อ มาตรการเฝ้าระวัง 11 ข้อ และมาตรการบริหารจัดการ 12 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 50 ข้อ แบบสอบถามตอนี่ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ ศักดา มังคะรัตน์ (2563, น. 146 – 153) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scales) มีเกณฑ์การให้ค่าระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน/ระดับปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน/ระดับปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน/ระดับปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน/ระดับปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน/ระดับปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้
การศึกษาระดับการดำเนินงานและระดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม
การวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ผู้ศึกษาขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อติดต่อประสานงานในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลจากประชากรและดำเนินการจัดตั้งแบบสอบถามด้วยตนเอง และนัดหมายวันรับ
แบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากประชากรทุกโรงเรียนด้วยตนเอง
แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากำหนดการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอ
ปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การจัดกระทำข้อมูล
ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และเลือกใช้
สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และ
นำเสนอโดยใช้ตารางประกอบการพรรณนา
2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงานและระดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกัน
ยาเสพติดในสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) รวมทั้งแปลผลตาม
เกณฑ์ค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1982, pp. 232 – 233) และนำเสนอโดยใช้ตารางประกอบ
การพิจารณา โดยเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยแบบสอบถามได้กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน/ระดับปัญหาการดำเนินงาน
อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน/ระดับปัญหาการดำเนินงาน
อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน/ระดับปัญหาการดำเนินงาน
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน/ระดับปัญหาการดำเนินงาน
อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน/ระดับปัญหาการดำเนินงาน
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

1. การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. การยืนยันความถูกต้องและความเหมาะสมแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน
การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน
การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้รับผิดชอบงาน
ยาเสพติด จำนวน 2 คน ที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศด้านการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไข
ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา (Best Practice) และนักวิชาการศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
ขึ้นไป ของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาซึ่งทำหน้าที่นี้เทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง
(Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ศึกษานำผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละมาตรการ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการดำเนินงาน
การป้องกันยาเสพติดที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุดในแต่ละมาตรการ มากำหนดโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าเงินงานป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา

2. นำร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
เพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุง และเห็นชอบก่อนนำไปสัมภาษณ์จัดทำ

3. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

ลักษณะแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ใช้ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาค่า
เงินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)
แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าเงินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามแนวคิด
และทิศทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญห
ยาเสพติดของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ตาม 5 มาตรการ ได้แก่
มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง และมาตรการบริหารจัดการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือราชการจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษา เพื่อขอความ
ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2566 ถึง 24 มีนาคม
พ.ศ. 2566

3. เมื่อการสัมภาษณ์เสร็จสิ้น ผู้ศึกษาได้ทำการสรุปผลอีกครั้ง

4. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษาแต่ละท่าน ผู้ศึกษาทำการจดบันทึกและ
บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ทุกครั้ง และขออนุญาตในการบันทึกต่อผู้ให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าเงินงานป้องกัน
ยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 ใช้การสังเคราะห์เนื้อหา โดยอาศัยหลักเกณฑ์การจำแนก หรือการจัดกลุ่มข้อมูล
และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ รวมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษารั้งนี้ ประกอบด้วยจำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บ จำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการตอบแบบสอบถาม และข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บและจำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน

1.1 จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บจากประชากรเพื่อศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 63 ชุด ได้รับคืนและมีสภาพสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 63 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ประกอบด้วยข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 ชุด ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด จำนวน 21 ชุด และครูผู้ร่วมงานงานยาเสพติด จำนวน 21 ชุด รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 63 ชุด

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสอน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ตำแหน่งปัจจุบัน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสอน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ตำแหน่งปัจจุบัน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครูผู้รับผิดชอบ งานยาเสพติด		ครูผู้ร่วมงาน งานยาเสพติด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	16	76.19	11	52.38	5	23.81
หญิง	5	23.81	10	47.62	16	76.19
รวม	21	100	21	100	21	100
อายุ						
ต่ำกว่า 31 ปี	0	0.00	4	19.05	11	52.38
31 – 40 ปี	0	0.00	13	61.90	9	42.86
41 – 50 ปี	5	23.81	4	19.05	1	4.76
51 – 60 ปี	16	76.19	0	0.00	0	0.00
รวม	21	100	21	100	21	100
ระดับการศึกษา						
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	0	0.00	15	71.43	19	90.48
ปริญญาโท	21	100.00	6	28.57	2	9.52
รวม	21	100	21	100	21	100
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสอน						
น้อยกว่า 10 ปี	1	4.76	12	57.14	17	80.95
10 – 20 ปี	15	71.43	9	42.86	4	19.05
มากกว่า 20 ปี	5	23.81	0	0.00	0	0.00
รวม	21	100	21	100	21	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครูผู้รับผิดชอบ งานยาเสพติด		ครูผู้ร่วมงาน งานยาเสพติด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การดำเนินงานการ ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา						
น้อยกว่า 5 ปี	2	9.25	11	52.38	11	52.38
5 – 10 ปี	8	38.10	9	42.86	8	38.10
11 – 15 ปี	4	19.05	1	4.76	2	9.52
มากกว่า 15 ปี	7	33.33	0	0.00	0	0.00
รวม	21	100	21	100	21	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 เป็นเพศหญิง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 49.20 มีอายุ 31 – 41 ปี มากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 รองลงมา มีอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 ระดับการศึกษาสูงสุด คือปริญญาตรี หรือเทียบเท่ามากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00 รองลงมา คือ ปริญญาโท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสอนน้อยกว่า 10 ปี มากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60 รองลงมา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสอน 10 – 20 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40 มีประสบการณ์การดำเนินงาน 5 – 10 ปี มากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 39.70 รองลงมา มีประสบการณ์การดำเนินงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10

**ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1**

1. ผลการศึกษาระดับการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ใช้การหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1982, pp. 232 – 233) โดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 4.2 – ตารางที่ 4.7 ดังนี้

**ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการดำเนินการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม**

มาตรการ	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
	μ	σ	
1. มาตรการป้องกัน	4.24	0.39	มาก
2. มาตรการค้นหา	4.07	0.37	มาก
3. มาตรการรักษา	2.92	0.83	ปานกลาง
4. มาตรการเฝ้าระวัง	4.04	0.48	มาก
5. มาตรการบริหารจัดการ	4.15	0.48	มาก
รวมเฉลี่ย	3.88	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่าระดับการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.51$) เมื่อพิจารณารายมาตรการ พบว่า มาตรการป้องกันมีระดับการดำเนินงานมากที่สุด ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.39$) รองลงมา คือ มาตรการบริหารจัดการ ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.48$) มาตรการค้นหา ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.37$) และมาตรการเฝ้าระวัง ($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.48$) ส่วนมาตรการที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ มาตรการรักษา ($\mu = 2.92$, $\sigma = 0.83$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการป้องกัน

ข้อ	มาตรการป้องกัน	ระดับ การดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	สถานศึกษามีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด	4.56	0.59	มากที่สุด
2	สถานศึกษามีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัย ของยาเสพติดแก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	4.60	0.58	มากที่สุด
3	สถานศึกษามีการส่งเสริมการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมทางศาสนา ศิลปะ ดนตรีและกีฬา	4.70	0.50	มากที่สุด
4	สถานศึกษามีการจัดตั้งแกนนำนักเรียนในการต่อต้าน ยาเสพติด	4.33	0.72	มาก
5	สถานศึกษามีการจัดตั้งภาคีเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด	3.51	0.59	มาก
6	สถานศึกษามีการปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนทุกคนเห็น โทษภัยของยาเสพติดและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	4.73	0.48	มากที่สุด
7	สถานศึกษาดำเนินการจัดการพื้นที่เสี่ยงหรือมุมอับ เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนใช้เป็นที่พักผ่อน	4.44	0.88	มาก
8	สถานศึกษามีการจัดตั้งชมรม To Be Number One และ กิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่อง	3.56	0.74	มาก
9	สถานศึกษามีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานป้องกัน ยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.75	0.47	มากที่สุด
10	สถานศึกษาประสานขอความร่วมมือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด	3.24	0.64	ปานกลาง
เฉลี่ย		4.24	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน 1 มาตรการป้องกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.39$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.47$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนทุกคนเห็นโทษภัยของยาเสพติดและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.48$) และข้อระดับการดำเนินงานที่น้อยที่สุด คือสถานศึกษาประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด ($\mu = 3.24$, $\sigma = 0.64$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการค้นหา

ข้อ	มาตรการค้นหา	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	สถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียนกลุ่มปลอด กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด กลุ่มค้ายาเสพติดอย่างชัดเจน	3.48	0.50	ปานกลาง
2	สถานศึกษามีการจำแนกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างชัดเจน	3.48	0.50	ปานกลาง
3	สถานศึกษามีการสำรวจสภาพการใช้สารเสพติดของนักเรียนทุกภาคเรียน	3.48	0.50	ปานกลาง
4	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) เป็นรายบุคคล	4.59	0.61	มากที่สุด
5	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียนโดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นรายบุคคล	4.59	0.61	มากที่สุด
6	สถานศึกษามีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ชัดเจน	4.59	0.61	มากที่สุด
7	สถานศึกษามีข้อมูลการดำเนินงานด้านยาเสพติดที่ชัดเจน	4.35	0.63	มาก
8	สถานศึกษามีรายงานผลการสำรวจสภาพการใช้สารเสพติดให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำ	3.81	0.40	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	มาตรการค้นหา	ระดับ การดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
9	สถานศึกษามีการคัดกรอง จำแนก นักเรียนทุกภาคเรียน	4.44	0.71	มาก
10	สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน	3.24	0.67	ปานกลาง
11	สถานศึกษามีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.76	0.47	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.07	0.37	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการค้นหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.37$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างต่อเนื่องมีระดับการดำเนินงานมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.47$) รองลงมาคือสถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) เป็นรายบุคคล ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.61$) สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียนโดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นรายบุคคล ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.61$) สถานศึกษามีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ชัดเจน ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.61$) และข้อระดับการดำเนินงานที่น้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน ($\mu = 3.24$, $\sigma = 0.67$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการรักษา

ข้อ	มาตรการรักษา	ระดับ การดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	สถานศึกษามีการประสานหน่วยงานสาธารณสุข เพื่อส่งต่อนักเรียนที่ติดยาเข้ารับการรักษานำบำบัดฟื้นฟู	3.10	1.13	ปานกลาง
2	สถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัด และรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น เป็นต้น	2.59	0.99	ปานกลาง
3	สถานศึกษานำกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสู่การบำบัด ตามความสมัครใจ	2.84	1.11	ปานกลาง
4	สถานศึกษามีกิจกรรมการให้กำลังใจกับผู้ที่เคยใช้ สารเสพติด	3.06	0.76	ปานกลาง
5	สถานศึกษามีการจัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สำหรับผู้ติดยาเสพติด	3.08	0.75	ปานกลาง
6	สถานศึกษามีการส่งต่อผู้ติดยาหรือผู้ที่ใช้สารเสพติด เข้ารับการบำบัดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาล ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ ปกครอง	2.86	0.69	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.92	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการรักษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.92$, $\sigma = 0.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการประสานหน่วยงานสาธารณสุข เพื่อส่งต่อนักเรียนที่ติดยาเข้ารับการรักษานำบำบัด ฟื้นฟู มีระดับการดำเนินงาน มากที่สุด ($\mu = 3.10$, $\sigma = 1.13$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสำหรับผู้ติดยาเสพติด ($\mu = 3.08$, $\sigma = 0.75$) และข้อระดับการดำเนินงานที่น้อยที่สุด คือ

สถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัว
อบอุ่น เป็นต้น ($\mu = 2.59$, $\sigma = 0.99$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการเฝ้าระวัง

ข้อ	มาตรการเฝ้าระวัง	ระดับ การดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	สถานศึกษามีการสอดส่องดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง	3.48	0.50	ปานกลาง
2	สถานศึกษามีการตรวจหาสารเสพติดอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.19	0.86	ปานกลาง
3	สถานศึกษามีการจัดเจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรตรวจพื้นที่ เสี่ยงทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง	3.49	0.62	ปานกลาง
4	สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานเฝ้าระวังและแก้ไข ปัญหาเสพติด	4.37	0.75	มาก
5	ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญ ในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาเสพติด	4.52	0.59	มากที่สุด
6	สถานศึกษามีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและ จัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้มีระเบียบ เรียบร้อย สะอาด ปลอดภัย	4.46	0.69	มาก
7	สถานศึกษามีการขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการ ร้านค้า หอพัก ร้านเกม โต๊ะสนุ๊กเกอร์ในความควบคุม ดูแลไม่ให้นักเรียนเข้าไปมั่วสุมหรือใช้ยาเสพติด	4.43	0.76	มาก
8	สถานศึกษามีการจัดระบบดูแลนักเรียนเพื่อช่วยเหลือ นักเรียน	4.57	0.73	มากที่สุด
9	สถานศึกษามีการดำเนินการหนึ่งตำบลหนึ่งโรงเรียน เพื่อร่วมมือในการป้องกันยาเสพติด	4.16	1.11	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อ	มาตรการเฝ้าระวัง	ระดับ การดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
10	สถานศึกษามีการร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข ในการตรวจหาสารเสพติด	3.46	0.74	ปานกลาง
11	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนทั้งข้อมูล ทั่วไปและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อนำมา วิเคราะห์ความเสี่ยงและวางแผนช่วยเหลือนักเรียน	4.37	0.89	มาก
เฉลี่ย		4.04	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการ
เฝ้าระวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษา
มีการจัดระบบดูแลนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนมีระดับการดำเนินงาน มากที่สุด ($\mu = 4.57$,
 $\sigma = 0.73$) รองลงมา คือ ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการเฝ้าระวัง
และแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.59$) และข้อระดับการดำเนินงานที่น้อยที่สุด คือ
สถานศึกษามีการตรวจหาสารเสพติด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\mu = 3.19$, $\sigma = 0.86$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการบริหารจัดการ

ข้อ	มาตรการบริหารจัดการ	ระดับ การดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	สถานศึกษากำหนดนโยบายด้านยาเสพติดให้เป็นหนึ่ง ในนโยบายสถานศึกษา	4.41	0.77	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อ	มาตรการบริหารจัดการ	ระดับ การดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
2	สถานศึกษามีการนำยุทธศาสตร์การป้องกันยาเสพติดของรัฐบาลมาปฏิบัติในสถานศึกษา	4.29	0.77	มาก
3	สถานศึกษามีประกาศ คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	4.60	0.58	มากที่สุด
4	สถานศึกษามีการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	4.43	0.76	มาก
5	สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	4.37	0.73	มาก
6	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านสถิติสำหรับการทำงานป้องกันยาเสพติด	3.51	0.59	มาก
7	สถานศึกษามีการพัฒนาศักยภาพคณะทำงานป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	4.35	0.72	มาก
8	สถานศึกษามีการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤตินักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง	3.43	0.69	ปานกลาง
9	สถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	3.60	0.56	มาก
10	สถานศึกษาจัดให้มีครูฝ่ายปกครอง ครูป้องกัน ครูตรวจพิสูจน์ในสถานศึกษา	4.48	0.67	มาก
11	สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานป้องกันยาเสพติดในสายงานกิจการนักเรียนและมีบุคลากรรับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.41	0.75	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อ	มาตรการบริหารจัดการ	ระดับ การดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
12	สถานศึกษามีการบูรณาการการป้องกันยาเสพติดไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชา	3.97	0.84	มาก
เฉลี่ย		4.15	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษามีประกาศคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษามีระดับการดำเนินงานมากที่สุด ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.58$) รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดให้มีครูฝ่ายปกครอง ครูป้องกัน ครูตรวจพิสูจน์ในสถานศึกษา ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.67$) และข้อระดับการดำเนินงานที่น้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุม ความประพฤตินักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ($\mu = 3.43$, $\sigma = 0.69$)

2. ผลการศึกษาระดับปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ใช้การค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1982, pp. 232 – 233) ดังตารางที่ 4.8 – ตารางที่ 4.12 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม

มาตรการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
	μ	σ	
1. มาตรการป้องกัน	2.40	0.88	น้อย
2. มาตรการค้นหา	2.31	0.83	น้อย

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

มาตรการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
	μ	σ	
3. มาตรการรักษา	3.28	0.48	ปานกลาง
4. มาตรการเฝ้าระวัง	2.80	0.64	ปานกลาง
5. มาตรการบริหารจัดการ	2.85	0.59	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.73	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.73$, $\sigma = 0.68$) เมื่อพิจารณารายมาตรการ พบว่า มาตรการรักษามีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด ($\mu = 3.28$, $\sigma = 0.48$) รองลงมา คือ มาตรการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 2.85$, $\sigma = 0.59$) มาตรการเฝ้าระวัง ($\mu = 2.80$, S.D. = 0.64) และมาตรการป้องกัน ($\mu = 2.40$, $\sigma = 0.88$) ส่วนมาตรการที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ มาตรการค้นหา ($\mu = 2.31$, $\sigma = 0.83$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการป้องกัน

ข้อที่	มาตรการป้องกัน	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	สถานศึกษามีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด	2.29	1.26	น้อย
2	สถานศึกษามีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของยาเสพติดแก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	2.25	1.23	น้อย
3	สถานศึกษามีการส่งเสริมการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมทางศาสนา ศิลปะ ดนตรีและกีฬา	2.25	1.38	น้อย

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อที่	มาตรการป้องกัน	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
4	สถานศึกษามีการจัดตั้งแกนนำนักเรียนในการต่อต้านยาเสพติด	2.73	1.07	ปานกลาง
5	สถานศึกษามีการจัดตั้งภาคีเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด	2.83	0.91	ปานกลาง
6	สถานศึกษามีการปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนทุกคนเห็นโทษภัยของยาเสพติดและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	2.17	1.37	น้อย
7	สถานศึกษาดำเนินการจัดการพื้นที่เสี่ยงหรือมุมอับ เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนใช้เป็นที่มั่วสุม	2.14	1.22	น้อย
8	สถานศึกษามีการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่อง	2.83	0.71	ปานกลาง
9	สถานศึกษามีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	1.54	0.53	น้อย
10	สถานศึกษาประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด	2.97	0.72	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.40	0.88	น้อย

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการป้องกัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.40$, $\sigma = 0.88$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า สถานศึกษาประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติดมีปัญหา

การดำเนินงานมากที่สุด ($\mu = 2.97$, $\sigma = 0.72$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 2.83$, $\sigma = 0.71$) สถานศึกษามีการจัดตั้งภาคีเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ($\mu = 2.83$, $\sigma = 0.91$) ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\mu = 1.54$, $\sigma = 0.53$)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการค้นหา

ข้อที่	มาตรการค้นหา	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	สถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียน กลุ่มปลอด กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด กลุ่มค้ายาเสพติดอย่างชัดเจน	1.95	0.91	น้อย
2	สถานศึกษามีการจำแนกนักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างชัดเจน	1.86	0.88	น้อย
3	สถานศึกษามีการสำรวจสภาพการใช้ สารเสพติดของนักเรียนทุกภาคเรียน	2.03	1.15	น้อย
4	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) เป็นรายบุคคล	2.16	1.08	น้อย
5	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียน โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นรายบุคคล	1.94	1.12	น้อย
6	สถานศึกษามีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่ชัดเจน	2.03	1.15	น้อย
7	สถานศึกษามีข้อมูลการดำเนินงานด้าน ยาเสพติดที่ชัดเจน	2.65	0.74	ปานกลาง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อที่	มาตรการค้นหา	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
8	สถานศึกษามีรายงานผลการสำรวจสภาพการใช้สารเสพติดให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำ	2.84	0.75	ปานกลาง
9	สถานศึกษามีการคัดกรอง จำแนก นักเรียนทุกภาคเรียน	2.86	0.78	ปานกลาง
10	สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน	2.98	0.77	ปานกลาง
11	สถานศึกษามีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	2.13	1.31	น้อย
	เฉลี่ย	2.31	0.83	น้อย

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการค้นหา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.31$, $\sigma = 0.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด ($\mu = 2.98$, $\sigma = 0.77$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการคัดกรองจำแนกนักเรียนทุกภาคเรียน ($\mu = 2.86$, $\sigma = 0.78$) ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการจำแนกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างชัดเจน ($\mu = 1.86$, $\sigma = 0.77$)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการรักษา

ข้อที่	มาตรการรักษา	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	สถานศึกษามีการประสานหน่วยงาน สาธารณสุขเพื่อส่งต่อนักเรียนที่ติดยา เข้ารับการรักษา บำบัด พิ้นฟู	3.35	0.54	1
2	สถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพยาเข้าสู่ขั้นตอน การบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือ ศูนย์ครอบครัวอบอุ่น เป็นต้น	3.84	0.63	มาก
3	สถานศึกษานำกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสู่การ บำบัดตามความสมัครใจ	3.73	0.68	มาก
4	สถานศึกษามีกิจกรรมการให้กำลังใจกับ ผู้ที่เคยใช้สารเสพติด	2.62	0.73	ปานกลาง
5	สถานศึกษามีการจัดค่ายปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสำหรับผู้ติดยาเสพติด	2.92	0.70	ปานกลาง
6	สถานศึกษามีการส่งต่อผู้ติดยาหรือผู้ที่ใช้ สารเสพติดเข้ารับการบำบัดกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาล ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ปกครอง	3.22	0.46	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.28	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการ
รักษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.28$, $\sigma = 0.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษา
มีการส่งต่อผู้เสพยาเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น
 เป็นต้น มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด ($\mu = 3.84$, $\sigma = 0.63$) รองลงมา คือ สถานศึกษานำกลุ่ม

ติดยาเสพติดเข้าสู่การบำบัดตามความสมัครใจ ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.68$) ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีกิจกรรมการให้กำลังใจกับผู้ที่เคยใช้สารเสพติด ($\mu = 2.62$, $\sigma = 0.73$)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการเฝ้าระวัง

ข้อที่	มาตรการเฝ้าระวัง	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	สถานศึกษามีการสอดส่องดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง	2.84	0.85	ปานกลาง
2	สถานศึกษามีการตรวจหาสารเสพติดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	2.57	0.84	ปานกลาง
3	สถานศึกษามีการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง	3.37	0.52	ปานกลาง
4	สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด	2.78	0.77	ปานกลาง
5	ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด	2.08	1.21	น้อย
6	สถานศึกษามีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้มีระเบียบ เรียบร้อย สะอาด ปลอดภัย	2.11	1.22	น้อย
7	สถานศึกษามีการขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการ ร้านค้า หอพัก ร้านเกม โต๊ะสนุกเกอร์ในความควบคุมดูแลไม่ให้นักเรียนเข้าไปมั่วสุมหรือใช้ยาเสพติด	3.13	0.58	ปานกลาง
8	สถานศึกษามีการจัดระบบดูแลนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน	2.78	0.77	ปานกลาง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อที่	มาตรการเฝ้าระวัง	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
9	สถานศึกษามีการดำเนินการหนึ่งตำรว หนึ่งโรงเรียนเพื่อร่วมมือในการป้องกัน ยาเสพติด	2.68	0.78	ปานกลาง
10	สถานศึกษามีการร่วมมือกับกระทรวง สาธารณสุขในการตรวจหาสารเสพติด	3.24	0.47	ปานกลาง
11	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลนักเรียน ทั้งข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพฤติกรรม ของนักเรียนเพื่อนำมาวิเคราะห์ความเสี่ยง และวางแผนช่วยเหลือนักเรียน	3.19	0.54	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.80	0.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการ
เฝ้าระวัง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.80$, $\sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษา
มีการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่องมีปัญหา
การดำเนินงานมากที่สุด ($\mu = 3.37$, $\sigma = 0.52$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการร่วมมือกับกระทรวง
สาธารณสุขในการตรวจหาสารเสพติด ($\mu = 3.24$, $\sigma = 0.47$) ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงาน
น้อยที่สุด คือ ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการเฝ้าระวังและแก้ไข
ปัญหายาเสพติด ($\mu = 2.08$, $\sigma = 1.21$)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการบริหารจัดการ

ข้อที่	มาตรการบริหารจัดการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	สถานศึกษากำหนดนโยบายด้านยาเสพติดให้เป็นหนึ่งในนโยบายสถานศึกษา	2.46	0.86	น้อย
2	สถานศึกษามีการนำยุทธศาสตร์การป้องกันยาเสพติดของรัฐบาลมาปฏิบัติในสถานศึกษา	2.62	0.79	ปานกลาง
3	สถานศึกษามีประกาศ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	2.41	0.66	น้อย
4	สถานศึกษามีการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	2.71	0.77	ปานกลาง
5	สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	3.13	0.64	ปานกลาง
6	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านสถิติสำหรับการทำงานป้องกันยาเสพติด	3.25	0.47	ปานกลาง
7	สถานศึกษามีการพัฒนาศักยภาพคณะทำงานป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	2.84	0.72	ปานกลาง
8	สถานศึกษามีการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤตินักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง	3.17	0.49	ปานกลาง
9	สถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	3.27	0.60	ปานกลาง

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อที่	มาตรการบริหารจัดการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
10	สถานศึกษาจัดให้มีครูฝ่ายปกครอง ครู ป้องกัน ครูตรวจพิสูจน์ในสถานศึกษา	2.86	0.72	ปานกลาง
11	สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างการ บริหารงานป้องกันยาเสพติดในสายงาน กิจการนักเรียนและมีบุคลากรรับผิดชอบ อย่างชัดเจน	2.59	0.80	ปานกลาง
12	สถานศึกษามีการบูรณาการการป้องกัน ยาเสพติดไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ทุกรายวิชา	2.87	0.71	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.85	0.59	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ระดับปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาตรการ
บริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.85$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า
สถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด ($\mu = 3.27$, $\sigma = 0.60$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการรวบรวม
ข้อมูลด้านสถิติสำหรับการทำงานป้องกันยาเสพติด ($\mu = 3.25$, $\sigma = 0.47$) ส่วนข้อที่มีปัญหา
การดำเนินงานน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีประกาศ คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงาน
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ($\mu = 2.41$, $\sigma = 0.66$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาคำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ผู้ศึกษาได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาโดยพิจารณารายชื่อที่มีค่าน้อยที่สุดในแต่ละมาตรการ พบว่า มาตรการป้องกันรายชื่อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด มาตรการค้นหา รายชื่อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน มาตรการรักษา รายชื่อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น เป็นต้น มาตรการเฝ้าระวัง รายชื่อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการตรวจหาสารเสพติด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และ มาตรการบริหารจัดการ รายชื่อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤตินักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ส่วนปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละมาตรการ พบว่า มาตรการป้องกัน รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่อง มาตรการค้นหา รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน รองลงมา คือ สถานศึกษามีการคัดกรองจำแนกนักเรียนทุกภาคเรียน มาตรการรักษา รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น เป็นต้น รองลงมา คือ สถานศึกษานำกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสู่การบำบัดตามความสมัครใจ มาตรการเฝ้าระวัง รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง และ มาตรการบริหารจัดการ รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มากำหนดประเด็นการสัมมนา เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาคำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยได้ดำเนินการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2566 ถึง วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2566 แล้วนำข้อมูลจากการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน มาสังเคราะห์บทสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการดำเนินงานการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ไว้ดังนี้

1. สรุปบทสัมภาษณ์แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา มาตราการป้องกัน

ประเด็นสัมภาษณ์ แนวทางในการประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ
ป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แนวทางในการประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 ควรดำเนินการประสานงานผ่านการเข้าร่วมการประชุมกับหัวหน้าส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้องกับงานยาเสพติดในระดับจังหวัด เช่น สาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการขอความร่วมมือในการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา ทั้งในเรื่องการรณรงค์เผยแพร่ การจัดกิจกรรมการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
การบำบัดรักษาและส่งต่อ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แนวทางในการประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด โดยสถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจภูธรปางมะผ้า โรงพยาบาลปางมะผ้า สาธารณสุขอำเภอ
ปางมะผ้า เพื่อดำเนินการเข้าตรวจหาสารเสพติด ภาคเรียนละ 1 ครั้ง”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “แนวทางในการประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด โดยสถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือ
โดยการทำ MOU ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตรวจหาสารเสพติด”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 “แนวทางในการประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด โดยสถานศึกษาควรมีการประสานขอความร่วมมือ
จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในการมาให้ความรู้ในเรื่องการตรวจหาสารเสพติด
ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และดำเนินการตรวจหาสารเสพติดในนักเรียน”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 “แนวทางในการประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด โดยสถานศึกษาควรมีการจัดทำ MOU กับโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สถานีตำรวจภูธรอำเภอปางมะผ้า หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ
การตรวจหาสารเสพติด และดำเนินการตรวจหาสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ
1 ครั้ง”

ประเด็นสัมภาษณ์ แนวทางในการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรม ห้องเรียนสีขาว

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แนวทางในการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรม ห้องเรียนสีขาว โดยสถานศึกษาควรศึกษา 5 มาตรการการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการดำเนินงาน รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แนวทางในการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรม ห้องเรียนสีขาว โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากร ร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ มีการประเมินติดตามความก้าวหน้าของชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “แนวทางในการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรม ห้องเรียนสีขาว โดยสถานศึกษามีการจัดทำแผนการปฏิบัติการชมรม To Be Number One และ กิจกรรมห้องเรียนสีขาว อย่างเป็นระบบ มีการแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการประเมิน ติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานของชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 “แนวทางในการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรม ห้องเรียนสีขาว โดยสถานศึกษามีการแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานชมรม To Be Number One และ กิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างชัดเจน มีการประเมินติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานของชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว มีการเผยแพร่ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 “แนวทางในการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรม ห้องเรียนสีขาว โดยสถานศึกษามีการประชุมวางแผน แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างชัดเจน มีการประเมินติดตามและรายงานผล การปฏิบัติงานของชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว ต่อที่ประชุมเพื่อ วางแผนดำเนินงานในปีถัดไป”

2. สรุปบทสัมภาษณ์แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา มาตรการค้นหา

ประเด็นสัมภาษณ์ แนวทางในการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติด ทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แนวทางในการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติด ทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน โดยสถานศึกษาควรมีการประชุมร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการประเมินการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับอำเภอหรือจังหวัดเพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดในปัจจุบัน”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แนวทางในการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน โดยสถานศึกษาควรมีการประชุมร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดในชุมชนเพื่อป้องกันการแพร่เข้าสู่สถานศึกษา”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “แนวทางในการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมร่วมกันเพื่อประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนและในชุมชนเพื่อหาแนวทางการป้องกัน”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 “แนวทางในการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน โดยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมร่วมกันเพื่อประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนและในชุมชน และรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 “แนวทางในการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล มีการประชุมร่วมกันเพื่อประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนและในชุมชนและร่วมหาแนวทางการป้องกัน”

ประเด็นสัมมนา แนวทางในการคัดกรอง จำแนกนักเรียนทุกภาคเรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แนวทางในการคัดกรอง จำแนกนักเรียนทุกภาคเรียน โดยสถานศึกษาควรมีการดำเนินการประชุมวางแผนการดำเนินงานคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีการออกเยี่ยมบ้านเพื่อเก็บข้อมูลความเสี่ยงของนักเรียน และนำข้อมูลประกอบการคัดกรอง”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แนวทางในการคัดกรอง จำแนกนักเรียนทุกภาคเรียน โดยสถานศึกษามีการออกเยี่ยมบ้านเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำข้อมูลที่ได้มาทำการคัดกรองนักเรียนที่มีความเสี่ยง”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “แนวทางในการคัดกรอง จำแนกนักเรียนทุกภาคเรียน โดยสถานศึกษามีการดำเนินงานตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูประจำชั้นมีการดำเนินการประเมินพฤติกรรมนักเรียนตามแบบประเมิน (SDQ) และจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มปลอดภัย กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 “แนวทางในการคัดกรอง จำแนกนักเรียนทุกภาคเรียน โดยสถานศึกษามีการดำเนินงานตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินการประเมินพฤติกรรมนักเรียนตามแบบประเมิน (SDQ) และรายงานผ่านระบบ CASTAS และระบบ NISPA”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 “แนวทางในการคัดกรอง จำแนกนักเรียนทุกภาคเรียน โดยสถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยดำเนินงานตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประเมินพฤติกรรมนักเรียนตามแบบประเมิน (SDQ) และรายงานข้อมูลผ่านระบบ CASTAS และระบบ NISPA”

3. สรุปบทสัมภาษณ์แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา มาตราการศึกษา

ประเด็นสัมภาษณ์ แนวทางในการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แนวทางในการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น โดยสถานศึกษามีการดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แนวทางในการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น โดยสถานศึกษามีการดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีการแจ้งผลการคัดกรองและแนวทางการบำบัดรักษาให้ผู้ปกครองทราบ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “แนวทางในการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น โดยสถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เช่น โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ โรงพยาบาลธัญญาลักษณ์ แม่ฮ่องสอน และส่งนักเรียนเข้ารับการบำบัดด้วยความสมัครใจ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 “แนวทางในการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น โดยสถานศึกษามีการประสานงานกับโรงพยาบาลธัญญาลักษณ์ แม่ฮ่องสอนเพื่อส่งต่อนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษา มีการติดตามผลการบำบัดรักษาและแจ้งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 “แนวทางในการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น โดยสถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อนักเรียนตามขั้นตอนระบบดูแลช่วยเหลือให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

ประเด็นสัมพันธภาพ แนวทางในการนำกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสู่การบำบัดรักษา

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แนวทางในการนำกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสู่การบำบัดรักษาสถานศึกษา โดยสถานศึกษามีการดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการส่งต่อนักเรียนเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองของนักเรียน”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แนวทางในการนำกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสู่การบำบัดรักษาสถานศึกษา โดยสถานศึกษามีการดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการแจ้งแนวทางการบำบัดรักษาให้ผู้ปกครองทราบ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “แนวทางในการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น โดยสถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ส่งนักเรียนเข้ารับการรักษาด้วยความยินยอมของนักเรียนและผู้ปกครอง”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 “แนวทางในการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น โดยสถานศึกษามีการประสานงานกับโรงพยาบาลัญญาลักษณ์แม่ฮ่องสอนเพื่อส่งต่อนักเรียนเข้ารับการรักษา มีการติดตามผลการบำบัดรักษาและแจ้งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 “แนวทางในการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น โดยสถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนตามขั้นตอนระบบดูแลช่วยเหลือให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการติดตามผลการบำบัดรักษา”

4. สรุปบทสัมพันธภาพแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการเฝ้าระวัง

ประเด็นสัมพันธภาพ แนวทางในการตรวจหาสารเสพติดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แนวทางในการตรวจหาสารเสพติดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยสถานศึกษาควรดำเนินการประสานงานหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานยาเสพติดในระดับจังหวัด เพื่อขอความอนุเคราะห์เครื่องมือและบุคลากรในการตรวจหาสารเสพติด”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แนวทางในการตรวจหาสารเสพติดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยสถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจภูธรปางมะผ้า โรงพยาบาลปางมะผ้า สาธารณสุขอำเภอปางมะผ้า เพื่อดำเนินการเข้าตรวจหาสารเสพติดภาคเรียนละ 1 ครั้ง”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “แนวทางในการตรวจหาสารเสพติดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยสถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือโดยการทำ MOU ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานตรวจหาสารเสพติด และรายงานผลการตรวจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 “แนวทางในการตรวจหาสารเสพติดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยสถานศึกษาควรมีการประสานขอความร่วมมือจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ในการมาให้ความรู้ในเรื่องการตรวจหาสารเสพติดให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และดำเนินการ ตรวจหาสารเสพติดในนักเรียน และแจ้งผลการตรวจหาสารเสพติดให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ได้รับทราบ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 “แนวทางในการตรวจหาสารเสพติดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยสถานศึกษาควรมีการจัดทำ MOU กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สถานีตำรวจ ภูธรอำเภอปางมะผ้า หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจหาสารเสพติด และดำเนินการตรวจหา สารเสพติดในสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง”

ประเด็นสัมภาษณ์ แนวทางในการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายใน และภายนอกอย่างต่อเนื่อง

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แนวทางในการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายใน และภายนอกอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ควรดำเนินการประสานงานผ่านการเข้าร่วมการประชุมกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับ งานยาเสพติดในระดับจังหวัด เช่น สาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ ในการขอความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แนวทางในการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายใน และภายนอกอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาควรจัดทำแผนเฝ้าระวังโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “แนวทางในการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายใน และภายนอกอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษามีการจัดทำ MOU ร่วมกับภาคีเครือข่ายในการป้องกัน และเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในสถานศึกษา เช่น ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพประจำตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 “แนวทางในการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายใน และภายนอกอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษามีการเฝ้าระวังโดยการจัดทำช่องทางสื่อสารระหว่าง นักเรียนในการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 “แนวทางในการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาควรจัดทำแผนเฝ้าระวังโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมและสอดส่องพื้นที่เสี่ยงตามจุดต่าง ๆ ในสถานศึกษา”

5. สรุปบทสัมภาษณ์แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการบริหารจัดการ

ประเด็นสัมภาษณ์ แนวทางในการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤติ นักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แนวทางในการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤติ นักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ดำเนินการลงพื้นที่ตรวจจุดเสี่ยงร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในช่วงเทศกาลต่าง ๆ และรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แนวทางในการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤติ นักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยสถานศึกษามีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนในการออกตรวจตามจุดเสี่ยงภายในชุมชน”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “แนวทางในการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤติ นักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยสถานศึกษามีการจัดทำ MOU ร่วมกับภาคีเครือข่ายในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในสถานศึกษา รวมถึงการร่วมกันออกตรวจตามพื้นที่เสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 “แนวทางในการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤติ นักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยสถานศึกษามีการแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบร่วมออกตรวจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 “แนวทางในการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤติ นักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยสถานศึกษามีการจัดทำแผนการออกตรวจ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้นำชุมชน เพื่อร่วมกันสอดส่องพื้นที่เสี่ยงตามจุดต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา”

ประเด็นสัมภาษณ์ แนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 กระตุ้น

ให้สถานศึกษาทุกแห่งเข้าร่วมโครงการสถานศึกษาสีขาว และดำเนินการตาม 7 มาตรการเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่และแอลกอฮอล์ และยกระดับสถานศึกษาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้งานป้องกันยาเสพติด”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยสถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดให้มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศเพื่อยกระดับสถานศึกษาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้งานป้องกันยาเสพติด”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “แนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยสถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดให้มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และมีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้สถานศึกษาอื่นๆ ได้ศึกษาเรียนรู้”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 “แนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาเข้ารับการประเมินการดำเนินงานที่เป็นเลิศเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้สถานศึกษาอื่นๆ ได้มาศึกษา”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 “แนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยสถานศึกษามีการประสานการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันจัดทำแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา”

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน มาสังเคราะห์บทสัมภาษณ์ แล้วสรุปเป็นแนวทางการดำเนินงานการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกมาตรการ ประกอบด้วย ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
 ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 แม่ฮ่องสอน เขต 1

ปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
มาตรการป้องกัน มีปัญหาสำคัญ ดังนี้ 1. สถานศึกษาควรประสานขอความร่วมมือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน ยาเสพติด เข้าตรวจสอบสารเสพติด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอนเขต 1 ได้กำหนดแนวปฏิบัติให้แก่ สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งเพื่อดำเนินการ ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการ ประสานงานผ่านการเข้าร่วมการประชุมหัวหน้า ส่วนราชการงานยาเสพติดระดับจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการตรวจสอบสารเสพติด ให้แก่โรงเรียนทุกแห่งในสังกัด โดยมีเครือข่าย ความร่วมมือ ดังนี้ ประสานความร่วมมือกับ สาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงาน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และ ประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันยาเสพติด เข้าตรวจสอบสารเสพติด อำเภอปางมะผ้า สาธารณสุขอำเภอปางมะผ้า โรงพยาบาลปางมะผ้า สถานีตำรวจภูธร ปางมะผ้า และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลถ้ำลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ปางมะผ้า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล นาปู่ป้อม

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. สถานศึกษาควรมีการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรม ห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่อง	2.1 สถานศึกษาประชุมชี้แจง และร่วมกัน ศึกษา 5 มาตรการ เพื่อกำหนดแนวทางการ ดำเนินงาน 2.2 กำหนดจัดทำแผนปฏิบัติการชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว 2.3 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว ประกอบด้วย ผู้บริหาร บุคลากรและนักเรียน เพื่อมีส่วน ในการจัดทำแผน 2.4 คณะกรรมการดำเนินการตามแผนปฏิบัติ การชมรม To Be Number One และ กิจกรรมห้องเรียนสีขาว 2.5 ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกำกับ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียน สีขาวอย่างต่อเนื่อง 2.6 สรุปรายงานผลการดำเนินกิจกรรมชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียน สีขาว เสนอในที่ประชุม และร่วมกันปรับปรุง แนวทางการดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป รวมทั้งเผยแพร่กิจกรรมทาง Website, Facebook และช่องทางการเผยแพร่อื่น ๆ เพื่อเป็นแนว ทางการดำเนินงานให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
มาตรการค้นหา มีปัญหาสำคัญ ดังนี้ 1. สถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมิน สถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษา ทุกเดือน 2. สถานศึกษาควรมีการคัดกรอง จำแนก นักเรียนทุกภาคเรียน	1.1 สถานศึกษามีการจัดประชุมคณะครูร่วมกับ คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกัน ประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ยาเสพติดในสถานศึกษาและในชุมชน 2.1 สถานศึกษาดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยดำเนินการตามโครงการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน 2.2 จัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครู ประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อเก็บ ข้อมูล และวิเคราะห์ความเสี่ยงของนักเรียน จากสภาพครอบครัว 2.3 ครูประจำชั้นคัดกรองนักเรียนตามแบบ ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ด้านสาร เสพติด แล้วจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปลอดภัย กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติดและ กลุ่มค้า และกรอกข้อมูลระบบการติดตาม ดูแลนักเรียนในระบบ CASTAS และระบบ NISPA ในทุกเดือน

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
มาตรการรักษา มีปัญหาสำคัญ ดังนี้ 1. สถานศึกษาควรมีการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น 2. สถานศึกษาควรนำกลุ่มติดยาเสพติด เข้าสู่การบำบัดตามความสมัครใจ	1.1 แจ้งข้อมูลผลการคัดกรองนักเรียนให้ ผู้ปกครองได้รับทราบ และแจ้งแนวทาง การบำบัดรักษาโดยการรักษานั้นต้องได้รับ อนุญาตจากผู้ปกครองของนักเรียน 1.2 จัดให้มีการประสานภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้องด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยา เสพติด 1.3 ส่งต่อนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษา โดยโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ โรงพยาบาล ชัยญาลักษณ์แม่ฮ่องสอน หรือ ศูนย์ครอบครัวอบอุ่น 2.1 จัดให้มีการส่งต่อนักเรียนกลุ่มติดยาเสพติด เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา โดยได้รับ ความยินยอมจากผู้ติดยาเสพติด และ ผู้ปกครอง 2.2 ประสานโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ โรงพยาบาลชัยญาลักษณ์แม่ฮ่องสอน หรือ ศูนย์ครอบครัวอบอุ่น 2.3 ส่งต่อผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา 2.4 ติดตามผลการบำบัดรักษา

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
มาตรการเฝ้าระวัง มีปัญหาสำคัญ ดังนี้ 1. สถานศึกษาควรมีการตรวจหาสารเสพติด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 2. สถานศึกษาควรมีการจัดเจ้าหน้าที่หรือ บุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายในและ ภายนอกอย่างต่อเนื่อง	1.1 สถานศึกษามีการตรวจหาสารเสพติด โดยการตรวจปัสสาวะภาคเรียนละ 1 ครั้ง ให้นักเรียน และรายงานผลการตรวจ ปัสสาวะให้ผู้บริหาร คณะครูรวมถึง ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ได้รับทราบข้อมูล 2.1 จัดทำแผนเฝ้าระวัง โดยความร่วมมือของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และ เครือข่ายในการเฝ้าระวังโดยนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ 2.1.1 จัดให้มีช่องทางสื่อสารระหว่างและ นักเรียน เพื่อเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ร้องทุกข์เกี่ยวกับนักเรียนที่ติดยา เสพติด ได้แก่ ตั้งกลุ่มไลน์ และ กล่องแสดงความคิดเห็น รวมถึง การขอคำปรึกษาโดยตรง 2.1.2 การสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันและ เฝ้าระวังเรื่องยาเสพติดทุกภาคส่วน ได้แก่ จัดทำทำเนียบเครือข่ายเฝ้าระวัง ในชั้นเรียน จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างภาคีเครือข่าย ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ตำรวจ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำ

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
	ตำบล โรงพยาบาลปางมะผ้า องค์การ บริหารส่วนตำบลปางมะผ้า และ ศาสนสถานเพื่อร่วมกันขับเคลื่อน การเฝ้าระวัง 2.1.3 จัดตั้งสถานักเรียนเพื่อร่วมกัน ขับเคลื่อนกิจกรรม การสอดส่องดูแล พื้นที่ต่าง ๆ ในบริเวณ โรงเรียนและ นอกโรงเรียน
มาตรการบริหารจัดการ มีปัญหาสำคัญ ดังนี้ 1. สถานศึกษาควรมีการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ ฝ่ายควบคุมความประพฤตินักเรียนออก ตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง	1.1 ประสานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อขอ ความอนุเคราะห์ในการประสานงาน ศึกษาธิการจังหวัด กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการ ควบคุมความประพฤติและออกตรวจใน สถานศึกษา 1.2 สถานศึกษาแต่งตั้งครูฝ่ายปกครอง เพื่อทำ หน้าที่ควบคุมดูแลความประพฤตินักเรียน รวมถึงทำหน้าที่ประสานงานในการออก ตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่

ปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. สถานศึกษาควรมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา	2.1 จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ หรือแหล่งเรียนรู้ ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียน เพื่อเป็น แหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนในสถานศึกษา 2.2 เปิดโอกาสให้สถานศึกษาอื่น ๆ ได้ศึกษา เรียนรู้ทั้ง Online และ Onsite

นอกจากนี้กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิยังได้ยืนยันความถูกต้อง ความเหมาะสม
แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ดังตารางที่ 4.15

**ตารางที่ 4.15 จำนวน และร้อยละผลการยืนยันความถูกต้อง และความเหมาะสมแนวทางการแก้ไข
ปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1**

แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกัน ยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการป้องกัน				
1. สถานศึกษาประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการป้องกัน ยาเสพติด ตรวจสอบสารเสพ ติด	5	100	5	100
2. สถานศึกษามีการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่อง	5	100	5	100

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกัน ยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการค้นหา				
1. สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการ แพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษา ทุกเดือน	5	100	5	100
2. สถานศึกษามีการคัดกรอง จำแนก นักเรียน ทุกภาคเรียน	5	100	5	100
มาตรการรักษา				
1. สถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัด และรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์รอบครอบครัวอบอุ่น	5	100	5	100
2. สถานศึกษานำกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสู่การบำบัด ตามความสมัครใจ	5	100	5	100
มาตรการเฝ้าระวัง				
1. สถานศึกษามีการตรวจสอบหาสารเสพติด อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	5	100	5	100
2. สถานศึกษามีการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจ พื้นที่เสี่ยงทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง	5	100	5	100
มาตรการบริหารจัดการ				
1. สถานศึกษามีการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ ฝ่ายควบคุม ความประพฤตินักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้อง	5	100	5	100
2. สถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือ แหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	5	100	5	100

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผลการยืนยันความถูกต้อง และความเหมาะสม โดยกลุ่มเป้าหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด จำนวน 2 คน ที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศด้านการแก้ปัญหาคำเนินงานป้องกัน และแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา (Best Practice) และนักวิชาการศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ขึ้นไปของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 1 คน ที่มีประสบการณ์ด้านการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป โดยรวมทุกรายการมีความถูกต้อง และมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด และแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด และครูผู้ร่วมงานงานยาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น 63 คน การศึกษาเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานป้องกัน และปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90 – 95) ตามแนวคิด และทิศทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติตาม 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง และ มาตรการบริหารจัดการ

การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหากับวัตถุประสงค์ โดยการหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ปรากฏว่า มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 – 204) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามระดับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การสังเคราะห์เนื้อหา รวมทั้งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1882, pp. 232 – 233)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ ดังนี้

1. การศึกษาการดำเนินงานป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

1.1 การศึกษาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายมาตรการพบว่ามาตรการที่มีการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมาตรการป้องกัน รองลงมาคือมาตรการบริหารจัดการส่วนมาตรการที่มีระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาที่มีค่าน้อยที่สุด คือมาตรการรักษา เมื่อพิจารณาแต่ละมาตรการเรียงตามระดับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1.1.1 มาตรการป้องกันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างชัดเจนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือสถานศึกษามีการปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนทุกคนเห็นโทษภัยของยาเสพติดและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือสถานศึกษาประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติด ตรวจสอบหาสารเสพติด

1.1.2 มาตรการค้นหา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสถานศึกษามีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) เป็นรายบุคคล ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน

1.1.3 มาตรการรักษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการประสานหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อส่งต่อนักเรียนที่ติดเชื้อเข้ารับการรักษา บำบัดฟื้นฟูมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสำหรับผู้ติดเชื้อเสพติด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือสถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น

1.1.4 มาตรการเฝ้าระวัง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสถานศึกษามีการจัดระบบดูแลนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาเสพติด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือสถานศึกษามีการตรวจหาสารเสพติด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.1.5 มาตรการบริหารจัดการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสถานศึกษามีประกาศ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษาจัดให้มีครูฝ่ายปกครอง ครูป้องกัน ครูตรวจพิสูจน์ในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือสถานศึกษามีการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤตินักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

1.2 การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายมาตรการ พบว่า มาตรการที่มีปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มาตรการรักษา รองลงมา คือ มาตรการบริหารจัดการ ส่วนมาตรการที่มีระดับปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ มาตรการค้นหา เมื่อพิจารณาแต่ละมาตรการสามารถเรียงลำดับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1.2.1 มาตรการป้องกัน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสถานศึกษาประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างชัดเจน

1.2.2 มาตรการค้นหา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษามีการคัดกรองจำแนก นักเรียนทุกภาคเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการจำแนกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างชัดเจน

1.2.3 มาตรการรักษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์รอบครอบครัวอบอุ่นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษานำกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสู่การบำบัดตามความสมัครใจ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือสถานศึกษามีกิจกรรมให้กำลังใจกับผู้ที่เคยใช้สารเสพติด

1.2.4 มาตรการเฝ้าระวัง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษามีการร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขในการตรวจหาสารเสพติด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษา เห็นความสำคัญในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาหายาเสพติด

1.2.5 มาตรการบริหารจัดการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านสถิติสำหรับการทำงานป้องกันยาเสพติด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีประกาศคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาหายาเสพติดในสถานศึกษา

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แต่ละมาตรการ ดังนี้

2.1 มาตรการป้องกัน มีแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

2.1.1 การดำเนินงานด้านสถานศึกษาประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด ควรดำเนินการโดยการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 กำหนดแนวปฏิบัติให้แก่สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งเพื่อดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหายาเสพติดโดยการประสานงานผ่านการเข้าร่วมการประชุมหัวหน้าส่วนราชการงานยาเสพติดระดับจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการตรวจสอบสารเสพติดให้แก่โรงเรียนทุกแห่งในสังกัด โดยมีเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้ ประสานความร่วมมือ

กับโรงพยาบาลปางมะผ้า สาธารณสุขอำเภอปางมะผ้า สถานีตำรวจภูธรปางมะผ้า และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลทุกตำบลในอำเภอปางมะผ้า

2.1.2 การดำเนินงานด้านสถานศึกษามีการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรดำเนินการประชุมชี้แจง และร่วมกันศึกษา 5 มาตรการ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว ประกอบด้วย ผู้บริหาร บุคลากรและนักเรียน เพื่อมีส่วนในการจัดทำแผนปฏิบัติการ มีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว มีการติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการดำเนินกิจกรรมชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวเสนอในที่ประชุมเพื่อร่วมกันปรับปรุงการดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป รวมทั้งมีการเผยแพร่กิจกรรมทาง Website, Facebook และช่องทางการเผยแพร่อื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ

2.2 มาตรการค้นหา มีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

2.2.1 การดำเนินงานด้านสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน สถานศึกษาควรดำเนินการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาและในชุมชน

2.2.2 การดำเนินงานด้านสถานศึกษามีการคัดกรอง จำแนก นักเรียนทุกภาคเรียน สถานศึกษาควรดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยดำเนินการตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ความเสี่ยงของนักเรียนจากสภาพครอบครัว มีการคัดกรองนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ด้านสารเสพติด มีการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปลอดภัย กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติดและกลุ่มค้า และกรอกข้อมูลระบบการติดตามดูแลนักเรียนในระบบ CASTAS และระบบ NISPA ในทุกเดือน

2.3 มาตรการรักษา มีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

2.3.1 การดำเนินงานด้านสถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น สถานศึกษาควรดำเนินการประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่คัดกรอง มีการแจ้งข้อมูลผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบ และแจ้งแนวทางการบำบัดรักษาโดยการรักษานั้นต้องได้รับ

อนุญาตจากผู้ปกครองของนักเรียน จากนั้นมีการส่งต่อนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษา โดยโรงพยาบาล ศรีสังวาลย์ โรงพยาบาลรัฐญารักษ์แม่ฮ่องสอน หรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่นตามความสมัครใจของนักเรียน

2.3.2 การดำเนินงานด้านสถานศึกษานำกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสูการบำบัดตามความสมัครใจ สถานศึกษาควรดำเนินการจัดให้มีการส่งต่อนักเรียนที่เป็นกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา โดยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ติดยาเสพติด และผู้ปกครอง มีการประสาน โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ โรงพยาบาลรัฐญารักษ์แม่ฮ่องสอน หรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น เพื่อส่งต่อผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา และมีการติดตามผลการบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่อง

2.4 มาตรการเฝ้าระวัง มีแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

2.4.1 การดำเนินงานด้านสถานศึกษามีการตรวจหาสารเสพติด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สถานศึกษาควรดำเนินการจัดให้มีการตรวจหาสารเสพติดโดยการตรวจปัสสาวะภาคเรียนละ 1 ครั้ง ให้แก่นักเรียนและรายงานผลการตรวจปัสสาวะให้ผู้บริหาร คณะครูรวมถึงผู้ปกครองได้รับทราบ

2.4.2 การดำเนินงานด้านสถานศึกษามีการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรดำเนินการจัดทำแผนเฝ้าระวังโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และเครือข่ายในการเฝ้าระวัง โดยนักเรียนประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ จัดให้มีช่องทางสื่อสารระหว่างและนักเรียน เพื่อเฝ้าระวังตรวจสอบ ร้องทุกข์เกี่ยวกับนักเรียนที่ติดยาเสพติด เช่น การตั้งกลุ่มไลน์ กล้องรับความคิดเห็น มีการสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันและเฝ้าระวัง เรื่อง ยาเสพติดทุกภาคส่วน เช่น การจัดทำทำเนียบเครือข่ายเฝ้าระวังในชั้นเรียน จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างภาคีเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ตำรวจ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล โรงพยาบาลป่างมะผ้า องค์การบริหารส่วนตำบลป่างมะผ้า และศาสนสถาน เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการเฝ้าระวัง และมีการจัดตั้งสภานักเรียนเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมการสอดส่องดูแลมุมนอกรอบตามพื้นที่ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน และนอกโรงเรียน

2.5 มาตรการบริหารจัดการ มีแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

2.5.1 การดำเนินงานด้านสถานศึกษามีการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤตินักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง สถานศึกษาควรดำเนินการประสานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประสานงานศึกษาธิการจังหวัด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการ

ควบคุมความประพฤติและออกตรวจในสถานศึกษา และสถานศึกษามีการแต่งตั้งครูฝ่ายปกครอง เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลความประพฤตินักเรียน รวมถึงทำหน้าที่ประสานงานในการออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่

2.5.2 การดำเนินงานด้านสถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาอื่น ๆ ได้ศึกษาเรียนรู้ทั้งแบบ Online และ Onsite

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาโดยรวมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา และกรอบแนวคิดในการศึกษา ผู้ศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ดังนี้

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

1.1 ผลการศึกษาการดำเนินการป้องกันการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดำเนินการป้องกันการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาครอบคลุมทุกด้านทั้งด้านมาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง และมาตรการบริหารจัดการ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิชา สมิงไพร (2557) ได้ทำการศึกษการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า สภาพการการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาการดำเนินการป้องกันการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มาตรการรักษา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษายังขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อและบำบัดรักษาผู้ที่ติดยาเสพติดที่ยังไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศักดา มังคะรัตน์ (2563) ได้ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินการป้องกันการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการการดำเนินงาน

ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ มาตรการรักษา

1.2 ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษายังประสบปัญหาการดำเนินงานในมาตรการรักษา ด้านการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา มาตรการเฝ้าระวัง ด้านการจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายในและนอกสถานศึกษา และมาตรการบริหารจัดการ ด้านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชวลิต นกขุนทอง (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการศึกษาปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มาตรการรักษา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษายังขาดแผนงานและการปฏิบัติในด้านการนำผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศักดา มังคะรัตน์ (2563) ได้ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาในภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับปานกลาง มาตรการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มาตรการรักษา

2. ผลการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการป้องกัน มีแนวทางการดำเนินงาน โดยการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 ประสานความร่วมมือกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านยาเสพติดระดับจังหวัดเพื่อขอความร่วมมือในการตรวจสอบสารเสพติดให้แก่โรงเรียนทุกแห่งในสังกัดสถานศึกษามีการดำเนินการประชุมชี้แจงร่วมกันศึกษา 5 มาตรการเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว ติดตาม ประเมินผล ความก้าวหน้าและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาว รวมทั้งเผยแพร่กิจกรรมผ่านทางสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานให้กับสถานศึกษา

อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิชา สมิงไพร (2557) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกัน และ แก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัด สุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาค่าเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาควรดำเนินการคือศึกษาดูงานการจัดกิจกรรม To Be Number One สถานศึกษาจัดตั้งสารวัตรนักเรียนปราบปรามยาเสพติด จัดระบบคัดกรองให้มีประสิทธิภาพ ส่งผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดที่ สถานศึกษาควรจัดค่ายคุณธรรม การป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดจัดสายตรวจของโรงเรียนทำงานร่วมกับตำรวจ สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ครู ตำรวจ ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดและส่งบุคลากรเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาหรือ หน่วยงานที่ประสบความสำเร็จด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2.2 แนวทางการแก้ปัญหาค่าเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการค้นหา มีแนวทางการดำเนินงาน โดยสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการ แพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษา ดำเนินคัดกรอง จำแนก นักเรียนทุกภาคเรียน โดยดำเนินการตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และกรอกข้อมูลระบบการติดตามดูแลนักเรียนในระบบ CASTAS และระบบ NISPA ในทุกเดือน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชวลิต นกขุนทอง (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินและแนว ทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษาแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างชัดเจน มีครูที่ปรึกษาและใช้ระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนและความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัตินักเรียนรายบุคคล มีแผนปฏิบัติงานการดำเนินงาน ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ชัดเจน

2.3 แนวทางการแก้ปัญหาค่าเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการรักษา มีแนวทางการดำเนินงาน โดยสถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพยาเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัด และรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น ประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องด้านการ บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด แจ้งแนวทางการบำบัดรักษาโดยการรักษานั้นต้องได้รับอนุญาต จากผู้ปกครองและต้องได้รับความยินยอมจากผู้ติดยาเสพติด มีการติดตามผลการบำบัดรักษา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฉัตรชัย อ้นบำรุง (2556) ได้ศึกษาการจัดระบบการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า สภาพการ ป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ สำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้ ยาเสพติดส่วนใหญ่ครูคอยให้ความรู้และว่ากล่าวตักเตือน คอยควบคุมดูแลพฤติกรรมนักเรียน

อย่างใกล้ชิดทั้งในและนอกโรงเรียน ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ สภาพแวดล้อมของนักเรียนเสี่ยงต่อการติดสารเสพติด แนวปฏิบัติ คือ ควรสร้างเครือข่ายการทำงาน จัดให้นักเรียนไปทัศนศึกษา และดูงานในสถานบำบัดฟื้นฟูยาเสพติด เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด สำหรับสภาพการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ สำหรับกลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด ครูร่วมกับผู้ปกครองคอยดูแลพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด นำนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษา ปัญหาสำคัญที่สุด คือนักเรียนกลุ่มนี้จะใช้ยาเสพติดเฉพาะตอนที่อยู่บ้านและจะไม่มาโรงเรียนถ้ารู้ว่าตัวเองติดยาเสพติด แนวปฏิบัติ คือ ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดูแลช่วยเหลือ และคอยให้กำลังใจอย่างใกล้ชิดส่วนสภาพการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ กลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด โรงเรียนจะเรียกนักเรียนมาพบ เพื่อซักถามให้ความรู้เรื่องยาเสพติด หากไม่เลิกพฤติกรรมดังกล่าวจะแจ้งให้คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบ และจะประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในการให้ข้อมูลนักเรียนที่มีพฤติกรรมค้ายาเสพติด แนวปฏิบัติ คือ การประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อนำวิธีการบำบัดรักษามาใช้ในโรงเรียน

2.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาคำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
มาตรการเฝ้าระวัง มีแนวทางการดำเนินงาน โดยสถานศึกษาควรดำเนินการจัดทำแผนเฝ้าระวัง โดยความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่าย จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างภาคีเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ตำรวจ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และศาสนสถานเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการเฝ้าระวัง และมีการจัดตั้งสถานนักเรียนเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมการสอดส่องดูแลตามพื้นที่ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียนและนอกโรงเรียนจัดให้มีการตรวจหาสารเสพติดโดยการตรวจปัสสาวะภาคเรียนละ 1 ครั้งให้แก่นักเรียนและรายงานผลการตรวจปัสสาวะให้ผู้บริหารคณะครูรวมถึงผู้ปกครอง จัดให้มีช่องทางสื่อสารระหว่างและนักเรียน เพื่อเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ร้องทุกข์เกี่ยวกับนักเรียนที่ติดยาเสพติด เช่น การตั้งกลุ่มไลน์ กล้องรับความคิดเห็น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิชา สมิงไพร (2557) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาคำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาควรดำเนินการ คือ ศึกษาดูงานการจัดกิจกรรม To Be Number One สถานศึกษาจัดตั้งสารวัตรนักเรียนปราบปรามยาเสพติด จัดระบบคัดกรองให้มีประสิทธิภาพ ส่งผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดทั้งที่สถานศึกษาควรจัดค่ายคุณธรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดสายตรวจของโรงเรียนทำงานร่วมกับตำรวจ สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ครู ตำรวจ ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดและ

ส่งบุคลากรเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชวลิต นกขุนทอง (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินและแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษาแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างชัดเจน มีครูที่ปรึกษาที่ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัตินักเรียนรายบุคคล รวมถึงมีแผนปฏิบัติงานชัดเจน

2.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาคำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
มาตรการบริหารจัดการ มีแนวทางการดำเนินงาน โดยสถานศึกษามีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมความประพฤตินักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมความประพฤติออกตรวจในสถานศึกษา สถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาอื่น ๆ ได้ศึกษาเรียนรู้ทั้งแบบ Online และ Onsite สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เข้มมะรัต บุตรสุริย์ (2560) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน อำเภอวัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ด้านระบบข้อมูลควรจัดทำระบบทะเบียนประวัตินักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้านระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรให้ความรู้เรื่องยาเสพติดตามเนื้อหาวิชา และสอดแทรกในเนื้อหาวิชา ด้านระบบการให้คำปรึกษา ควรส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม กิจกรรมทางเลือก ด้านระบบเฝ้าระวัง ควรร่วมมือกับชุมชนในการสอดส่องพื้นที่ที่เป็นแหล่งมั่วสุมนอกโรงเรียน ด้านระบบสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่ายการดำเนินงาน ควรมีโครงการเยี่ยมบ้าน การสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครอง จัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาตามวัน และโอกาสอันสมควร ด้านระบบบริหาร ควรมีการวางแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิชา สมิงไพร (2557) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาคำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ควรดำเนินงาน คือ ศึกษาดูงานการจัดกิจกรรม To Be Number One สถานศึกษาจัดตั้งสารวัตรนักเรียนปราบปรามยาเสพติด จัดระบบคัดกรองให้มีประสิทธิภาพ ส่งผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูที่ สถานศึกษาควรจัดค่ายคุณธรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

จัดสายตรวจของโรงเรียนทำงานร่วมกับตำรวจ สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ครู ตำรวจ ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดและส่งบุคลากรเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

จากผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มีประเด็นข้อค้นพบที่มีความน่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการศึกษาไปใช้ และการศึกษารั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือมาตรการรักษา สถานศึกษาควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้องด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยมีการประชุมวางแผนจัดทำแผนการบำบัดรักษา ที่เป็นระบบ มีการติดตามผลการบำบัดรักษา พร้อมทั้งรายงานผลการบำบัดรักษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทราบอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมาตรการบริหารจัดการ สถานศึกษาควรดำเนินการประสานความร่วมมือ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งนอกและในสถานศึกษา เพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งด้านการตรวจหาสารเสพติด การสอดส่องความประพฤติของนักเรียน และการออกตรวจตามสถานที่เสี่ยงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรม ป้องกันปัญหายาเสพติดด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย

3. ผลการหาแนวการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 สถานศึกษา ควรนำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง จัดทำแผนปฏิบัติการ ที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและรวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกสถานศึกษา ในการดำเนินการป้องกัน 5 มาตรการ ตามโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข ส่งเสริม สนับสนุนจัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติด ในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำแผนงานเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึง มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้

การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาอื่น ๆ ได้ศึกษาเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ผลจากการศึกษา เรื่อง การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมมาตรการการรักษา ในการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
3. จากประเด็นปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาควรนำขยายความ และนำมาศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต. (2556). คู่มือการดำเนินงาน โครงการรณรงค์แก้ไขปัญหายาเสพติด *To be number one*.

กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). โรงเรียนสีขาว. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.

กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

jemmarat butsurit. (2560). ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

อำเภอวัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา).

Jurrit Dipeh. (2562). การดำเนินการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).

Natthachai Anbairung. (2556). การจัดระบบการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ

อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

Chulit Nakunthong. (2556). สภาพปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการป้องกันยาเสพติด

ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).

Chin Taiying. (2547). การศึกษาการนำนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติ

ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์).

แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับกัญชาหรือกัญชงในสถานศึกษาส่วนราชการหรือหน่วยงานในสังกัด และในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ. (2565, 16 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา.

เล่ม 139 ตอนพิเศษ 156 ง. หน้า 20.

พรศักดิ์ บรรเทาทุกข์. (2558). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา).

พรหมมี พุ่มไม้. (2548). *การศึกษาระบบการบริหารเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์).

เพ็ญจันทร์ รื่นเนตร. (2563). *แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 – 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).

ภาวีนี สุ่มงคล. (2556). *การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).

ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 5. (2565, 9 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 139 ตอนพิเศษ 35 ง. หน้า 8.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*.

กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

วัชรินทร์ อันทชัย. (2550). *การพัฒนาแนวทางการป้องกันปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).

วิชา มหาคุณ. (2551). *กฎหมายล้มละลาย ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.

- วิชา สมิงไพร. (2557). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- ศักดิ์ มังคะรัตน์. (2563). แนวทางการดำเนินงานและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด. (2552). ช่วยวัยใสให้ปลอดภัยจากยาเสพติด.
จันทร์: โรงพิมพ์เมืองจันทร์.
- ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). คู่มือการดำเนินงาน
โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2559.
กรุงเทพฯ: ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ.
- สนอง หอมรวง. (2559). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนขยาย โอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- สมุนไพรวบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565. (2565, 16 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 139 ตอนพิเศษ 137 ง. หน้า 9.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. (2564). แผนปฏิบัติราชการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. แม่ฮ่องสอน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2554). การป้องกันและแก้ไขปัญห
ยาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). แผนยุทธศาสตร์การป้องกัน
และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 – 2562. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์.

- สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน.(2565). แผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน 5 ปี (พ.ศ. 2561 – 2565)
ฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2565. สืบค้นจาก <http://www.maehongson.go.th/th>.
- สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. (2552). แนวทางป้องกันและแก้ไขยาเสพติด
ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.
- สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา. (2559). คู่มือการดำเนินงาน โครงการสถานศึกษาสีขาว
ปลอดยาเสพติดและอบายมุข ฉบับปรับปรุง 2559. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครูสภา.
- สุริยันต์ เสรีเรืองยุทธ. (2551). การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์).
- เสาวนีย์ ภูม. (2554). มหันตภัยของยาเสพติด. กรุงเทพฯ: เพชรกะรัต.
- Best, J.W. (1982). *Research in Education 4th ed.* New Delhi: Peronnel Educational.
- Brown, L.B. (1979). A cognitive functioning approach to the differentiation of college
drug – users and non – users. *Dissertation Abstracts International*, 33(5), 97.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing 5th ed.* New York: Harper Collins
Publishers.
- Krejcie, R.V., & Darle, W.M. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Journal of Education and Psychological Measurement, 30, 607 – 610.
- Rosati, M.M. (2005). *Lawrence public school drug –free schools project.*
Massachusetts: Education Development Center.
- Thompson, D.D. (1995). Evaluation the effects of project dave in rural southeast Minnesota
school. *Dissertation Abstracts International*, 55(14), 26 – A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. ดร.กัญญา สมบูรณ์	ข้าราชการบำนาญ
2. นายประสิทธิ์ เข้มสุวรรณ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนขุนยวมวิทยา
3. นางนงคัมภ์ บุญจันทร์ดี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1
4. นางพัชรภรณ์ วิมาลัย	ครู ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านในสอย
5. นางสาวหทัยรัตน์ ทองเขียว	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/๔๔๐

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ

เรียน ดร.กัญญา สมบูรณ์
ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่นางสาวรัตนกร แก้วน้อย รหัสนักศึกษา ๖๔๘๖๑๓๑๙ นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการจัดทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่องการศึกษาดำเนินงาน
การป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๑

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำการค้นคว้าอิสระ มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและเป็นไปตามหลัก
วิชาการ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี
จึงขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเครื่องมือการทำการค้นคว้าอิสระ (สิ่งที่ส่งมาด้วย)
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ พรภิไธว)
คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
โทร.๐๕๓-๖๑๓๒๖๓
โทรสาร.๐๕๓-๖๑๓๒๖๓
www.msc.cmu.ac.th

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/ว. ๕๔๑

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๖ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านในสอย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๖ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวรัตนกร แก้วน้อย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่อง การศึกษา การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน จึงขออนุญาตให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือการทำการค้นคว้าอิสระ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) ในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทน์ ทรัพย์ไหว)
คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
โทร.๐๕๓-๖๑๓๒๖๓
โทรสาร.๐๕๓๖๑๓๒๖๔
www.msc.cmru.ac.th

1. โรงเรียนบ้านห้วยเคื่อง	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 99 (บ้านแม่สุยะ)	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
3. โรงเรียนบ้านห้วยผา	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
4. โรงเรียนบ้านห้วยปูลิง	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
5. โรงเรียนเสรีวิทยา	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/ว.๑๑

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๑๓ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำริน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

จำนวน ๓ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวรัตนกร แก้วน้อย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่อง การศึกษา การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๑ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระในระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๐ มกราคม ๒๕๖๖ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ศุภกร ประทุมถิ่น)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

รายชื่อโรงเรียนที่ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

โรงเรียนในอำเภอบางมะฝ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

จำนวน 21 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านน้ำริน
2. โรงเรียนบ้านลูกป่าก่อ
3. โรงเรียนบ้านนาหลวง
4. โรงเรียนบ้านผามอน
5. โรงเรียนบ้านถ้ำลอด
6. โรงเรียนบ้านเมืองแพม
7. โรงเรียนบ้านห้วยแห้ง
8. โรงเรียนอนุบาลบางมะฝ้า
9. โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอบางมะฝ้า
10. โรงเรียนศูนย์บางมะฝ้าในโครงการพระราชดำริ
11. โรงเรียนบ้านกุดสามสิบ
12. โรงเรียนบ้านจำโป้
13. โรงเรียนบ้านห้วยเฮี้ยะ
14. โรงเรียนบ้านปางคาม
15. โรงเรียนบ้านนาปู่ป้อม
16. โรงเรียนบ้านยาป่าแห่น
17. โรงเรียนบ้านแม่ตะนา
18. โรงเรียนบ้านทุ่งหลวงวัฒนาการ
19. โรงเรียนบ้านชอแบะ
20. โรงเรียนบ้านน้ำสุผาเลื้อ
21. โรงเรียนบ้านปางบอนวัฒนาการ

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

1. นายสมนึก ศรีวิไชย	ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลปางมะผ้า
2. นางสาวอุทัยวรรณ วุฒิสาร	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านนาปู่ป้อม
3. นางแสงเดือน พิศไหว	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน
เขต 1
4. นายนันทวัฒน์ แซ่หัน	ครู โรงเรียนอนุบาลปางมะผ้า
5. นางสาวเสาวภา วงศ์จันทร์	ครู โรงเรียนบ้านนาปู่ป้อม

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบการให้สัมภาษณ์

ภาคผนวก ข

สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามระดับการดำเนินการป้องกัน และปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ที่	ระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการ ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
มาตรการป้องกัน									
1	สถานศึกษามีการรณรงค์เผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	สถานศึกษามีการให้ความรู้เกี่ยวกับ โทษและพิษภัยของยาเสพติดแก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	สถานศึกษามีการส่งเสริมการทำ กิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น กิจกรรม ทางศาสนา ดนตรีและกีฬา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	สถานศึกษามีการจัดแกนนำนักเรียน ในการต่อต้านยาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	สถานศึกษามีการจัดตั้งภาคีเครือข่าย ทางการศึกษาเพื่อเข้ามามีส่วนร่วม ในการป้องกันยาเสพติด	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้

ที่	ระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการ ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
มาตรการป้องกัน (ต่อ)									
6	สถานศึกษามีการปลูกจิตสำนึกให้ นักเรียนทุกคนเห็นโทษภัยของ ยาเสพติดและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	สถานศึกษาดำเนินการจัดการพื้นที่ เสี่ยงหรือมุมอับ เพื่อป้องกันมิให้ นักเรียนใช้เป็นที่พักมั่วสุม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	สถานศึกษามีการจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียน สีขาวอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
9	สถานศึกษามีการแต่งตั้งบุคลากร รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดใน สถานศึกษาอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	สถานศึกษาประสานขอความร่วมมือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน ยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
มาตรการค้นหา									
11	สถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียน กลุ่มปลอด กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่ม ติด กลุ่มค้ายาเสพติดอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	สถานศึกษามีการจำแนกนักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	สถานศึกษามีการสำรวจสภาพ การใช้สารเสพติดของนักเรียน ทุกภาคเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ที่	ระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการ ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
มาตรการค้นหา(ต่อ)									
14	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูล นักเรียนโดยใช้แบบประเมิน พฤติกรรมเด็ก (SDQ) เป็นรายบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูล นักเรียนโดยใช้แบบประเมินความ ฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นรายบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16	สถานศึกษามีข้อมูลนักเรียนเป็น รายบุคคลที่ชัดเจน	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
17	สถานศึกษามีข้อมูลการดำเนินงาน ด้านยาเสพติดที่ชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18	สถานศึกษามีรายงานผลการสำรวจ สภาพการใช้อาสาสมัครให้ หน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำ	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
19	สถานศึกษามีการคัดกรอง จำแนก นักเรียนทุกภาคเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20	สถานศึกษาจัดให้มีการประเมิน สถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษา ทุกเดือน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
21	สถานศึกษามีการออกเยี่ยมบ้าน อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
มาตรการรักษา									
22	สถานศึกษามีการประสานหน่วยงาน สาธารณสุขเพื่อส่งต่อนักเรียนที่ติด ยาเข้ารับการรักษา บำบัด ฟื้นฟู	1	1	0	1	0	3	0.6	ใช้ได้

ที่	ระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการ ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
มาตรการรักษา (ต่อ)									
23	สถานศึกษามีการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัว อบอุ่น เป็นต้น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24	สถานศึกษานำกลุ่มติดยาเสพติดเข้า สู่การบำบัดตามความสมัครใจ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25	สถานศึกษามีกิจกรรมการให้กำลังใจ กับผู้ที่เคยใช้สารเสพติด	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
26	สถานศึกษามีการจัดค่ายปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสำหรับผู้ติดยาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
27	สถานศึกษามีการส่งต่อผู้ติดยาหรือผู้ ที่ใช้สารเสพติดเข้ารับการบำบัดกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาล ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ปกครอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
มาตรการเฝ้าระวัง									
28	สถานศึกษามีการสอดส่องดูแล นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
29	สถานศึกษามีการตรวจหาสารเสพติด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
30	สถานศึกษามีการจัดเจ้าหน้าที่หรือ บุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายใน และภายนอกอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
31	สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานเฝ้า ระวังและแก้ไขปัญหาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ที่	ระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการ ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
มาตรการเฝ้าระวัง (ต่อ)									
32	ผู้บริหาร และบุคลากรใน สถานศึกษาเห็นความสำคัญในการ เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
33	สถานศึกษามีการปรับปรุง สภาพแวดล้อมและจัดบรรยากาศ ภายในโรงเรียนให้มีระเบียบ เรียบร้อย สะอาด ปลอดภัย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
34	สถานศึกษามีการขอความร่วมมือ จากผู้ประกอบการ ร้านค้า หอพัก ร้านเกม โต๊ะสนุกเกอร์ในความ ควบคุมดูแลไม่ให้นักเรียนเข้าไป มั่วสุมหรือใช้ยาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
35	สถานศึกษามีการจัดระบบดูแล นักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
36	สถานศึกษามีการดำเนินการหนึ่ง ตำราหนึ่งโรงเรียนเพื่อร่วมมือ ในการป้องกันยาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
37	สถานศึกษามีการร่วมมือกับ กระทรวงสาธารณสุขในการ ตรวจหาสารเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
38	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูล นักเรียนทั้งข้อมูลทั่วไปและข้อมูล พฤติกรรมของนักเรียนเพื่อนำมา วิเคราะห์ความเสี่ยงและวางแผน ช่วยเหลือนักเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ที่	ระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการ ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
มาตรการบริหารจัดการ									
39	สถานศึกษากำหนดนโยบายด้าน ยาเสพติดให้เป็นหนึ่งในนโยบาย สถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
40	สถานศึกษามีการนำยุทธศาสตร์ การป้องกันยาเสพติดของรัฐบาล มาปฏิบัติในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
41	สถานศึกษามีประกาศ คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
42	สถานศึกษามีการติดตามและ ตรวจสอบการดำเนินงานด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างต่อเนื่อง	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
43	สถานศึกษามีการประเมินผลการ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญห ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
44	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้าน สถิติสำหรับการทำงานป้องกัน ยาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
45	สถานศึกษามีการพัฒนาสัถยภาพ คณะทำงานป้องกันยาเสพติดอย่าง ต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
46	สถานศึกษามีการจัดส่งเสริมเจ้าหน้าที่ ฝ่ายควบคุมความประพฤตินักเรียน ออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ที่	ระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการ ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
มาตรการบริหารจัดการ (ต่อ)									
47	สถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
48	สถานศึกษาจัดให้มีครูฝ่ายปกครองครูป้องกัน ครูตรวจพิสูจน์ในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
49	สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานป้องกันยาเสพติดในสายงานกิจการนักเรียน และมีบุคลากรรับผิดชอบงานอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
50	สถานศึกษามีการบูรณาการการป้องกันยาเสพติดไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชา	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้

ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

- +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นถูกต้อง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นยังไม่ถูกต้อง และไม่มีมีความสอดคล้องกับ

ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

ผลจากการตรวจสอบคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แปลผลออกมาเป็น “ใช้ได้”

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.942	50

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics	
Cronbach's	
Alpha	N of Items
.969	50

ภาคผนวก ณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยทางการศึกษา
การศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
A STUDY OF NARCOTIC DRUG PREVENTION AND PROBLEM – SOLVING
OPERATIONS IN SCHOOLS IN PANG MAPHA DISTRICT UNDER
THE MAE HONG SON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

ผู้วิจัย
นางสาวรัตนกร แก้วน้อย

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ข้าพเจ้า นางสาวรัตนกร แก้วน้อย นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้จัดทำแบบสอบถามฉบับนี้ขึ้น เพื่อศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในการศึกษาครั้งนี้ต้องอาศัยความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และประโยชน์ทางวิชาการ จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความเป็นจริงที่สุด ขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของท่านจะใช้สำหรับการศึกษาเท่านั้น และนำเสนอในภาพรวมซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามและหน่วยงานของท่าน ผู้ศึกษาจะถือเป็นความลับ

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษานี้มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 50 ข้อ

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวรัตนกร แก้วน้อย

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความซึ่งตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 31 ปี

() 31 – 40 ปี

() 41 – 50 ปี

() 51 – 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

() ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสอน

() น้อยกว่า 10 ปี

() 10 – 20 ปี

() มากกว่า 20 ปี

5. ประสบการณ์การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

() น้อยกว่า 5 ปี

() 5 – 10 ปี

() 11 – 15 ปี

() มากกว่า 15 ปี

6. ปัจจุบันท่านดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาในตำแหน่งใด

() ผู้บริหารสถานศึกษา

() ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด

() ครูผู้ร่วมงานงานยาเสพติด

() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด

ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

แม่ฮ่องสอน เขต 1

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณารายการระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงในสถานศึกษาของท่านหรือที่ท่านเกี่ยวข้องเพียงช่องเดียว ซึ่งกำหนดค่าระดับความคิดเห็นมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน / ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน / ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน / ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน / ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน / ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการดำเนินงาน					ระดับปัญหาการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
00	สถานศึกษามีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาหาเสพติด	✓						✓			

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับการดำเนินงานการป้องกัน และปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด
ในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1

[illegible]

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการดำเนินงาน					ระดับปัญหาการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
มาตรการป้องกัน (ต่อ)											
3.	สถานศึกษามีการส่งเสริมการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมทางศาสนา ศิลปะ ดนตรีและกีฬา										
4.	สถานศึกษามีการจัดตั้งแกนนำนักเรียนในการต่อต้านยาเสพติด										
5.	สถานศึกษามีการจัดตั้งภาคีเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด										
6.	สถานศึกษามีการปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนทุกคนเห็นโทษภัยของยาเสพติดและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด										
7.	สถานศึกษาดำเนินการจัดการพื้นที่เสี่ยงหรือมุมอับ เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนใช้เป็นที่พักพิง										
8.	สถานศึกษามีการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่อง										
9.	สถานศึกษามีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างชัดเจน										
10.	สถานศึกษาประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด										

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการดำเนินงาน					ระดับปัญหาการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
มาตรการค้นหา											
11.	สถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียนกลุ่มปลอด กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด กลุ่มค้ายาเสพติดอย่างชัดเจน										
12.	สถานศึกษามีการจำแนกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างชัดเจน										
13.	สถานศึกษามีการสำรวจสภาพการใช้สารเสพติดของนักเรียนทุกภาคเรียน										
14.	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) เป็นรายบุคคล										
15.	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียนโดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นรายบุคคล										
16.	สถานศึกษามีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ชัดเจน										
17.	สถานศึกษามีข้อมูลการดำเนินงานด้านยาเสพติดที่ชัดเจน										
18.	สถานศึกษามีรายงานผลการสำรวจสภาพการใช้สารเสพติดให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำ										
19.	สถานศึกษามีการคัดกรอง จำแนกนักเรียนทุกภาคเรียน										

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยทางการศึกษา
การศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
A STUDY OF NARCOTIC DRUG PREVENTION AND PROBLEM – SOLVING
OPERATIONS IN SCHOOLS IN PANG MAPHA DISTRICT UNDER
THE MAE HONG SON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

ผู้วิจัย
นางสาวรัตนกร แก้วน้อย

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้เพื่อสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติด ในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศด้านการแก้ไขปัญหาคาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา (Best Practice) และผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปสังเคราะห์และสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาคาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
3. ผู้ศึกษาเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลด้วยการจดบันทึก
4. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบให้ตอบบรรยายตามความคิดเห็น มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหาคาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ – สกุล
2. ตำแหน่ง
3. อายุ
4. การศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

ท่านมีแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาตามมาตรการต่อไปนี้หรือไม่

1. แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
มาตรการป้องกัน

1.1 ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินงานประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติด ตรวจสอบสารเสพติดอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินงานจัดตั้งชมรม To Be Number One และกิจกรรมห้องเรียนสีขาวอย่างต่อเนื่องอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการค้นหา

2.1 ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินงานจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการ
แพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินงานคัดกรอง จำแนก นักเรียนทุกภาคเรียน
อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการรักษา

3.1 ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการส่งต่อผู้เสพเข้าสู่การบำบัดและรักษา เช่น
โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการนำกลุ่มติดยาเสพติดเข้าสู่การบำบัดตามความสมัครใจอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
มาตรการเฝ้าระวัง

4.1 ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินงานให้มีการตรวจหาสารเสพติด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินงานจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรตรวจพื้นที่เสี่ยงทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่องอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการบริหารจัดการ

5.1 ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินงานจัดการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมความ
ประพฤตินักเรียนออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5.2 ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินงานจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้
การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวรัตนกร แก้วน้อย
วัน เดือน ปีเกิด	11 กุมภาพันธ์ 2522
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 99 หมู่ 3 ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58150
อีเมลแอดเดรส	jeabkaew1979@gmail.com
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2547 หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดนครนายก พ.ศ. 2540 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนภูซางวิทยาคม จังหวัดพะเยา
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2562 – ปัจจุบัน ครู คศ.1 โรงเรียนบ้านแม่ละนา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 พ.ศ. 2560 – 2562 ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านแม่ละนา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 พ.ศ. 2553 – 2559 พนักงานราชการ โรงเรียนบ้านวนาหลวง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1